

ΕΝΤΟΣ **ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ**

τεύχος 24
Ιούλης 1987
τιμή τεύχους: £1.00

- **πραξικόπημα: το αποκορύφωμα και το τέλος μιας παραδοσιακής πολιτικής πραχτικής**
- **η τραγική πορεία της πεθυμίας**
- **κριτική ανάλυση μιας δικαστικής απόφασης**
- **για την παράσταση του τουρκοκυπριακού θεάτρου**

Ανανεώστε τη συνδρομή σας!

Δελτίο Συνδρομής

ΕΝΤΟΣ
ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

Όνομα

Διεύθυνση

Τηλέφωνο

• Η συνδρομή μου αρχίζει από το τεύχος αρ. _____

• Υπογραφή συνδρομητή: _____

• Τιμή εσωτερικού: 12 τεύχη £10.00

Μετά από 2 τόσα χρόνια θλιβερών, ως τελείως απαισιόδοξων εκδοτικών σημειωμάτων, έφτασε κι η στιγμή για μια νότα αισιοδοξίας. Παράδοξο σε πρώτη άποψη γεγονός, αν σκεφτεί κανείς ότι βρισκόμαστε σε μια περίοδο εξάρσης του φτωχού στερεότυπου πολιτικού λόγου που χαρακτηρίζει τις προεκλογικές μας περιόδους από τη μια και τους μαύρους Ιούλιους από την άλλη. Η σύμπτωση μάλιστα των δύο θα αποκορυφώσει σίγουρα την ανία του μέλλοντα ιστορικού, που θα προσπαθήσει να βρει τη σχέση ανάμεσα στη πολιτική διαμάχη και την πορεία των γεγονότων.

Πίσω όμως από τα κατα κόρον μεταδιδόμενα «σημαντικά» των μέσων μαζικής επικοινωνίας της πολιτικής και της παραπολιτικής (διαγωνισμός της Γιουροβίζιον, μπάσκετμπολ, το φεστιβάλ της «προσφυγοπούλλας»), υπάρχουν κι' αυτά που «ξεχνιούνται» πριν τελειώσουν. Κι' αυτήν την περίοδο είναι πολλά. Είναι η μαχητικότητα των εργατών ένδυσης και η εμφανής τάση αυτονομίησης που έδειξαν ως προς τις συνδικαλιστικές ηγεσίες. Είναι η μικρή εξέγερση των μαθητών της Λευκωσίας που τρόμαξε αστυνομικούς και γυμνασιάρχες. (Η γνωστή πια ως εξέγερση των αυγών). Είναι η έντονη αντίσταση της Τουρκοκυπριακής αριστεράς στο «νόμο» «περί ανταλλαγής εργατικού δυναμικού», είναι το ηλεκτροφόρο μήνυμα του κοινού που παρακολούθησε την παράσταση του Τουρκοκυπριακού δημοτικού θεάτρου, είναι η πορεία της κίνησης «οι γυναίκες επιστρέφουν».

Πίσω από τη στιλπνή βιτρίνα, οι κοινωνικές διεργασίες ακολουθούν το υπόγειο νήμα που τις συγκεντρώνει και οδηγεί στη δυναμική τους έκφραση. Αυτό που αποσπασματικά και φαινομενικά ασύνδετα, διαπερνά τα πιο πάνω γεγονότα. Κάτω από το τσιμέντο, η ελπίδα.

η τραγική πορεία της πεθυμίας

Με λευκές σιμαίες, σχεδόν σιωπηλά εκτός από το «ποχόμαστε ειρηνικά...» η μικρή γυναικεία πορεία 200 περίπου άτομα, πορεύτηκε καταμερίς του κίτρινου κατάξερου κάμπου στ' αρχινόμα της Μεσαρκάς προς τον κατεχόμενο Άρωνα. Η μικρή πολύχρωμη «λωστή» της πορείας κινήθηκε γρήγορα και αποφασιστικά, με μια σειρά αντιθετικών ελιγμών, προς τη γραμμή, που η μορφολογία του τοπίου αρνείται πεισματικά να καταγράψει. Δίχως αμφιβολία, αν ήταν μεγαλύτερη σε όγκο, θα την περνούσε, όπως πέρασε το τελευταίο σύνορο του υπερραλισμού. Γιατί όχι άλλωστε, υπάρχει καλύτερη πρόταση; Όπως σημειώνεται στην ανακοίνωση της κίνησης «Οι Γυναίκες Επιστρέφουν»: «Ίσως και να μην είναι τυχαίο, ότι 13 χρόνια ο Κυπριακός λαός δεν κατάφερε να κάνει κάτι που να δείχνει την απελπισία του για το συνεχιζόμενο αδιέξοδο». Ήταν μια πορεία απελπισίας λοιπόν, με απόλυτη συνείδηση του χαρακτήρα της.

Η πορεία θεωρήθηκε ανεύθινη πράξη από την κυβέρνηση και το σύνολο οριστικά των κομμάτων, που την μπούκοτταν ουσιαστικά, άσχετο αν την πρόβαλαν αρκετά εκ των υστέρων σαν πράξη ηρωική ή χρήσιμη τουλάχιστον. Οι λαοί που προβλήθηκαν ενάντια στη πραγματοποίηση της πορείας (μ' αυτούς θ' ασχοληθώ πιο κάτω), δεν υλοποιήθηκαν μιας και η πορεία δεν κατάφερε να μπει στα τούρκα. Αυτό ακριβώς το γεγονός επέτρεψε και την επαναστροφή της συμπεριφοράς των μέσων μαζικής επικοινωνίας.

Για ποιάς λόγους λοιπόν η πορεία θεωρήθηκε ανεύθινη. Προβλήθηκαν τρεις λόγοι:

α) Ότι θα ερχόταν αντιμέτωπη με μια άλλη πορεία Τουρκοκυπρίων γυναικών της δεξιάς που θα κουβαλούσαν φωτογραφίες νεκρών και αγνοουμένων. (Η πορεία διοργανώθηκε και έγινε την ίδια μέρα). Μια τέτοια συνάντηση θα έκανε ζημιά, απώθησε, γιατί η εικόνα που θα προβαλλόταν στα διεθνή μέσα μαζικής επικοινωνίας θα ήταν σε βάρος της Ελληνοκυπριακής πλευράς. Όντως θέση ότι το κυπριακό είναι ΜΟΝΟ πρόβλημα εισβολής και κατοχής θα κλονιζόταν. Ωστόσο υπάρχουν πιθανότητες οι δύο γυναικείες πορείες να μην συγκρούονταν αλλά αντίθετα να ταβρίζαν μέσα από μια γυναικεία αντίληψη-αντιμετώπιση των εγγενών αντιθέσεων στις ανδροκρατούμενες κοινωνίες.

β) Ότι η Τουρκοκυπριακή ηγεσία θα συνελάμβανε τις γυναίκες και θα τις οδηγούσε, υπό τα όπλα, πάλι των διεθνών ανταποκριτών σε χώρους όπου «δη-

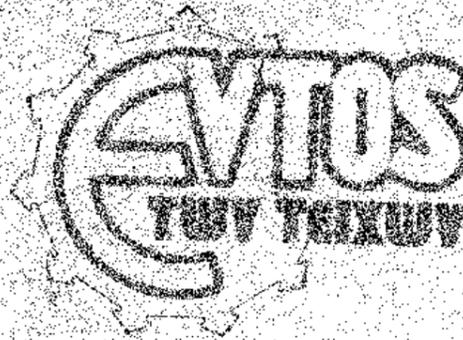
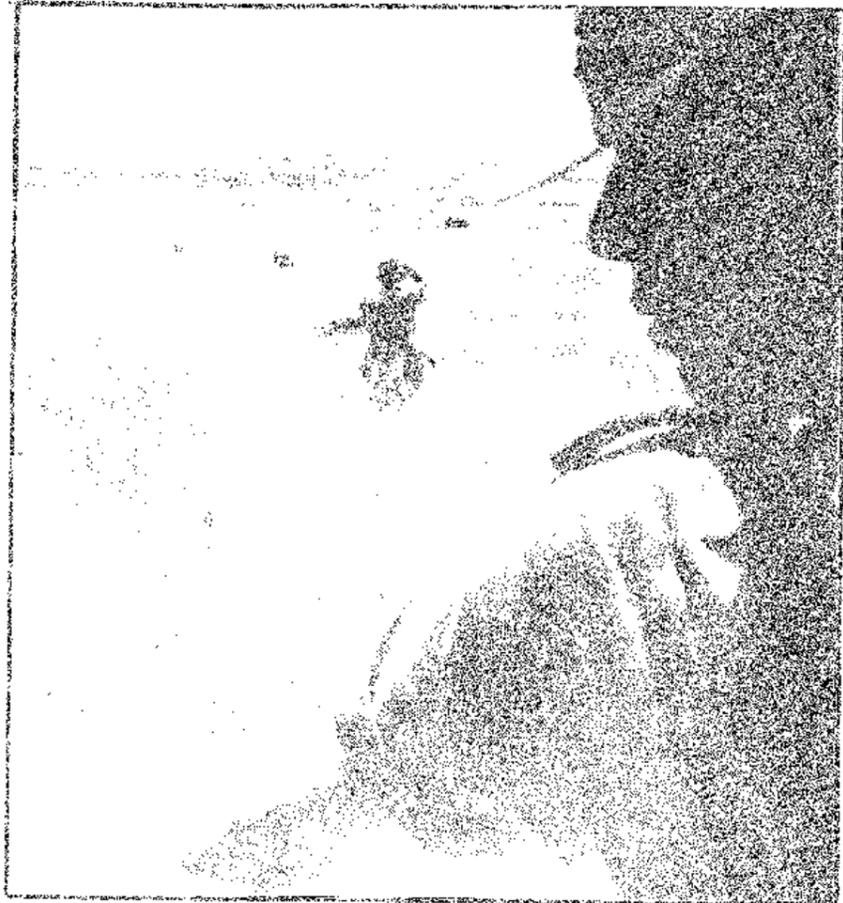
θεν» υπάρχουν αποδείξεις για εγκλήματα Ελληνοκυπρίων σε βάρος Τουρκοκυπρίων. Πρόκειται μάλλον για το Μουσείο Βαρβαρότητας και για την Αλόα. Το «δήθεν» είναι φυσικά περιττό και αυτό το γνωρίζουμε όλοι μας, πολύ καλά. Σ' ότι δε αφορά την διεθνή κοινή γνώμη επίσης δεν χρειάζεται να στρουθοκαμηλίζουμε. Η Τουρκική προπαγάνδα γνωρίζει πως να εκμεταλλευτεί και το κάνει: τα τεκμήρια που έχει στα χέρια της. Ο ομαδικός τάφος της Αλόα μόλις πέρασε στα διεθνή τηλεοπτικά δίκτυα όταν ανακαλύπταν το 1974. Επομένως η υπόσφιξη που έχουμε σ' ότι αφορά τον τεματισμό της κατοχής δεν εξαστάει από αυτά τα πράγματα, κι άλλωστε η άλλη πλευρά έχει κι' αυτή τα δικά της «τρανά κατορθώματα» που γνωρίζουμε. Πιο εύκολο επομένως ότι και σ' αυτή την περίπτωση το αντικατοχικό μήνυμα θα περνούσε.

γ) Τέλος, οι πολέμιοι της πορείας πρόβαλαν τον φόβο ότι ο Ντενκτάς θα κρατούσε τις γυναίκες για αρκετό καιρό προκαλώντας μια κρίση διαρκείας. Κατανόω ότι αυτή η κρίση θα έβλαπτε την τουριστική βιομηχανία. Όμως πολιτικά

πιστεύω ότι θα αφέλυσε την Κύπρο και θα ήταν μάλλον ένας πολύ λαθεμένος χειρισμός από την πλευρά του Ντενκτάς. Μάλλον το «κυπριακό» θα έβγαине από το μινερίο. Από την άλλη το προεκλογικό παιχνίδι θα γινόταν ίσως λιγότερο γελοίο.

Πρέπει τέλος να σημειωθεί το γεγονός ότι στη πορεία συμμετείχαν γυναίκες απ' όλα τα κόμματα γεγονός που δείχνει μια αμφισβήτηση στη βάση όλου του πολιτικού φάσματος. Αν δέ, συσχετιστεί η πορεία με άλλα γεγονότα της περιόδου (όπως η «η τυχαία εξέγερση» των μαθητών, η δυναμική στάση των εργατών ένδυσης στη πρόσφατη απεργία, η σθεναρή αντίσταση της Τουρκοκυπριακής αριστεράς στο «νόμο περί ανταλλαγής εργατικού δυναμικού» και η αγωνιστική υποδοχή που επεφύλαξε το κοινό στο Τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας) οδηγούμαστε στη σκέψη ότι μπορεί να μπαίνουμε σε μια «εξεγερτική» περίοδο, θριμψισμένη όμως στους διάφορους τομείς την κοινωνίας και μάλλον με αντιφατικούς πολιτικούς στόχους. ■

κ.α.

τεύχος 24
Ιούλης 1987
τιμή τεύχους: £1.00

- Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή
- Υπεύθυνος για το νόμο: Κωστής Αχιωτίης
- Για τα υπογραμμένα κείμενα ευθύνονται οι συγγραφείς τους

φωτ. εξωφύλλου: Κ. Ευθυμίου

Το μηνιαίο περιοδικό της Γαλάς Λευκωσίας.
Διεύθυνση: Μίνωας 68 Γαλάς Λευκωσία
Τηλ. 431276

περιεχόμενα

• Εκδοτικό	1
• Η τραγική πορεία της πεθυμίας: Κωστής Αχιωτίης	2
• Στο ποδι	4
• Λίγα περί κατοχής κι όχι μόνον: Κωστής Αχιωτίης	7
• Η παραπαιστή του τουρκοκυπριακού δημοτικού θεατρού: Δρ. Ικυριακού Τσιμιλλή	8
• Οι δύο κοινοτήτες μπορούν στο μέλλον θ να συμβιώσουν καλύτερα από το παρελθόν: μια συνέντευξη του Ιάκωβ Αλλή στο Π. Χρυσάνθου	
• Για το φεστίβαλ του ΚΕΓΥΣ: Καίτη Οικονομίδου • Πραξικόπημα: το αποκορύφωμα και το τέλος μιας παραδοσιακής πολιτικής πρακτικής: Γιώργου Νικολάου Αιλλάκα	11
• «Απο τους μισα στους εξώ μ' αγαπή»: Κριτική Ανάλυση μιας απόφασης του δικαστή Χριστού Αρτεμιδίου: Αντωνή Κονταμενιώτη	12
• Η σφοδρή απειλή	35
• Το χρώμα του γαλαζίου υακινθού: Χρήστου Χατζήησπα	36
• «Το φεμμά» από το νέο θεατρικό έργο του Κυριακού Ευθυμίου	39
• Επιστροφή στη Μεσημβρία, Β: μια παρουσίαση της τελευταίας ποιητικής συλλογής του Μεσημβρινού από τον δαδ Βασίλη Παπαγεωργίου	40
• Τέρμα στο κυνήγι: Ανδρέα Σταυρινού	41

δεν ξαναξεχνω

Το ξανάξανα. Ένα ο δημόσιος λόγος και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και μια σειρά σύνδεσμοι και παρασύνδεσμοι μιλούν για τη διατήρηση της μνήμης και της ιστορίας, αυτό που γύρω μας αναδιπλώνεται είναι μια τεράστια επιχείρηση λήθης. Το σύνθημα για τη λήθη δεν είναι «ξεχάστε». Είναι «θυμηθείτε» δοσμένο στη πιο τέλεια εκδοχή του αμερικάνικου μάκατιγκ. Η φιλοσοφία της υπόθεσης είναι απλή. Στρεφίζεται στην εντονη πρόθεση μερικών στοιχείων αλήθειας (της «μισής» αλήθειας) ενώ τα υπόλοιπα σφηνώνονται στην ομίχλη του κουρασμένου από την καταπόνηση μυαλού. Από την καταπόνηση γενικά, αλλά και ειδικά την καταπόνηση πολιτιστικών αγαθών «φθηνών» και «ακριβών», για όλα τα γούστα. Το ζητούμενο είναι η δημιουργία μιας νέας ισορροπίας η οποία να καθιερώνεται την αυτονόμη εξέλιξη των δυο κοιμητιών της Κύπρου σαν δυο σωστά κι' όχι σαν δυο μισά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού του γρήφου είναι η αντιπαποχική προπαγάνδα, των πιο «απορριπτικών». Κιότι είναι τα πάντα, δεν αφήνει χώρο για τίποτα άλλο. Ακόμα το ζήτημα σε υπόθεση «κρίση» κοντά στο Θεό και χωρίς να το θέλει κανείς, το παραληφεί με τη χαμόνη Κωνσταντίνου ή τη χαμόνη Σιλβίου. Η καταχουμένη Κύπρος γίνεται ένα προς απελευθέρωση κομμάτι του Ελληνισμού όπως η Μικασία, δηλαδή μια χαμόνη υπόθεση με μια συγκεκριμένη όμως ιδεολογική χροιά. Η «καθαρή» εθνικιστική ιδεολογία προημέ την καθαρότητα της, αλλά κοιπασμαίνει την κοινότητα μέσα από τη γνώση προκομισια μέθοδο. Κοιπασμαίνει πάντα το αντιθετό, όπως η πρόξη της σιγνή και επαναλαμβανόμενη τη διαφύδα.

Η Κύπρος Διαμετακομιστικός Σταθμός Χημικών Όπλων προς το Ιράκ

Στο τεύχος της 13ης Φεβρουαρίου Σ 1987 ξένου εθνητιστικού περιοδικού σε τακτική στήλη του περιοδικού αυτού μια φίλη της στήλης λέει τα εξής αποκαλυπτικά:

Μιλώντας σε στρατιωτικό αξιωματικό, το θέμα της συζήτησης περιστράφηκε γύρω από τα ταξίδια στη Μεσόγειο. Στη διάρκεια της συζήτησης αποκαλύφθηκε ότι ένας από τους ρόλους που επιτελούνται τα αγγλικά στρατεύματα που σταθμεύουν στην Κύπρο, είναι η συνοδεία βρετανικών χημικών όπλων στη Μεσόγειο... κρουαζιέρα τους.

Τα χημικά φορτώνονται στη βάση της ΡΑΦ Base North (σ.α. πιθανόν στη περιοχή του North Yorkshire) με συνοδεία για την Κύπρο και μετά κόβουν μια μεγάλη περιόδο μέσω δυτικής Γερμανίας, πίσω στην Κύπρο, μετά στην Ελλάδα ή τη Γιουγκοσλαβία, φτάνουν στη Σαουδική Αραβία, αφού

προηγουμένως έχουν επικρατεί και άλλα μέρη νοτιότερα.

Η Σαουδική Αραβία όμως δεν είναι ο τελικός προορισμός τους, ο τελικός προορισμός τους - μαντέψτε ποιος είναι - το Ιράκ.

Σύμφωνα με κάποιο καθηγητή της διπλωματίας που αδράξει στο Λονδίνο, «όλοι γνωρίζουν» ότι η Βρετανία στέλλει χημικά όπλα στο Ιράκ.

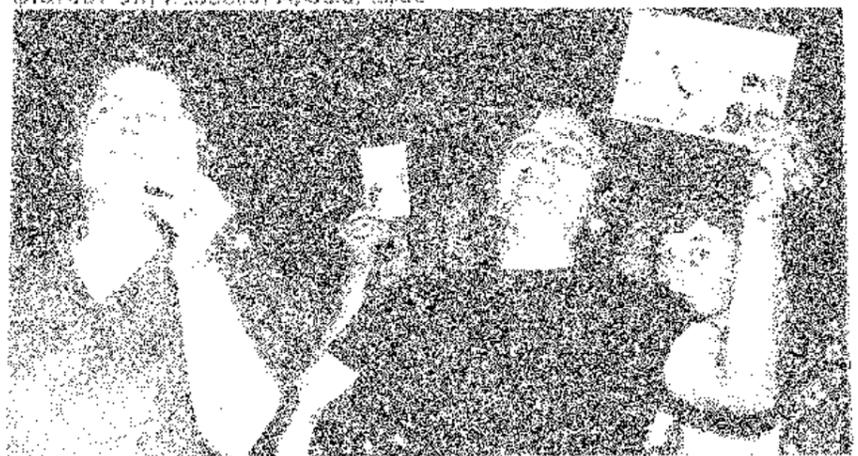
Τα πράγματα αυτά, δείχνουν, παράλο που η αγγλική κυβέρνηση προσπαθεί να αποκρύψει τον τελικό προορισμό αυτών των όπλων.

Ρεσερ Νέου

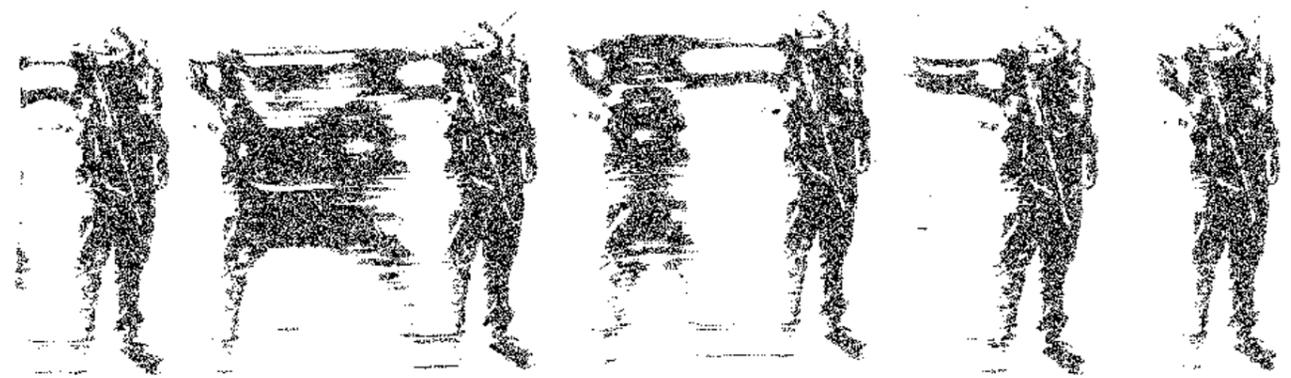
Κ.Α.

1. Για το λαθρεμπόριο όπλων (Μ. επίσης το κείμενο του Βασίλη Ζήση «Λαθρεμπόριο όπλων. Το καράβι από τον Παρισιά... Το καράβι για την Παρισιά...» Αντί, τ.395, 19/12/1986, σ.3.

Επίσης σχετικά αποκαλύψεις έκανε η σφηνοειδής των Δανών καταρρυτών «Αρμπεζίντερ Μιλάντερ» και η γαλλική σφηνοειδής «Λιμπεριόδη».

κα

λίγα περι κατοχής κι' όχι μόνον

Κωστής Αχιωτίτης

Τολμά ν' αρχίσει αυτό το άρθρο με την εξής υποθεση. Αν η διχοτόμηση διαρκέσει για ακόμα 20 χρόνια, η Κερύνεια του Τερχόμενου αύτα κινδυνεύει να γίνει κάτι σαν τη Σιμόνη. Αυτή η υπόθεση είμαι βέβαιος απασχολεί όλες τις κομμουνικές ηγεσίες και το συνειδητό μέρος των μηχανισμών που διαμορφώνουν τις ιδεολογίες. Διότι είναι αδύνατο να υπάρχει οποιαδήποτε ηγεσία η οποία να είναι σίγουρη ότι προτείνει μια μέθοδο επανένωσης της Κύπρου απολύτως εφικτή. Ετοιμάζει λοιπόν και την υπελλαχτική γραμμή των μετόπισθεν.

Η διχοτόμηση διαρκεί 13 χρόνια τώρα, παρά τον «αγώνα». Η υπόθεση παρακαθυστερεί. Γι' αυτό ο πολιτικός λόγος ενώ φαινομενικά επικεντρώνεται αποκλειστικά στο ζήτημα της κατοχής, ουσιαστικά με το πέρασμα του χρόνου στοχεύει στη διατήρηση ή και ενίσχυση των εσωτερικών ισορροπιών. (Της Ελληνοκυπριακής κοινότητας) Γίετυχαίνοι μ' αυτό το τρόπο πολλαπλούς στόχους.

(α) Δημιουργεί μια στατική εικόνα του ιστορικού γεγονότος της κατοχής, η οποία δεν γίνεται αντιληπτή σαν μια διαδικασία με «πριν» και «μετά». Αυτό εμποδίζει την αντιμετώπιση της διότι εμποδίζει την συνειδητοποίηση του συνόλου των μηχανισμών, των οποίων είναι σύμπτωμα.

(β) Διχοτομίζει την αντικατοχική δράση από την υπάλλητη κοινωνική δράση, έτσι που να δημιουργεί ένα στεγανό μεταξύ των δύο, και να απαγορεύει το πέρασμα από το ένα στο άλλο.

(γ) Αντιμετωπίζει τα εσωτερικά προβλήματα της κοινότητας χωρίς φαινομενικά ν' ασχολείται μ' αυτά. Ο προβληματισμός για το μέλλον επομένως κρύβεται πίσω από ένα διάλογο «κουφών» για το πως θα εκδιωχθεί ο εισβολέας, ενώ κύρια στοχεύει στη διατήρηση των εσωτερικών ισορροπιών. Αυτό το τελευταίο σημεία, αν το δούμε στην εξέλιξη του μέσα στο χρόνο στοχεύει στο να φτιάξει μια επαρκή πολιτική και ιδεολογική εξήγηση της καταστροφής τέτοια που να επηρεάσει τη διατήρηση της επαιρίας της άρχουσας τάξης, στα αναπομείναντα υπό την εξουσία της υποζύγια. Η ιστορία πλαστογραφείται τώρα μεθοδικά για να χάσει αύριο την ανατρεπτικότητα που συνοδεύει την γνώση της.

Φυσικά για να επιτευχθούν τα πιο πάνω έπρεπε πρώτα να καταλαγιάσει ο λαϊκός θυμός μετά το 1974. Το αγωνιστικό φρόνημα του λαού (για το οποίο χύνονται πολλά κροκοδείλια δάκρυα) έπρεπε να εξοφανιστεί. Έτσι πλέον φρόνημα, νισκ. οι πλατοίς αδειανές κι' οι πάντες επικαλούνται την έλλειψη του.

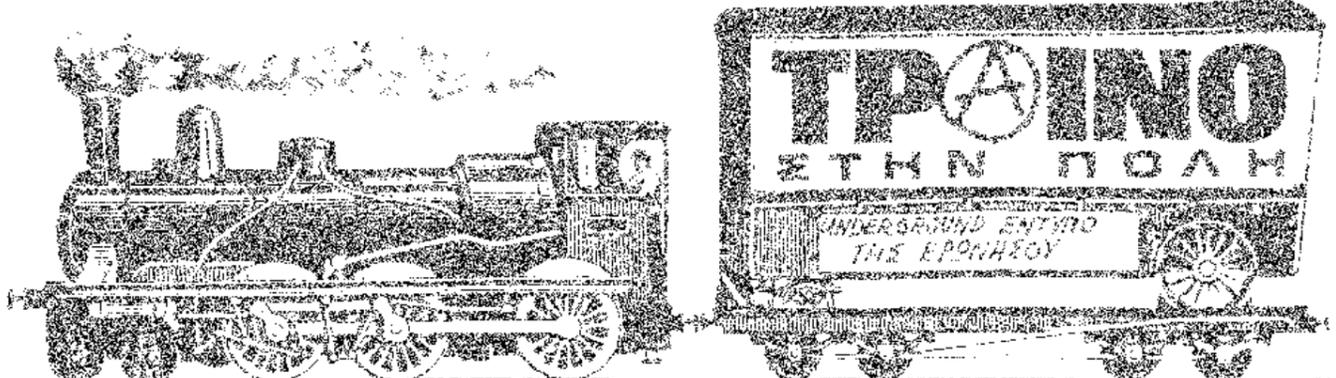
Το γνωστό μας οικονομικό θαύμα επισφράγισε την ομολοποίηση της κατάστασης. Αν η Τουρκοκυπριακή άρχουσα τάξη βγήκε ιστορικά δικαιωμένη, επιτελώνοντας τους εθνικούς της στόχους η Ελληνοκυπριακή βγήκε μεν μ' ένα σωρό προβλήματα, αλλά οικονομικά κέρδισε. Η προσφυγοποίηση πρόσφερε φτηνά εργατικά χέρια η επαναδραστικοποίηση φτηνά κεφάλαια και η διάλυση του Μακαριακού καθεστώτος την απελευθέρωσε από τις υποχρεώσεις της αντιμπεριαλιστικής επίφασης. Το πρόβλημα της τώρα είναι να βρει τρόπο να διατηρήσει την πιστευτότητα του πολιτικού της λόγου, ο οποίος θα πρέπει να συνάδει με την «δόξαν των Ελλήνων», να απαντά στην επιθυμία των προσφύγων να επιστρέψουν στα σπίτια τους, που και μεν μειώνεται πλην όμως κινδυνεύει να τροφοδοτήσει επικίνδυνες μειονότητες και να λαμβάνει τον ύμη την πιθανή επερχόμενη δράση της Τουρκίας ή τουλάχιστον την κακή της γειτονία.

Αυτό το τελευταίο στοιχείο και η αντιμετώπιση του διχάζει την άρχουσα τάξη στα δύο. Το ένα κομμάτι πιστεύει ότι μπορεί να διασφαλίσει την ύπαρξη του μέσα από μια διπλωματική λύση ομοσπονδίας ενώ το άλλο τείνει πλέον να μην πιστεύει σε οποιαδήποτε συμφέρονα λύση γι' αυτό και τείνει να βολέυεται στο ρόλο του δορυφόρου του Ελληνικού κράτους. Αυτό το τελευταίο έχει το πλεονεχτήμα ότι μπορεί να εμφανίζεται επιπλέον σαν ασυμβίβαστο και να χρησιμοποιεί την παραδοσιακή εθνικιστική έκφραση. Παρ' όλο ότι αυτό το τελευταίο κομμάτι ανοίγει ευκρινώς πλέον το δρόμο στη διπλή ένωση (σχεδία 'Ατσαού) εν τούτοις και το προηγούμενο κομμάτι δεν δίνει πειστική εναλλαχτική λύση. Η όλο και πιο ανοιχτή επικυριαξία του Ελληνικού κράτους γίνεται με την συμφωνία και του πρώτου κομματιού.

Η πραξικοπηματική επέμβαση της Ελλάδας και η πιο ανοιχτή επέμβαση — κατοχή της Τουρκίας του 1974 άνοιξαν ουσιαστικά την πληγή (ή το δρόμο για την εφαρμογή του σχεδίου 'Ατσαού) και τώρα απλώς αναμένεται η συγκρότηση του ασθενούς για το κλείσιμ της. Ο ασθενής είναι φυσικά ο λαός, προς τον οποίο γίνονται σύντομες προσπάθειες οι οποίες τείνουν να του αποδείξουν ότι η μόνη ρεαλιστική προοπτική είναι αυτή. (Άσχετα αν ο ρεαλισμός της εθνικιστικής παράταξης μπορεί να εκφραστεί αγωνιστικά: τώρα ενόνομε αυτό το κομμάτι και «πάλαι με χρόνια με καιρούς» ενόνομε και το άλλο.

Θεωρώ επομένως ότι μπήκαμε ήδη στη πορεία της διπλής ένωσης κι' ότι τα συμπτώματα είναι πλέον εμφανή και δεν δικαιολογούμε να τα αγνοούμε. Εναλλαχτική λύση και δη κατανοητή από τις μάζες δεν υπάρχει. Τόχοιμε ζορνάει το πραξικόπημα είναι το πιο σοβαρό χτύπημα που δέχτηκε ο Κυπριακός λαός σ' όλη του την ιστορία. Είναι εξαιρετικά δύσκολη η ανατροπή των συνεπειών του. Όσοι τους κρατούν ακόμα το πόδια τους θα πρέπει πιστεύω να ξεχωρίσουν τα συμπτώματα της αποδοχής της ήττας και να τα καταπολεμήσουν ένα-ένα. Το κλειδί της ανακάλυψης των συμπτωμάτων είναι η ερώτηση που έθεσα στην αρχή του κειμένου μου. Συμπτώματα είναι το εξής: η αδρανοποίηση του κόσμου και η υπαγωγή του Κυπριακού σε Ελληνοτουρκική διαφορά, η απερόπωση των κοινότητων από τις εθνικές μητροπόλεις η καταστροφή της έννοιας της διακοινοτικής συνύπαρξης. Τα λίγα αυτά χρόνια θα κρίνουν αν το ενιαίο πρόσωπο της Κύπρου (έστω και αντιθετικό) θα καταστραφεί εσάει.

ΥΓ: Δεν αναφέρθηκα στις «αριστερές», διότι έτσι κι' αλλιώς αυτές διαλέγουν την «κριτική» υποστήριξη των αστικών επιλογών.

ΒΑΤΩΝΙ 16 - ΣΙΣΤΗΡΙΟ ΑΥΤΟΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΟ ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΕΜΕΣΟΥ

Το ερωτηριακό αυτό έντυπο που έφτιαξε στα χέρια μας καλεί κι' άλλας σ' ένα φρασιβάλ «εναλλαχτικών» στη Λεμεσό για το Σεπτέμβρη.

Η παρασταση του τουρκοκυπριακού δημοτικού θεάτρου

8η Κυριακή τομύλλης

Η παράσταση της «Ειρήνης» του Αριστοφάνη από το Τουρκοκυπριακό Δημοτικό Θέατρο στην ελεύθερη Λευκωσία υπηρέτησε καλλιτεχνικά, πολιτιστικά, καλλιπικά και συναισθηματικά τη ζωή της μαρτυρημένης πόλης το μήνα που πέρασε. Κοντάει τώρα πια να ξεχαστεί μια και ο Υπόγειος εκπλήρωσε στα γήπεδα την υποχρέωσή του να το καλύψει επιδησιογραφικά (δεν ήταν λίγες οι κερματορίδες που αρκέστηκαν αλλά στην έτοιμη ανακοίνωση των οργανωτών, χωρίς κανένα παραπάνω σχόλιο). Δηλαδή την άλλη η «κοινωνία» στον καταχόμενο βάρβαρο ήταν ιδιαίτερα φειδωλή στη χορήγηση αδειών για μια μόνο παράσταση, ελπίζοντας ότι ήταν αρκετή για να της εξασφαλίσει τα οφέλη που η ίδια ανέμενε (δηλαδή την ίδια μέρα ο Ντεκράς απαγόρευσε τη συμμετοχή Τ/Κ γυναικών στο συνέδριο της ΠΟΓΥ).

Με τις σκέψεις να στρίφομιγυρίζουν ακόμα στο μυαλό, με λιγότερη όμως τη συναισθηματική φόρτιση από τη ζεστή ατμόσφαιρα της παράστασης, θα σχολιάσουμε σύντομα το τι μένει από εκείνη την εμπειρία και πώς θα θέλαμε νάσαν η συνέχεια...

Αρχικά η παρουσία του Τ/Κ Δημοτικού Θεάτρου δεν δημιουργεί οποιοδήποτε προηγούμενο αναγνώρισης μια και οι Δήμοι ήταν χαριστικοί με βάση και το Συμμετοχικό Σύμφωνο -- άλλωστε είναι γνωστή η μακρόχρονη συνεργασία των Δήμων των δύο κομμουνιστών της πρωτεύουσας για το πολεοδομικό και το αποχετευτικό της σχέδιο.

Η επιλογή από τους Τ/Κ ενός έργου από το αρχαίο Ελληνικό δραματολόγιο είναι από μόνο του ένα πρώτο στοιχείο προσέγγισης, ιδιαίτερα με τις παραστάσεις στην καταχόμενη Λευκωσία, όπου το γεγονός πρέπει να έχει πολύ θετική επίδραση στο κοινό. Το πιο σημαντικό όμως είναι το ίδιο το έργο «Ειρήνη», που μέσα από τη συγκεκριμένη αληθινή του παρουσίαση επιβεβαιώνει τη διαχρονικότητα και την καθολικότητα της επιθυμίας των ανθρώπων να ζήσουν ειρηνικά. Βασικό αντιπολεμικό το έργο, ζωντανή η παράσταση, σαφές το μήνυμά, για ταύτα και οι καλλιτέχνες στη σκηνή καθόλου δεν δυσκολεύονται να επικοινωνήσουν με τους θεατές, που βέβαια δεν ξέρουν λέξη τουρκικά!

Έννοια ταλαιπωρημένη, πολυσυζητημένη και ποθητή

α' ολόκληρο τον κόσμο η Ειρήνη, δύσκολα θα μπορούσε να εντοπιστεί, τοπικά ή χωρικά. Ουσιαστικά ποτέ και πουθενά δεν υπήρξε ειρήνη, αν βέβαια τη φάξουμε με το ευρύ και σωστό της περιεχόμενου, με πλήρη δηλαδή την εθνική, οικονομική και πολιτική ανεξαρτησία, με εξάλειψη κάθε μορφής κοινωνικής αδικίας και εκμετάλλευσης και χωρίς την καταπίεση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τόσο στο ατομικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο ομάδων με βάση κριτήρια εθνικά, φυλετικά, θρησκευτικά ή ταξικά.

Κι είναι ταλαιπωρημένη έννοια η Ειρήνη και γι' άλλο ένα λόγο, ότι πολλοί θελημένα ή απεθελήτα, τη συγχίζουν με μια ηρεμία επιφανειακή που επιπεριέχει και συγκαλύπτει και αναπόφευκτα δικαιώνει στοιχεία που καθόλου «ειρηνικά» δεν μπορούν να χαρακτηριστούν. Μέσα από το σύνθημα για Ειρήνη έχουμε την υποχρέωση να συγκεκριμενοποιούμε τους ιδιαίτερους στόχους όπως ιεραρχούνται στην κάθε περίπτωση.

Η θέα της κάννης του τανκ που προβάλλει μέσα από το ρημαγμένο (Κυπριακό) σπίτη στην παράσταση του Τ/Κ Θεάτρου είναι στραμμένη προς όλους μας, ηθοποιούς και θεατές. Μιλά από μόνη της -- η εικόνα τόσο καθαρή και σαφής μια και είναι η φωτογραφία του καθημερινού σκηνικού μέσα στο σπείρο ζούμα. Κι αν τόχουμε δεχτεί στη βάση του ρεαλισμού, κι αν τό-

χουμε συνηθίσει ή κι αν ακόμα χειρότερα τόχουμε ξεχάσει, η κάννη στέκει εκεί υπεροπτική και η θέα της είναι ένα ξύπνημα και μια υπόμνηση πως πάντα παραμονεύει. Και κρατά την Ειρήνη στην Κύπρο (και αλλού) φυλακισμένη στο πηγάδι του Αριστοφάνεικού έργου...

Είναι (η θέλουμε να είναι) αισιόδοξο πως και οι συμπατριώτες μας Τ/Κ καλλιτέχνες αυτό το μήνυμα θέλουν να δώσουν με τη μορφή έκφρασης που επέλεξαν. Το τανκ αυτό είναι η εμπροσθοφυλακή μιας επίθεσης, που έγινε το 1974 και ακόμα δι-αρκεί ενάντια στην πατρίδα μας, που μόνο οι στρατηγοί της Άγκυρας χαρακτήρισαν «ειρηνική». Το πόσο «ειρηνική» ήταν ακόμα και για τους ίδιους τους Τ/Κ είναι κάτι που όλο και περισσότερο καταλαβαίνουν τελευταία οι Τ/Κ μάζες.

Είναι κατανοητό πως οι συμπατριώτες μας Τ/Κ στην άλλη μεριά της γραμμής Αττίλα καταπιέζονται και δεν έχουν ελευθερία έκφρασης. (Είναι τα ίδια δικαιώματα που καταπορούνται και στην ίδια την Τουρκία όπου οι προοδευτικοί Τούρκοι σέρνονται στα φασιστικά στρατοδικεία της Άγκυρας, της Πόλης και του Νταρηνικαίρ ή σκοτώνονται στα βουνά του Κουρδιστάν). Κατανοούμε τις δυσκολίες τους να τοποθετηθούν ανοιχτά ενάντια στην κατοχή. Για τούτο και οι λίγες έστω φωνές που ακούονται μας συγκινούν ιδιαίτερα και σίγουρα δημιουργούν κάποι-

ες προοπτικές. Όμως το γεγονός αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει για μας άλλοθι, ώστε να σωπαίνουμε για να μη τους... δυσκολευόμαστε περισσότερο.

Μας αρκεί άραγε να μας πουν τώρα πως η κάννη του τανκ δεν θα εκμυστροκρατήσει πάλι; Είναι αυτό όλο-όλο η Ειρήνη για την Κύπρο; Και το στρατόπλεγμα του χωρι-σμού και η στέρηση των στοιχειωδών δικαιωμάτων των Κυπρίων που η παρουσία του εκφράζει. Θα αρκαστούμε στις πολιτιστικές και άλλες «ανταλλαγές»; Για να «σπάμε» το στρατόπλεγμα με την άδεια αυτών που το τοποθέτησαν; Μα τούτο απλά θα συνιστούσε κάποιες «δικρατικές» σχέσεις που η εγκυδοσίση τους πραγματικό θα ενθουσίαζε και το Ντεκράς και τη χούντα της Άγκυρας. Και μιάς μορφής τέτοιες «ανταλλαγές» δεν μπορούν από μόνες τους και χωρίς το σωστό περιεχόμενο να αποκαταστήσουν την επαφή Ε/Κ και Τ/Κ, ενώ στο μεταξύ θα ξεχνιούνται τα αίτια του χωρισμού και θα μας ενθουσιάζουν οι σχέσεις «καλής γειτονίας».

Τα λέμε τούτα γιατί ακούστηκε πως το Σατυρικό Θέατρο θα επιδίωξει να ανταποδώσει την επίσκεψη με παράσταση του έργου του Αζίζ Νεσίν «Καφές και Δημοκρατία» στην καταχόμενη Λευκωσία. Σε τούτη την «επαφή» λέμε κατηγορηματικά ΟΧΙ!

— γιατί θα γίνει στην καταχόμενη Κύπρο με την άδεια

του κατακτητή, κάτω από τη σημασία της κατοχής και του ψευδοκράτους.

— γιατί οι εκφραστές της κατοχής και του ψευδοκράτους θάνατι σίγουρα στην πρώτη σειρά των επισήμων και θα σπεύσουν μάλιστα να συγχαρούν τους Ε/Κ καλλιτέχνες. Αλήθεια πως θα αισθανθούν οι τελευταίοι όταν ο στρατηγός του Αττίλα τους τεινεί «ειρηνικά» το χέρι;

Σε τελευταία ανάλυση γιατί άραγε η κατοχή να αφήσει να γίνει μια τέτοια παράσταση, όταν στην Τουρκία αρνήθηκαν διαβατήριο στον ίδιο το συγγραφέα του έργου; Άλλωστε τις ιδέες του είναι που φοβούνται και πολεμούν περισσότερο κι όχι τον ίδιο!

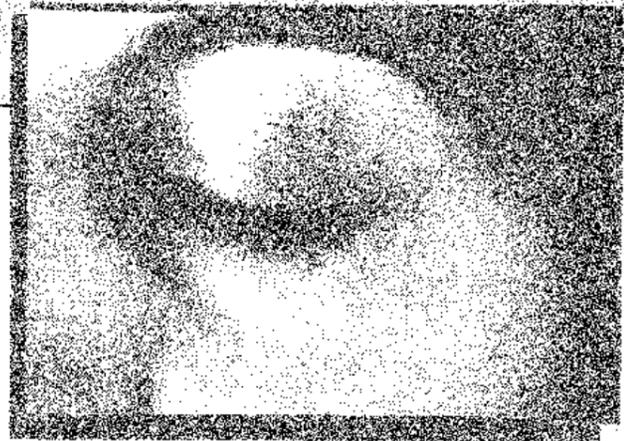
Για τους ηθοποιούς του Τ/Κ Θεάτρου και τους θεατές της παράστασης η εμπειρία ήταν πρωτόγνωρη. Για πολλούς, τους νεότερους, ήταν ακόμα η πρώτη γνωριμία με συμπατριώτες μας της άλλης όχθης. Χωρίς συμματόπλεγμα, σκεκιά όμμου και

απαγορευτικές ταμπέλλες. Για τούτο και χειροκροτήσαμε με θερμή και με την ελπίδα πως ήταν ένα βήμα στην προοπτική της συμβίωσης και όχι της χωριστής «ειρηνικής» διαβίωσης που αποτελεί αποδοχή και οριστικοποίηση του διαμελισμού της πατρίδας μας.

Ο αγώνας για την Ειρήνη δεν είναι μόνο σύνθημα. Παλεύοντας στην Κύπρο για την Ειρήνη παλεύουμε και για την κατάσχεση των συνεπειών που ο πόλεμος έχει φέρει στον τόπο μας. Και πιστεύουμε πως μπορούμε, μαζί και

με τους Τ/Κ, να βγάλουμε τελικά την Ειρήνη από το πηγάδι του Αριστοφάνεικού έργου!

Όχι όμως πνιγμένη!

Οι δυο κοινοτήτες μπορούν να συμβιώσουν στο μέλλον καλύτερα από το παρελθόν

Μια συνέντευξη του Ιχσάν Αλή με τον Πανίκο Χρυσάνθου. Δημοσιεύτηκε στις 27. 1976 στα «Μέσα».

Οι Έλληνες και οι Τούρκοι της Κύπρου έζησαν δεκάδες χρόνια αδελφωμένοι. Δεν μπορούσε να τους χωρίσει καμιά διαφορά γλώσσας και θρησκείας. Τους έδεσε η κοινή εκμετάλλευση και η καταπίεση, ο μίσθος της καθημερινής ζωής. Είναι ιστορικοί οι κοινός αγώνας Ελλήνων και Τούρκων της Κύπρου. Από την εποχή της τουρκοκρατίας, όταν έγιναν οι πρώτες κοινές εξεγέρσεις ενάντια στους καταπιεστές και τους εκμεταλλευτές ως τις κοινές εργατικές κινητοποιήσεις με τα ελληνικά και τουρκικά συνθήματα πλάι-πλάι να καλούν τους εργατές για απεργία και αγώνα για τα δικαιώματά τους. Με την ελληνική και την τουρκική σημαία πλάι-πλάι να συμβολίζει τα κοινά συμφέροντα των δύο λαών, την ανάγκη για αποδέσμευση από την ξένη κυριαρχία και εξάρτηση. Υπήρξαν και τα θύματα αυτής της φιλίας και της αδελφωσύνης κατά την διάρκεια των τραγικών τελευταίων χρόνων, κυρίως ανάμεσα στους αδελφούς μας τουρκοκύπριους. Οι τόσο κατατρεγμέ-

νοι και αποδωγμένοι, τα αγνοστά και αθάνα θύματα, οι δολοφονημένοι. Στην κορφή βρίσκονται ο Μισαούλης και ο Καβάζογλου, ένα ειρηνικό σύμβολο της φιλίας και της συνεργασίας των Ελλήνων και των Τούρκων της Κύπρου.

Ένας Τουρκοκύπριος συμπατριώτης μας που αγωνίστηκε θαρραλέα από χρόνια για την ειρηνική συμβίωση, και που γι' αυτό προκάλεσε το μίσος των φασιστικών στοιχείων της τουρκοκυπριακής αλλά και της ελληνοκυπριακής κοινότητας ήταν ο Δρ. Ιχσάν Αλή. Ο «γιατρός», όπως αποκαλείται, ήταν αγαπητός ανάμεσα στην κοινότητά του. Έζησε από κοντά τις εμπειρίες και τα βάσανα των Τούρκων της Κύπρου και παρακολούθησε όλες τις εξελίξεις που οδήγησαν στο σημερινό ντε φάχτο διαχωρισμό.

Μαζί με τον Δρα Ιχσάν Αλή είχαμε τον Οχτώβρη του 1976 την ακόλουθη συνέντευξη σχετικά με την ειρηνική συμβίωση των δύο κοινοτήτων

Δρ. Ιχσάν Αλή, είσαυτε ένας από τους λίγους Τουρκοκύπριους και Ελληνοκύπριους που εργάστηκαν πραγματικά για την ειρηνική συμβίωση και συνεργασία των δύο μεγαλύτερων κοινοτήτων της Κύπρου. Σήμερα οι δύο κοινότητες είναι «ήπιε Φάκτα» διαχωρισμένες. Τα πρώτα όμωσ υπέρμαχοι του διαχωρισμού φάνηκαν κατά την περίοδο 1950-59. Ποιος νομίζετε πως είναι οι αιτίες που άρχισαν από τότε να καλλιεργείται αυτή η κατάσταση;

Παρ' όλες τις ανέκαθεν προσπάθειες των Ελλήνων για την «Ένωσή» η Τουρκοκυπριακή κοινότητα μέχρι το 1950 δεν έδωσε σημασία σ' αυτές τις προσπάθειες. Όταν έγινε όμως το δημοψήφισμα το 1950, η Τουρκοκυπριακή κοινότητα αισθάνθηκε την ανάγκη να εντυπωσιαστεί και για να διαμαρτυρηθεί. Οργάνωσε ένα παγκύπριο συλλαλητήριο στη Λευκωσία. Η ενέργεια αυτή των Τούρκων έπρεπε να θεωρηθεί από τους Έλληνες ως μία προειδοποίηση και να ακολουθήσουν μια πιο μετριοπαθή πολιτική. Δυστυχώς δεν έγινε αυτό. Οι Έλληνες χωρίς να λάβουν υπ' όψη την Τουρκοκυπριακή κοινότητα και την αντίδραση της Τουρκίας, έκομαν την ΕΟΚΑ το 1955 και άρχισαν ανταρτοπόλεμο με σύνθημα την «Ένωσή». Οι Άγγλοι αποικιοκράτες με τη πράξη αυτή των Ελλήνων βοήθησαν μια καλή ευκαιρία για να υποκινηθούν τους Τούρκους εναντίον των Ελλήνων και να εφαρμόσουν την πολιτική του «Διαίρεσι και Βασίλευσι». Οι συμφωνίες Ζυρίχης Λονδίνου δεν είναι τίποτε άλλο παρά το αποτέλεσμα της πολιτικής αυτής.

Ποια στοιχεία ένωσαν τις δύο κοινότητες και πώς τις εχώριζαν;

Τα κοινωνικά έθιμα, οι κοινωνικές επαφές καθώς επίσης και οι οικονομικές σχέσεις ένωσαν τις δύο κοινότητες. Δεν πιστεύω ότι η Θρησκεία και η Εθνικότητα τους εχώριζαν. Εκείνο μόνο, που ίσως δημιουργούσε στην νεολαία και των δύο κοινοτήτων κάποια ψυχρότητα ήταν το σύνθημα της Ένωσής και ο τρόπος διδασκαλίας και από τις δύο πλευρές του

μαθήματος της Ιστορίας στα σχολεία, με τον οποίο εδημιουργούσαν το σπινισμό. Γι' αυτό τα σχολεία μπορούμε να πούμε ότι φέρουν ευθύνη. Άλλος παράγοντας που εχώριζε τις δύο κοινότητες ήταν το αποικιακό καθεστώς που προσπαθούσε με χωριστές εκλογές να κρατήσει μακριά το ένα στοιχείο από το άλλο. Αυτή τη μέθοδο δεν αρνήθηκε ο καθεστώς, δεν αρνήθηκε από του να προσπαθήσει να περιλάβει και στις συμφωνίες Ζυρίχης - Λονδίνου.

Κατά την διάρκεια των εχθροπραξιών από το 63 και μετά, έγιναν απαράδεκτα εγκλήματα και από τις δύο πλευρές. Ποια επίδραση είχαν οι εχθροπραξίες αυτές στις μετέπειτα εξελίξεις;

Πράγματι κατά τη διάρκεια των εχθροπραξιών του 63 έγιναν όχι μόνον απαράδεκτα αλλά απάνθρωπα εγκλήματα εναντίον αθώων ανθρώπων εκ μέρους των δύο πλευρών. Σκοπός αυτών των εγκλημάτων ήταν να δημιουργηθεί ένα ανειπανόρθωτο μίσος και εχθρότητα μεταξύ των δύο κοινοτήτων για να διαχωριστούν και μετά να καταλήξουν στον διαμελισμό. Είναι περσιτό να πει κανείς ότι αυτό ήταν ένα σχέδιο των ξένων παραγόντων που προσπαθούσαν να το πραγματοποιήσουν μέσω των προκλήσεων τους και στις δύο πλευρές, για τα δικά τους συμφέροντα. Με αυτά που ειπώθηκαν πιο πάνω

να βγαίνει το συμπέρασμα ότι οι εχθροπραξίες του 1963 επέδρασαν σημαντικά στις μετέπειτα εξελίξεις.

Πιστεύετε πως μπορεί να υπάρξει στο μέλλον συνεργασία Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων και πώς;

Πιστεύω ότι οι δύο κοινότητες παρόλο τα συμβόνα μπορούν να συμβιώσουν στο μέλλον όπως και στο παρελθόν και ίσως ακόμα με καλύτερη συνεργασία και εμπιστοσύνη γιατί και οι δύο πλευρές αντιλήφθηκαν ύστερα από τα γεγονότα ότι όλες οι ανωμαλίες δημιουργήθηκαν τεχνητά από τους ξένους για τα δικά τους συμφέροντα και ο κυπριακός λαός, ως σύνολο, έγινε θύμα. Για να επανέλθει η παλιά κατάσταση είναι απαραίτητο η λύση που θα βρεθεί να βασίζεται πάνω στην συνύπαρξη των δύο κοινοτήτων και όχι να κρατούνται ο ένας μακριά από τον άλλο. Αυτό θα σημαίνει διαμελισμό και δεν θα μπορέσει να φέρει την ευτυχία και την ειρήνη των δύο κοινοτήτων.

Θα μπορούσε μετά την εισβολή να αποφευχθεί η μεταφορά των Τουρκοκυπρίων στα κατεχόμενα, και πώς κρίνετε την στάση των υπευθύνων πάνω στο θέμα αυτό;

Βέβαια θα μπορούσε να αποφευχθεί η μεταφορά των Τουρκοκυπρίων εις τον Βορ-

ρά μετά την εισβολή αν οι Χουντικοί αξιωματικοί και οι Εσκαβητατζήδες δεν τους εκκακοποιούσαν, δεν τους ελεηλατούσαν και δεν τους εδολοφονούσαν εν ψυχρώ. Δεν υπήρχε λόγος να τους συμπεριφέρονται με αυτό τον τρόπο, γιατί αυτοί οι άνθρωποι δεν έφτασαν σε τίποτε σχετικό με την εισβολή. Την εισβολή την προκάλεσαν η χούντα και τα εδω όργανά της, της ΕΟΚΑ Β. Άρα σκόπιμα εδολοφόνθησαν και τρομοκράτησαν τους Τούρκους του Νότου, για να τους εξαναγκάσουν να πάνε στο Βορρά και να πραγματοποιηθεί ο διαμελισμός, ο οποίος ήταν ο στόχος της ΣΙΑ. Είναι λυπηρόν ότι οι αρμόδιοι εκείνων των ημερών και ακόμη μετά την πτώση της χούντας, εκείνοι οι οποίοι έλαβαν την εξουσία και αντικατέστησαν τους πραξικοπηματίες αντί να προσπαθήσουν να εμποδίσουν τα σχέδια των πρακτόρων της ΣΙΑ μάλλον εβοήθησαν τη μεταφορά των Τουρκοκυπρίων στον Βορρά.

Πώς βλέπετε τις σημερινές σχέσεις για αναταραχή στα κατεχόμενα;

Εάν εννοείτε αναταραχή τις ταραχές μεταξύ των Τουρκοκυπρίων και των σπικιών από την Τουρκία είναι πολύ φυσικό να συμβαίνουν γιατί έχουν διαφορά εις τον χαρακτήρα, στα αισθήματα και γενικά εις τον τρόπο ζωής.

Είσαυτε ευχαριστημένος από την πολιτική της Κυβέρνησης προς τους Τουρκοκυπρίους σήμερα; Πώς βλέπετε τις τουρκικές εκκλήσεις του ραδιοφωνικού και της τηλεόρασης;

Εκτιμώ το ενδιαφέρον της κυβέρνησης και ιδιαίτερα του προέδρου της Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου έναντι των ολιγοριθμών Τούρκων που έμειναν εις τον Νότο, αλλά παράλληλα μ' αυτό πρέπει το ίδιο να κάνουν και όλα τα κυβερνητικά τμήματα. Λυπούμαι να πω ότι μερικοί υπάλληλοι οι οποίοι δεν εσπέρουν την αξία της συμβίωσης και μερικοί ίσως με κοκορηλατά αισθήματα δεν συμπεριφέρονται όπως πρέπει, που είναι και αυτό μια αιτία που πρέπει να γίνει κριτική στον κρατικό μηχανισμό διά να παραμεινθούν τα κακόβουλα αυτά στοιχεία τα οποία πάντοτε μπορούν να προκαλέσουν σάμποτζ στην ειρηνική συμβίωση.

Για τις τουρκικές εκκλήσεις αυτό έπρεπε να γίνει πριν πολύ καιρό. Το ΡΙΚ δυστυχώς το σκέφτηκε πολύ

αργά, αλλά έστω και αργά αυτό εκτιμάται, διότι δείχνει το πνεύμα της καλής θέλησης το οποίο δημιουργήθηκε από μέρους των Ελληνοκυπρίων προς τους Τουρκοκυπρίους συμπατριώτες τους. Εάν πρέπει να σας πω της απόψεώς μου για τις τουρκικές εκκλήσεις, αυτές δεν είναι και τόσο ικανοποιητικές.

Η ειρηνική συμβίωση και συνεργασία των Τουρκοκυπρίων και των Ελληνοκυπρίων έχει καμιά σχέση με την ειρηνική συμβίωση και συνεργασία των λαών της Ελλάδας και της Τουρκίας;

Πώς μπορεί να υλοποιηθεί η συνεργασία των Τουρκο-

κων και του Ελληνικού λαού σήμερα;

Από τη στιγμή που θα καταλάβουν ότι αυτός ο τόπος ανήκει και εις τους δύο και ότι το συμφέρον τους είναι η αρμονική και ειρηνική συμβίωση και ότι όλες οι ανωμαλίες που δημιουργήθηκαν είναι χάρην των ξένων συμφερόντων, τότε δε θα είναι δύσκολο να επανέλθει η παλιά ζωή ίσως και καλύτερη λόγω του διδάγματος που έχουν πάρει.

για το φεστιβάλ τέχνης του κέντρου γυναικών σπουδών 1-5 Ιουνίου 1987

Το Κέντρο Γυναικών Σπουδών διοργανώνει φέτος στη Λευκωσία το πρώτο του Φεστιβάλ Τέχνης 1-5 Ιουνίου '87, που περιλαμβάνει εκδηλώσεις με Έκθεση Ζωγραφικής, Μουσική, Χορό, παρουσίαση καλλιτεχνών και δημιουργικά παιχνίδια για παιδιά.

Χάρη στις προσπάθειες του ΚΕ.Γ.Υ.Σ. βρέθηκε η ευκαιρία σ' όσους άτυχε να παρακολουθήσουν τις παραστάσεις του φεστιβάλ, ν' απολαύσουν ποιότητα Τέχνης στις διάφορες μορφές της. Ο ελληνικός χώρος πολιτισμού του Εργαστηρίου του Δήμου Λευκωσίας μετατόπιθηκε σ' ένα πρόσφατο φιλικό περιβάλλον που στη συνέχεια δημιούργησε μια ενότητα μεταξύ των παρευρισκομένων.

Τα παιχνίδια για παιδιά ήταν πράγματι δημιουργικά αφού τα παιδιά ψυχαγωγήθηκαν φτιάχνοντας παιχνίδια ή συμμετέχοντας σ' αυτά χρησιμοποιώντας τη φαντασία και ασκώντας τη νοημοσύνη τους.

Η Έκθεση Ζωγραφικής Κυπρίων Καλλιτεχνίδων που παρέμεινε ανοικτή καθόλη τη διάρκεια του Φεστιβάλ, περιλάμβανε αντιπροσωπευτικά—ίσως όμως όχι και τα καλύτερα—έργα των ζωγράφων που έλαβαν μέρος. Ήταν όμως μια καλή προσέγγιση περιουσιολογίας έργων διάφορων τεχνολογιών και τοποθετήσεώς τους σ' ένα ενιαίο χώρο, μια ενιαία γραμμή.

Η νύχτα μουσικής ήταν πολύ καλή με τους ποικίλους ρυθμούς της, γνωστούς ως και το πλείστον στο κοινό, δημιουργώντας μια χαρούμενη ζωντανή ατμόσφαιρα στα ακροατήρια.

Η βραδιά χορού με την Μαϊρέθ Ουρβέρ, τη μουσική επένδυση του Ιωσήφ Μανώλη και τη χορογραφική συμβολή της Αριάννας Οικονόμου ήταν πολύ ξεχωριστή μια που πρώτη φορά κατά γάτο παρουσιάζονταν στο Κυπριακό κοινό. Για πολλούς, η εκφοράση ιδρών, σκέψης, ακόμα και μυστικιστικών τάσεων μέσα του μόντερνου χορού είναι τις πιο πολλές φορές δυσνόητη μια και είναι πρωτοεμφανιζόμενο είδος στον τόπο μας. Όμως δεν πρέπει να είναι ποσοπικά αξιολογούμενο αλλά να του δώσουμε μια πίστωση χρόνου για να κατανοηθεί καλύτερα από το πλαστό κοινό.

Ξεχωριστή παρουσία στο Φεστιβάλ ήταν αναμφισβήτα ο Μάικλ Λούις, Διευθυντής της Σχολής Τέχνης του Πανεπιστημίου Μέιν των ΗΠΑ, και αξιόλογος ζωγράφος. Ο καθηγητής Λούις παρου-

σίασε την εξέλιξη της ζωγραφικής του δουλεύει με διαφανείς επεξεργασίες την πορεία του κάθε έργου (σύλληψη ιδέας-εκτέλεση-αποτέλεσμα) έχει δε αναπτύξει ένα εντελώς δικό του τρόπο ζωγραφικής που του παρέχει τη δυνατότητα έκφρασης των ιδεών του με μεγαλύτερη ακρίβεια. Η ζωγραφική είναι για αυτόν η απόδειξη, η απόδειξη των ηγευμάτων του η αναζητήσεών αυτών έρευνας του καλύτερου εαυτού.

Για μερικές από τις ταινίες που προβλήθηκαν την τελευταία βραδιά του Φεστιβάλ θα μπορούσε να γίνει μια συστηματική επιλογή ή ταινία του Μάικλ Λούις δεν ήταν αποδεκτή στα επίπεδα που αναμένουμε.

Το Φεστιβάλ Τέχνης του ΚΕ.Γ.Υ.Σ. ήταν αποδεχότερο μια σημαντική θετική συμβολή στην πολιτιστική ζωή του τόπου και έδωσε την ευκαιρία στο κοινό να πάρει κάποια γεύση από τα σύγχρονα ρεύματα Τέχνης ιδίως Ζωγραφικής και χορού του εξωτερικού (Ευρώπη-Αμερική). Πιστεύω πως το Φεστιβάλ Τέχνης πρέπει να καταστεί θεσμός με προεργασμένη πάντα την επιλογή του η παρουσίασής και με γνώμονα πάντα την ποιότητα Τέχνης.

Ευχαριστούμε το ΚΕ.Γ.Υ.Σ. για την προσφορά αυτή που σπείρεσε την μια γυναικεία οργάνωση δεν μάχεται μόνο για τα δικαιώματα και κοινωνική απόδοση της γυναικός αλλά και για την ψυχοματική ανώταση του συνόλου.

καθη. Αικονόμου

πραξικόπημα: το αποκορυφωμα και το τέλος μιας παραδοσιακής πολιτικής πρακτικής

νίκωρος νικολάου λιληκας

«Την ιστορία οι κερκείς δεν υποκεινται στους μεταφυσικούς νόμους της θεομηνίας όσο κι αν η λαϊκή δεισιδαιμονία (έκφραση της άγνοιας και της θρησκευτικής επικράτησης) και οι εθισμένοι ιστορικοί (εκφορστές της αστικής ιδεολογίας των ανιστορητών) επιθυμούν να τις παρουσιάσουν σαν τετελιές, χωρίς ενδελεχείς ερευνες με χρονική και ιστορική συνέχεια και συνοχή. Και οι δυο αυτές σχολές στρέφουν τα ενδιαφέροντα προς εξωγενείς παράγοντες και αποφεύγουν κάθε δομική προσέγγιση της κοινωνίας που βρίσκεται σε κρίση, με πλήρη κοφτερότητα του κοινωνικού στοιχείου ή με απλές αναφορές σε πολιτικά πρόσωπα αγιάζοντας έτσι το ρόλο τους σε απόλυτο ιστορικό παράγοντα.»

Ανεπιβεβαιώτητα το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974 είναι μια κρίσιμη στιγμή στη σύγχρονη ιστορία και πολιτική ζωή της Ανεξάρτητης Δημοκρατίας της Κύπρου. Οι παράγοντες που το προκάλεσαν ή που οδήγησαν καλύτερα σ' αυτή τη μορφή έκφρασης της πολιτικής αντίθεσης είναι πολλοί και διάφοροι. Οι επιπτώσεις του είναι βαθιές και διαρκείς. Πέραν όμως από τα εσθητά και ορατά βιώματα, υπάρχουν ορισμένες μεταμορφώσεις στη πολιτική πρακτική. Έτσι δεν θ' αναφερθεί το άρθρο αυτό, είτε με τις εξωτερικές παρεμβάσεις και προδοσίες, είτε με τις ανθρωπιστικές πιέσεις της Τουρκικής εισβολής που το ακολούθησε. Ο στόχος του σημερινού αυτού δεν είναι ούτε να καταδικάσει μισωμένες καταστάσεις (στη σημερινή κριτική στην λανθασμένη μεταφυσική ηθική διαλεκτική μεταξή του κέντρου και του περιθωρίου), ούτε να αξιολογήσει ωρισμένα εσθητά εθνικισμού (καίτοι από τη μορφή του πατριωτισμού) που πηγάζουν από χρεωκοπημένες ιστορικο-εθικές παραδόσεις. Είναι απλά και μόνο μια προσπάθεια να κατανοηθεί μια εξελικτική εσωτερική κίνηση...

Έτσι όμως είναι ανάγκη να γίνει μια διευκρίνιση για την επιλογή της «πολιτικής πρακτικής» σαν αντικείμενο και εργαλείο προβληματισμού στη της «ιδεολογική» ή «δοξολογία» είναι η αποψημένη σε εννοιολογικά σχήματα λόγου αντιπροσωπευτική και επικοινωνιακή των υπορχόντων παραγωγικών σχέσεων. Πάρα το ότι είναι με ψευδοαισθητική και ακατάλληλη τη πραγματικότητα, μπορεί και επηρεάζει πάνω στη κοινωνική πραγματικότητα μέσω των νομικών ή άλλων διαδικασιών. Η επίδραση όμως αυτή επιτελείται μακροπρόθεσμα και μπορεί και πρέπει να ληφθεί υπ' όψη από τους ιστορικούς να εξετάσει ιστορικών περιόδων με τις διαρκείας. Η πολιτική πρακτική άμεσα συνδεδεμένη τόσο με τις κοινωνικές σχέσεις όσο και με την ιδεολογία, ξεφεύγει εντούτοις από την επιμέρους απηρημένη κενά της πολιτικής και ειδικά άμεση σαν «πράξη» (μέσα από μορφές που σχετίζονται τόσο με τις παραγωγικές σχέσεις όσο και με τη συνύπαρξη των πολιτικό-κοινωνικών δυνάμεων) στις πολιτικές σχέσεις μιας μακρής ιστορικής περιόδου, μέσα στην οποία και μόνο μπορεί να εξεταστεί.

σκιαγράφηση του χώρου των αντιφάσεων και των παραδοξών του

Η Κυπριακή Δημοκρατία ήταν μια αλχημιστική δημιουργία. Λίγο πολύ οι συνθήκες μέσα από τις οποίες αναδύθηκε (σαν ένα ιδανικό πολιτικό νεβέλημα αντίθετο του αισθητικού ιδανικού ομορφιάς της Αφροδίτης που αναδύθηκε στον ίδιο χώρο) είναι σ' όλους γνωστές. Συνταγματικά «εδαμοποιήθηκε η διαλεκτική της μισαλλοδοξίας» με τη δημιουργία και νομιμοποίηση της διακριτικής πολιτικής και ιδεολογίας.

«Η πολιτική ζωή της Κυπριακής Δημοκρατίας οικοδομήθηκε... πάνω στην αντίφαση μιας απόπειρας δημιουργίας συνεκτικού πολιτικού σχήματος που αδιαφόρησε απέναντι στην οργανική εξέταση στο πολιτικό βίο του τόπου, του στοιχείου εκείνου, το οποίο, αποτελούσε τη συνοχή και την ενότητα της ευθραστής πολιτείας». Αυτή η εσθητή διαπίστωση που αφορά την οργανική συμμετοχή της Τουρκοκυπριακής κοινότητας στη δημιουργία και πολιτική ζωή του Κυπριακού Κράτους, πρέπει να συμπληρωθεί με τη θεώρηση ενός ακόμα, του κύριου «στοιχείου συνοχής»: Τη θεώρηση του Κύπριου πολίτη (ακόμα και του ατόμου σαν κοινωνικό μέλος) στη διαδικασία συγκρότησης μιας αντιπροσωπευτικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας η οποία από τη φύση της απαιτεί τη θεληματική και συμβολική παραχώρηση ενός τουλάχιστον μέρους της κυριαρχίας (sovereignty) από μέρος του πολίτη στους κοινοβουλευτικούς θεσμούς του Κράτους, μέσα από εκλογικές διεργασίες και: ιλλοισιονιστικές μορφές συμμετοχής στη πολιτική ζωή είτε σαν μέρος της πλειοψηφίας είτε σαν «απαρτητές» στοιχεία αντιπλοίτευσης.

Από Ελληνοκυπριακής πλευράς «το Ανεξάρτητο Κράτος ούτε επιδιόχετο ούτε αγχώθη». Αυτό το οργανικό αίτημα εχθρότητας και αποβολής προς το Ανεξάρτητο Κράτος σαν κάτι το ξένο προς το συμβολικό αίμα που δημιουργήσαν οι «εθνικοί πόθοι» και στόχοι της ΕΟΚΑ, κατείχε τόσο τους πολιτικούς ηγέτες και αγωνιστές της ΕΟΚΑ, όσο και πολιτικές οργανώσεις ιδεολογικά αντίθετες με τον εθνικισμό. Συχνά θεωρήθηκε επίσημα (μέσα από πολιτικούς λόγους των ίδιων) και αντιμετωπίστηκε σαν μεταβατικό στάδιο (όπως η Σταυρωσή) προς την «ολοκλήρωση των εθνικών πόθων» (την Ανάσταση).

Για την Τουρκοκυπριακή ηγετική και εθνικιστική πλευρά, τα πράγματα παρουσιάζονται πιο πολύπλοκα. Η εμμονή τους στη πίστη και κατά λέξη εφαρμογή των συνταγματικών προνοιών δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι το Ανεξάρτητο Κράτος με τη συγκεκριμένη μορφή θεωρείτο σαν τελικό και αμετάβλητο. Η ανακάλυψη Τουρκικού πλοίου που μετέφερε όπλα πριν ακόμα την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας όπως επίσης και η οργανωμένη βάση σχεδίου δράσης ενόπλιων Τουρκοκυπριακών ομάδων κατά τη διάρκεια των διακοινοτικών συγκρούσεων το Δεκέμβριο του '63 αφήνουν να σκιαγραφηθεί μια άλλη εντύπωση συνταγματικής διακυβέρνησης, με τη πιθανότητα εκμετάλλευσης του αντιφατικού συντάγματος που εδίδετο από πνεύμα ενσπίου κράτους με εμσοπονδιακές προνοιές. Το σχέδιο για μεταβολή της της γεωγραφικής βάσης του δημογραφικού στοιχείου όπως φαίνεται σ' ένα Τουρκικό έγγραφο της 14ης Σεπτεμβρίου '64, πείθει για την ύπαρξη διακριτικών επιλογών... Ο Ορχάν Μεντέρουλου σε ομιλία του στις 17 Δεκέμβριο του 1961 αναφερόμενος στις συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, μιλά για

«ημιτελή» απελευθερωτικό αγώνα των Τουρκοκυπρίων. Η έννοια του «μεταβατικού σταδίου» δεν υπήρχε μόνο στα έγγραφα της ΕΟΚΑ και των Εθνικιστών της Ελληνοκυπριακής κοινότητας. Σε Τουρκικό έγγραφο που κατασχέθηκε το Γενάρη του '64, γίνεται μνεία στις συμφωνίες της οποίες χαρακτηρίζει σαν «μεταβατικό στάδιο».

Φυγόκεντρες και αντιφατικές καταστάσεις αποτελούσαν τη κορυφή και τη βάση του όλου δημιουργήματος. Η νομική σχηματοποίηση της ιστορίας των τελευταίων 30 περίπου χρόνων απαιτούσε κοινή πολιτική θέληση και συνειδητή, τόσο από τις ηγεσίες όσο και από το λαό (όλων των κοινοτήτων), για να μπορέσει να επιβιώσει και να λειτουργήσει (ελλειμματικά μάλιστα) «ενθρονονικό» χαρακτήρα η νεαρή Κυπριακή Δημοκρατία.

Αντί αυτού όμως οι πρώτες εκλογές εμφανίστηκαν στην εξουσία ηγέτες αντιανεξαρτητικούς. Εθνικιστές με ιδεώδη και ιδανικά εξωγενή και καταλυτικά. Η πιστή προσήλωση στις «λήπτες Πατριδες» έμπαινε υπέρνω της αναγκαιότητας μιας ρεαλιστικής συμβιβαστικής συνύπαρξης. Ένα κράτος γεμάτο συνταγματικές ερήδες είχε για κυβερνήτες ανθρώπους που δεν πίστευαν στο λόγο ύπαρξης του.

Σ' αυτό προστίθεται και η δυσπιστία και καχυποψία που καλλιεργήθηκε από τους πολιτικούς στόχους των Ελληνοκυπρίων Εθνικιστών και τακτική της ΕΟΚΑ, τη διακριτική στρατηγική των Άγγλων και την Εθνικιστική ιδεολογία που εμφανίζεται σ' οργανωμένη μορφή στη Τουρκοκυπριακή κοινότητα στις αρχές της δεκαετίας του '50. Ο διακοινοτικός συμπλοκός του '58 σημάδευαν τη μισαλλοδοξία, που πλανιόταν σε ασύλληπτα (για το λαό) πεδία των πολιτικών ιδεολογιών κι' εμφανίζονται με τη διαλεκτική συνδηματολόγησή « Ένωσις» - «Ταξίμ».

Εντελώς παρενθετικά και μόνο για ολοκλήρωση της εικονογράφησης του ιστορικού χώρου, θα πρέπει να σημειωθεί και ο επεμβατικός ρόλος των Κυβερνήσεων των Εγγυητριών δυνάμεων, πριν και μετά την Ανεξαρτησία. Οι εισαγόμενοι Εθνικισμοί που έχουν την πηγή τους σε πολιτικό-γεωγραφικά άλλους χώρους (σ' αυτό έγκειται και η μυθική δύναμη επιρροής τους) καλλιεργούνται: έντεχνα και επικρατούν εύκολα χάριν της αιτιότητας ενός άλλου εγγύριου εθνικισμού ή πατριωτισμού.

η καπετανιστική πολιτική πρακτική η η πολιτική πρακτική των Western

Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι στο πνεύμα και στις δομές της ένα Αστικό Κοινοβουλευτικό σύστημα. Το είδος της διακυβέρνησης της χαρακτηρίζεται σαν Προεδρική Δημοκρατία. Τόσο οι εσωτερικές συνθήκες όσο και τα ιδεολογικό-πολιτικά συστήματα των χωρών που σκηνοθέτησαν το Κυπριακό Σύνταγμα δεν επέτρεπαν μίαν άλλη μορφή πολιτικής εξουσίας.

Έχουν αναφερθεί πιο πάνω ορισμένα χαρακτηριστικά της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Όμως στη Κύπρο από τις πρώτες στιγμές της Δημοκρατίας μια εξωκοινοβουλευτική οργανωμένη μορφή πολιτικής έκφρασης παρουσιάζεται στενά συνδεδεμένη με το θρησκευτικό μυστικισμό και το αυταρχικό ορκωμοσιακό τρόπο υπηρετήσης σκοπών και καθηκόντων. Σ' αυτού του είδους της οργανώσεως τα συνθησιόμενα γνωρίσματα που πολιτική είναι άσπαστα. Όσο νοητά είναι τα καθήκοντα αλλο τόσο αδιανόητα είναι τα δικαιώματα και οι έννοιες της συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων. Η κάθετη ορ-

γονική δομή επιβάλλει τη χωρίς αμφισβήτηση αποδοχή του αρχηγού. Πρόκειται για χαρακτηριστικό ηγετική και στη προκειμένη περίπτωση για δυναμικό αρχηγό «δοκιμασμένο» και «επιβεβλημένο» από τις ηρωικές του πράξεις στο πρόσφατο παρελθόν σαν «καπετανίος» της ΕΟΚΑ... Αυτό το φαινόμενο του «χωρισματικού ηγετικού παρατηρητή και στα ανώτατα αξιώματα του Κράτους, με τη διαφορά ότι αποτελεί αναφορικό σύνθημα «ροβόλης και επιβολής στην εκλογική αναμέτρηση, σε συνδυασμό με νομιμοποιητικές αναφορές στην Εθνοραχική παράδοση.

Τέτοιες μορφές πολιτικής έκφρασης αποτελούσαν τα λεγόμενα «καπετανίδια», στην Ελληνοκυπριακή κοινότητα, Ενώσεις και Συνδέσμοι Αγώνιστών, που παρουσιάστηκαν τα πρώτα χρόνια και το Εθνικό Μέτωπο και η ΕΟΚΑ β' που παρουσιάστηκαν πιο ύστερα. Στην Τουρκοκυπριακή κοινότητα «επιλογή οργάνωση είναι η ΤΜΤ. Για λόγους όμως ελλείψεως στοιχείων (τόσο για την προπολεμική όσο και για την μεταπολεμική περίοδο της Δημοκρατίας) η οργάνωση της ΤΜΤ και οι επιπτώσεις του πραξικόπηματος-εισβολής, είναι στην πολιτική ζωή των Τουρκοκυπρίων δεν δ' αποτελέσουν αντικείμενο συστηματικής ανάλυσης.

Η πρώτη τέτοια οργάνωση εμφανίζεται λίγους μόνο μήνες μετά την υπαγραφή των συμφωνιών. Η εμφάνισή του (Κυπριακό Εθνικό Μέτωπο (γνωστό σαν ΚΕΜ), έγινε με ένα σχέδιο φιλοσοφίας του Μακαρίου όπως ανακοινώθηκε στις 14 Αυγούστου του 59 από το ΡΚΚ και το Μακάριος παρουσίασε σε συνέντευξη τύπου στις 15 Σεπ. 59. Ο Γρίβας διαβεβαίωσε ότι είχε σχέσεις με το ΚΕΜ που δρώντας και εκτός Κύπρου, έπεταλε απειλητική επιστολή στον υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδας Ε. Αβέρωφ, τον οποίον προεδροποιούσε καταλήγοντας ότι «μετά τον ένδοξο αγώνα μας, τα χέρια μας δεν τρέμουν στον κρατούν πιστόλι.»

Τρία άλλα Καπετανίδια (το όνομα τους είναι ενδεικτικό της φύσης τους) εμφανίζονται, λίγο αργότερα όπως σημειώνεται σε διάφορα ιστορικά συγγράμματα ενώ κάποια άλλα για άγνωστους λόγους αποσιωπούνται από τα ιστορικά βιβλία. Τα δυο καπετανίδια είναι γνωστά με το ονόματα των αρχηγών τους (Αυσαρρίδη και Σαμψών) ενώ το τρίτο και πιο σημαντικό ήταν γνωστό σαν «Οργάνωση» (αρχικά εμφανιζόταν κάτω από το όνομα Εθνική Οργάνωση Κύπρου) με αρχηγό τον «Αρχίτα» ψευδώνυμο πίσω από το οποίο κρυβόταν ο Γεωργιάτσης, ο οποίος ήταν υπουργός Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σ' αυτό συμμετείχαν και πολλοί ανώτεροι αξιωματούχοι του Κράτους, βουλευτές, υπουργοί και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία.

Αυτές οι οργανώσεις παρ' όλο που είχαν στρατιωτικό χαρακτήρα και δομή, η πρακτική και η δράση τους δεν ανάγχε σε πολιτικά όργανα με αντιφατικά χαρακτηριστικά, όπως θα φανεί πιο κάτω.

Με την υπογραφή των Συμφωνιών, διαφαίνεται η θέληση να διατηρηθεί η οργάνωση της ΕΟΚΑ σε άγρυπνη κατάσταση έτσι που να μπορέσει να κυριαρχήσει στη πολιτική εξουσία μέσα από ένα πολιτικό σχήμα, που πήρε το όνομα «Ενιαίο Δημοκρατικό Μέτωπο Ανεξαρτησίας» (ΕΔΜΑ) και που ο Γρίβας ήθελε πριν εγκαταλείψει την Κύπρο σαν Ειρηνικό Μέτωπο Ανεξαρτησίας. Ο Γρίβας προσέδιδε ένα αρνητικό χαρακτήρα στο λόγο ύπαρξης και στους σκοπούς του ΕΔΜΑ όπως φαίνεται από την επιστολή του προς τον Μακάριο με ημερομηνία 12 Απρίλη 59^α στην οποία καθόριζε σαν στόχο την αποφυγή πολιτικής καταστροφής της «εθνικόφρονος παράταξης» των γυνών που έλαχε «σοβαρά αντίκτυπο επί του

εθνικού ζητήματος». Ο κίνδυνος της πολιτικής καταστροφής προερχόταν από τη πιθανότητα επικράτησης του ΑΚΕΛ στη πολιτική ζωή, όπως έγραψε δυο μήνες πιο πριν στον Έλληνα Πρόεδρο. Αυτό το φόβο του τον εκδηλόχεσε από τις 20 Ιουλίου 1957 σε μια επιστολή που προς το Μητροπολίτη Κύπρου. "Έτσι βρήκα και ηγεσία του ΕΔΜΑ (πρόεδρος του ήταν ο σημερινός πρόεδρος της Δημοκρατίας) ήταν οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ όπως ο Μακάριος το ήθελε και ο Γρίβας το ζητούσε μ' επιστολή του προς τον αγνώστου του με ημερομηνία 13 Απριλίου 59."

Όμως δεν ταυτίζονταν οι απόψεις των αγώνιστών της ΕΟΚΑ πάνω στους σκοπούς και τη στρατηγική. Ενώ ο Γρίβας πίστευε στη συνέχιση της ΑΝΕ ("Αλκίμος Νεολοία της ΕΟΚΑ) κάτω από το μανδύα μιας άλλης οργάνωσης, της ΚΑΝ (Κοινωνική Αλκίμος Νεολοία) με συγκεκριμένα καθήκοντα τη «προκύλαξη της νεολαίας από το Κομμουνισμό» και τη «διδασκαλία της με εθνοπροσηπική και χριστιανική ανατροφή» (ίδιο σενάριο όπως και για το ΕΔΜΑ) άλλοι αγωνιστές λίγες μόνο μέρες μετά την υπογραφή της Ανεξαρτησίας, υποστήριζαν ότι η οργάνωση της ΕΟΚΑ όχι μόνο «έπρεπε να υφίσταται» αλλά θα έπρεπε, στη διάρκεια ενός χρόνου, που θεωρείτο σαν «μεταβατική περίοδος», να εξοπλιστούν όλοι οι Έλληνες Κύπριοι «δυνάμεις να φέρουν όπλα».¹³ Ο τομεάρχης Πιτσιλιάς με διαταγή του, «έλεος Μάρτη '59, διαβεβαίωσε τες ομάδες της περιοχής του ότι «ΕΟΚΑ δεν διαλύθη ούτε θα διαλυθεί αλλά θα υφίσταται ως κόμμα πιθανόν υπό άλλον όνομα αλλά όχι υπό άλλη γραμμή».¹⁴ Η επικρότηση αυτής της άποψης θα έρθει με τη πρώτη διακήρυξη του ΕΔΜΑ στην οποία μεταξύ των στόχων που καθορίζονται υπάρχει και αυτός της προσηλυσίας προς τα ιδανικά και τρόπο ζωής της Μητέρας Πατρίδας.

Έτσι γίνεται η πρώτη προσπάθεια (η οποία θα αποτύχει σύντομα) για μεταφορά στη πολιτική σφαίρα, όχι μόνο της στρατιωτικής ηγεσίας της ΕΟΚΑ αλλά και αυτών των ιδανικών και πόθων της.

Έτσι αφού τα όπλα υπήρχαν, όταν η πολιτικοποίηση της ΕΟΚΑ απέτυχε, έκαναν την εμφάνισή τους τα καπετανάτα. Ο Δέρβης κατά τη διάρκεια της δικής της «Εθνικής» αναφέρει στο δικαστήριο ότι ο Μακάριος του είχε δείξει ένα κατάλογο τομεάρχων της Οργάνωσης που του υπέβαλε το ΕΔΜΑ και που έπρεπε να διοριστούν υπουργοί ή σε κυβερνητικές θέσεις «κεφάλαια θα δημιουργείτο κίνδυνος καπετανάτων, όπως συμβαίνει σήμερα (τότε) με τους προσηλυσιολογούς των χωριών...»¹⁵

Το Πατριωτικό Μέτωπο που διακήρυξε και κέρδισε τες Βουλευτικές εκλογές του 1960 περιλάμβανε στους κόλπους του όλους τους γνωστούς και μεγάλους «καπετάνιους». Πολλοί «μικροί καπετάνιοι» έμειναν έξω από το νέο πολιτικό σχήμα διατηρώντας τες διαφορές τους απέναντι στη Ζυρίχη και κατηγορώντας το Μακάριο για «επίσκοπο» και ενταφιαστή της Ένωσης. Όμως οι ομάδες αυτές ήταν αδύνατες για να διεκδικήσουν μοίρα στο πηδάλιο του καραβιού.

Η ρύση και ο τρόπος λειτουργίας του Πατριωτικού Μετώπου καθιστούσαν σχεδόν αδύνατο τον έλεγχο των Καπετανάτων. Εξ' άλλου το ίδιο το Μέτωπο έμοιαζε πιο πολύ με πολιτικό καπετανάτο, στο οποίο στεγαζόνταν πολλοί αρχηγοί, παρά με πολιτικό κόμμα.

Το πνεύμα του ηγεμονιστικού αυταρχισμού, χαρακτηριστικό των καπετανιστικών οργανώσεων (πολιτικών και στρατιωτικών), εκφραζόταν τόσο μέσα στο Μέτωπο το ίδιο, όσο και απέναντι στους πολιτικούς αντιπάλους και στους Τουρκοκυπρίους. Χαρακτηριστική είναι η στάση βουλευτή του Πατριω-

κού Μετώπου όταν, στη γενεαλογία της Βουλής στις 30 Μαρτίου του '63, ο Χ.Α. Ριζα υποστηρίζει ότι τα Τουρκοκυπριακά Μέλη της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής, δεν είχαν προσηλυστεί να παραστούν στη συνεδρίαση που ετοίμασε την έκθεση, πάνω στην οποία γινόταν η συζήτηση. Σε συμβιβαστική πρόταση, του Προέδρου της Βουλής, για αναβολή της συνεδρίασης της Βουλής, έτσι που να δοθεί χρόνος στην επιτροπή οικονομικών να συνεδριάσει, ο εν λόγω βουλευτής δηλώνει σε «ύφος υπερήφανο»: «Τα Ελληνικά Μέλη δεν έχουν να προσφέρουν τίποτα άλλο. Αν έχουν τα Τουρκοκύπρια Μέλη, μπορούν να μας το φέρουν να το προσφέρουν...» (αυτή η ανσέψη δεν χωρούσε για συνεδρίαση κι ακόμα περισσότερο για συζήτηση των προτάσεων). Σε παρατήρηση του Προέδρου του Σώματος ότι πρέπει να συνεδριάσουν όλα τα μέλη της επιτροπής, γι' αυτό είναι ανάγκη αναβολή της συνεδρίασης της Βουλής, ο βουλευτής αντιπροτείνει: «Να συνεδριάσουν (εννοεί η Επιτροπή) η ώρα 3.00 μ.μ. και να γίνει η συνεδρίαση (εννοεί της Βουλής) η ώρα 5.00 μ.μ. Να ξεμπερδεύουμε!!!»¹⁶

Ο λόγος αυτής της γενικής —σε όλα τα επίπεδα— ατομικοποίησης και προσωποποίησης της εξουσίας αδιαφορώντας για θεσμούς και κανονισμούς (πρέπει να σημειωθεί ότι υπήρχαν και άλλα κόμματα και οργανώσεις που δεν υπάκουαν σ' αυτή τη λογική) πρέπει να αναζητηθεί επίσης στην οικονομική δομή της Κυπριακής κοινωνίας. Το τέλος της Βρετανικής κυριαρχίας, άφησε τη Κύπρο οικονομικά καθυστερημένη από την όψιση των παραγωγικών σχέσεων, της ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων, και της δομής των εμπορικών και χρηματιστικών σχέσεων. Ριχνοντας μια ματιά στις συνεδριάσεις των πρώτων χρόνων της Βουλής των Αντιπροσώπων, φαίνεται καθαρά ότι ένα από τα πολλά προβλήματα που συχνά απασχόλησε τους εκλεγμένους του Λαού, ήταν και εκείνοι των δανειστών (γνωστών σαν τοκογλυφών), των οποίων το δανειακό κεφάλαιο στην αγορά, ισοδυναμούσε με το 50% σχεδόν του συνολικού διαθέσιμου κεφαλαίου. Η δύσκολη οικονομική κατάσταση των αγροτών, όπως και η θέληση για εκμοντερνισμό της οικονομίας, έκαναν απαραίτητη τη θέσπιση νομοθεσίας που (ελεγχοντας και πιο ύστερα καταργώντας το τοκογλυφικό σύστημα με τη δημιουργία τραπεζικών μορφών κεφαλαιακής διακίνησης) θα σηματοδοτούσε το πέρας της οικονομίας από το παραδοσιακό σύστημα δανειοδότησης και παραγωγής στις βιομηχανικές σχέσεις με τα πρώτα στοιχεία κοπιταλίστικής παραγωγής και διαχείρισης του κεφαλαίου.

Χαρακτηριστικό των σχέσεων στο παραδοσιακό—οικονομικό σύστημα ήταν η ανάδειξη αρχηγών, πάνω σε οικονομική βάση, από τη δύναμη των οποίων εξαρτόταν η επιβίωση και ευημερία των σχετιζομένων μ' αυτούς. Η επιβολή ενός ατόμου πάνω σε ομάδες ή μικρές κοινωνίες ανθρώπων, μέσα από διάφορες μορφές συμβολικής και φυσικής βίας στις παραγωγικές σχέσεις, παίρνει στο πολιτικό επίπεδο τη μορφή του «καπετανάτου» το οποίο χρησιμοποιεί την ίδια πρακτική βίας επιβολής στη Κυπριακή κοινωνία πολιτικών επιλογών που αμφισβητούνται.

Οι οργανώσεις αυτές όπως και οι άλλοι Σύνδεσμοι και Ενώσεις Αγώνιστών έφεραν μαζί τους την εμπειρία και τη φιλοσοφία της πολιτικής ποικιλίας της ΕΟΚΑ: μιας στρατιωτικής οργάνωσης. Ο Max Weber, αναφερόμενος «στις παραδοσιακές πράξεις» παρατηρεί ότι αυτές «είναι υπαγορευμένες από τες συνθήκες... τες κοινωνικές που έχουν γίνει σαν δευτερεύουσα». Συνεχίζοντας υπο-

στηρίζει ότι ο «πρωταγωνιστής (l'acteur) για να δράσει σύμφωνα με τη συνήθεια δεν έχει ανάγκη ούτε από την αυτοπροβολή ενός σκεπτού, ούτε από την σύλληψη μιας αξίας ούτε από την παρακίνηση μιας συγκίνησης, υπακούει απλά στα ριζωμένα από μια μακρόχρονη πρακτική αντινακλαστικά».¹⁷ Στην περίπτωση που μελετάται επιβεβαιώνεται αυτή η θεωρία με μερικές μικρές ιδιομορφίες, που ενώ στην αρχή παρουσιάζονται σαν διαφοροποιήσεις, με μια προσεκτική προσέγγιση διαπιστώνεται ο παραδοσιακός χαρακτήρας (αυτές οι ιδιομορφίες παρουσιάζονται στο δεύτερο σκέλος της σκέψης του Weber και αφορά τη μη αναγκαία αυτοπροβολή σκοπών. Οι οργανώσεις που εξετάζονται παρουσιάζουν σκοπούς—στοιχείο απαραίτητο για την ύπαρξη οποιασδήποτε ομάδας ανθρώπων—οι οποίοι όμως δεν είναι αυτοδημιούργητοι αλλά δανεισμένοι από το πρόσφατο γενεσιουργό παρελθόν, όπως θα φάνηκε ήδη και θα γίνει πιο ορατό πιο κάτω).

σει» όλους για την υπακοότητα αυτής της πρακτικής. Η εκλογή της εκτέλεσης, σαν επίσημο αποδεικτικό «φυσιολογικού» τρόπου αντιμετώπισης του «άλλου», είναι ενδεικτική όχι μόνο της ακρότητας και της σκληρότητας, αλλά και της αποφασιστικότητας για αμετάκλητες αποφάσεις, αφού η φυσική εξόντωση του στόμου συμβάλει τη χωρίς επιστροφή θανατική καταδίκη των ιδέων που ενόρκωνε.

Τα πρώτα χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι σημαδεμένο από ένα σημαντικό αριθμό πολιτικών δολοφονιών, απειλών, κκοπονήσεων και απαγωγών των αντιπάλων (κυρίως αλλά όχι αποκλειστικά) της εξουσιακής πυραμίδας. Στα θέματα συμπεριλαμβάνονται και παλιοί αγωνιστές της ΕΟΚΑ (όπως ο Νεολογικός Παναγιώτης και Ευριπίδης Νούρος που δολοφονήθηκαν τη μέρα της πρώτης εισόδου της Κυπριακής Ανεξαρτησίας, σαν συμβολική προσηλυσία στον τάφο του διαλόγου, διανομιζοντας έτσι το πολύ παλιό κλασικό θέμα της ελληνικής λυσιτεχνίας: της αναγκασίας θυσίας) που αντιπολιτευόνταν από τις γραμμές άλλων οργανώσεων (καπετανάτων), τη πολιτική του «επισημοποιήσεως». Όμως ο επίσημος εθνικισμός δεν κτυπούσε μόνο το καπετανιστικό αντιπολιτευόμενο εθνικισμό που προερχόταν από την ίδια ιστορική γενεσιουργό κατάσταση. Την ίδια πολιτική πρακτική είχε και σπένδνι στους εθνικιστές που ασκούσαν στο πολιτικό βίο και διάφορα ως προς τες ιστορικές αναφορές νομιμότητας. Η επίθεση κατά του Π. Ιωαννίδη, η απαγωγή του Φαρμακιάδη (διευθυντή της Εθνικής και της Αληθείας) αποτελούν ορισμένα επεισόδια που πήραν ιστορικό χαρακτήρα γιατί τα άμαρτα ήταν δημόσια: άντρες και κατά συνήθεια οι πράξεις των ή οι κατά των πράξεων μετουσιώνονταν σε ιστορικά γεγονότα. Πιελά είναι τα περιστατικά των χωριών, όπου η βία εξασκούμενη πάνω σε παρόντες της βάσης ή σε κοινωνικούς πυρήνες δεν αναγόταν στη δημόσια σφαίρα της πληροφόρησης για να τους δοθεί η ιστορική σημασία που ο πολιτικός συμβολισμός της προέδιδε. Σ' αυτή τη κατηγορία βρίσκονται τόσο ανατικοί αντιπολιτευτικοί παράγοντες όσο και συνδικαλιστές της Αριστεράς και αντιπρόσωποι του ΑΚΕΛ, του οποίου η συμμαχία με τον Μακάριο δεν επέτρεπε την εξάσκηση βίας στα ανώτερα ηγετικά επίπεδα (μ' εξαίρεση τες απειλές κατά του Πούγιουρου Δημόχου της Αμμοχώστου).

Όμως, ακόμα και ανάμεσα στα ίδια τα εξουσιαστικά (με την έννοια ότι υπάγονταν με διάφορους τρόπους στην κρατική εξουσία) καπετανάτα, διεξαγόταν μια πάλη επιβολής για την ιδιοποίηση του τίτλου του «Εθνικού Προστάτη» και πρωταγωνιστή. Αρκετά διαφορετικά για τον ενδοκαπετανιστικό αγώνα διαφθοράς και το χαρακτήρα και σκοπούς που αυτοπροβόλουν αυτά, είναι μια διαταγή του «Ακρίτου» προς όλα τα μέλη της «οργάνωσης» με τίτλο «επαναρπνεύσει: κατά των διασπαστών». Αφού χαρακτηρίζεται η «Οργάνωση» σαν η κίνηση σοβαρά και καθαρά Εθνική οργάνωση» απευθυνόμενη έμμεσα στους άλλους Καπετάνιους τος προειδοποιεί ότι «δεν θα ανεχθεί την ύπαρξη άλλων προσωπικών κλίμων και καπετανάτων» και ότι «ήλθε η στιγμή να αντιμετωπισθώμεν τες εκ των έσω κινήσεις».

Μ' αυτό το διαχωριστικό εφορισμό τα εθνικιστικά εξουσιαστικά καπετανάτα (πλην της «Οργάνωσης»), κάτω από το ηρώμα της προβληματικής των διασπαστών, μπαίνουν στην ίδια θέση με το ΑΚΕΛ όπως ο Γιωρκάτζης τα περιγράφει σε μια συνέντευξη του στο περιοδικό «Αγών» (τεύχος 1ης Ιούλη 1963): «Οι κομμουνιστές ουδόλας ενδιαφέρονται δι' εθνικούς σκοπούς, αλλά απλώς επιμεταλλούνται ταύτους μέχρις ότου απομυζήσουν

πλήρως τα εθ υπών πολιτικά κέρδη». Γι' αυτόν τον λόγο όπως επίσης και γιατί επιδόθηκε τες «εθ υπών εθώνος κατάληψη της εξουσίας και εφαρμογή της δικτατορίας του ευρωστειρότερου» κρίνει ότι «επιτελούν διαρκή επαναστασιακούς κινήσεις». Κίνδυνος φυσικά «εκ των έσω».

Έτσι παρουσιάζεται η «Οργάνωση» σαν «ουδοστρατήρας» που στόχο είχε να σώσει τη Κύπρο από τους Κομμουνιστές και να περάσει αυτά τα καπετανάτα στο παρελθόν, να το «γενικό καλό» και το «εθνικό καλό» αποπρόδοντες τη «εθ υπών» (οι διαφορές στην αντίληψη του μεταφράζονται σε διχόνοιας), τες «αντιεθ υπών» και τα «εθ υπών».

Η ορολογία είναι πολύ ενδεικτική για το τρόπο αντιμετώπισης των άλλων, (που ούτε αντίπαλοι δεν ήταν) των οποίων τες οργανώσεις και τους ίδιους κατηγορούσε ότι «εθ υπών» πάντα σε ξένα πόδια, κούβονται κάτω από δανεικούς μανδύες, κληρονομούν τις εθνικές επιδιώξεις δια να έχουν την ικανοποίηση να κοκορευόταν ως «καπετανάτα» να καυχόνται: δια τας «κομάδες των» τις οποίες χρονοποιούν δια τα «αντιεθ υπών» τον ή δια εκβίση προς προώθηση των προσωπικών των επιχειρήσεων ή προβολή του εαυτού των ως «επηρεθ υπών».¹⁸

Γίνεται καθαρά ότι δεν μπορούσε να υπάρξει θέση στον ίδιο χώρο (χρονική και γεωγραφική) κάτω από τον ίδιο «μανδύα» (πολιτική) για πολλούς ζωντανούς ήρωες. Τούτο είναι δυνατό μόνο στη μεταθανάτο περίοδο, όπου ο ανταγωνισμός δεν είναι μεταξύ των ήρωων (η φυσική τους κατάσταση δεν το επέτρεπε) αλλά μεταξύ των ιστορικών συγγραφών και των καλλιτεχνών των προτομών. Μετά το θάνατο βίαση σχέση της ζωής παίρνει τη μορφή της μεθικής διάλυσης και μετουσιώνεται σε ανάμνηση κατά της λήθης, του χρόνου και της ιστορίας που θα κατατάξει τες ήρωες.

Η ζωντανή φωνική βία θα πάρει συμβολική ιστορική μορφή με τη δολοφονία των Καβαζογλου και Μισασηλή που τος εθνικιστές που κυριαρχούσαν στην Τουρκοκυπριακή κοινότητα. Μη αντιμετωπίζοντας πρόβλημα αντιπολιτευτικού εθνικισμού, η ΤΜΤ έριχνε το βάρος της στη φυσική εξόντωση του διεθνοτικού και του συμβολικού διεκδοτικού πνεύματος φίλων όπως αυτά εκφράζονται από τος Τουρκοκυπρίους αριστερούς (Μεταξύ των δολοφονηθέντων ξεχωρίζουν ο Αχμέτ Σιαμή, συνδικαλιστής της ΠΕΟ, οι Αϊχίν Χικμέτ και Αχμέτ Γκουρκάν, δικηγόροι και εκδότες της «Τζουρμουρλιέ» και άλλοι). Στη περίπτωση Καβαζογλου-Μισασηλή, διαστρατώνονται οι πρακτικές αλλά και οι επίκαιροι στόχοι των εθνικιστών των δύο κοινοτήτων πρώτου μπου οι ίδιοι στο αναφετικό στάδιο βίας, που μέσα από διάφορα στάδια (εκρήξεις σε τζαμά, σε μνημεία Ελληνοκυπρίων ηρώων και σχολεία, συγκρούσεις του 63, 64 και 67) θα καταλήξουν στην ολική σκλήρυνση του '74 όπου ο Τουρκοκύπριος στρατός εισβολής θ' ανατρέπει τα δεδομένα.

Ιδιαίτερον ενδιαφέρον, στα πρώτα χρόνια της Δημοκρατίας, παρουσιάζουν οι δηλώσεις πολιτικών και συνδικαλιστικών φωνημάτων, που παρουσιάζονται στον «εθ υπών» τύπο, όπως η πιο κάτω: «Οι υποσηλυμένοι Δημήτριος Παναγιώτης και Παύλος Χριστός εξ Αρσινόπου, δηλούμεν ότι ουδόποτε υπήρξαμεν μέλη κομμουνιστικών σωμάτων ή Συντεχνιών, και προσχωρούμεν ιδιαιτέρως: και δηλώνει εις τον Ελευθερον Εργατοπαλλαϊκό Σωματισμόν του χωριού μας, το οποίον ευρισκται πρωτοπόρον εις τας εργατικές και Εθνικές επιδιώξεις».

εθνικού ζητήματος». Ο κίνδυνος της πολιτικής καταστροφής προσοχόταν από τη αυθεντική επικράτηση της ΑΚΕΛ στη πολιτική ζωή, όπως έγραψε δυο μήνες πιο πριν στον Έλληνα Πρόεδρο. Αυτό το φόβο του τον εκδήλωσε από τις 20 Ιουλίου 1957 ως μια επιστολή του προς το Μητροπολίτη Κύπρου. «Έτσι, βάση και ηγεσία του ΕΔΜΑ (πρόεδρος του ήταν ο σημερινός πρόεδρος της Δημοκρατίας) ήταν οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ όπως ο Μακάριος το ήθελε και ο Γρίβας το ζητούσε μ' επιστολή του προς τον συνεργάτη του με ημερομηνία 13 Απριλίου 59.¹²

Όμως δεν ταυτίζονταν οι απόψεις των αγωνιστών της ΕΟΚΑ πάνω στους σκοπούς και τη στρατηγική. Ενώ ο Γρίβας πίστευε στη συνέχεια της ΑΝΕ (Άλκιμος Νεολαία της ΕΟΚΑ) κάτω από το μανδύα μιας άλλης οργάνωσης, της ΚΑΝ (Κυπριακή Άλκιμος Νεολαία) με συγκεκριμένα καθήκοντα τη «προφύλαξη της νεολαίας από το Κομμουνισμό» και τη «διαπαιδευμένη της με εθνοπραγία και Χριστιανική ανατροφή» (ίδιο σενάριο όπως και για το ΕΔΜΑ) άλλοι αγωνιστές λίγες μόνο μέρες μετά την υπογραφή της Ανεξαρτησίας, υποστήριζαν ότι η οργάνωση της ΕΟΚΑ όχι μόνο «έπρεπε να υφίσταται» αλλά θα έπρεπε, στη διάρκεια ενός χρόνου, που εδωκόταν σαν «μεταβατική περίοδος», να εξοβλιζόταν όλοι οι Έλληνες Κύπριοι «δυναμικοί να φέρουν όπλα». Ο Γρίβας όμως τονίζοντας με διαταγή του, τέλος Μάρτη '59, διαβεβαίωνε τους ομάδες της περιοχής του ότι η «ΕΟΚΑ δεν διεκδικεί ούτε θα διεκδικήσει αλλά θα υφίσταται ως κόμμα πιθανόν υπό άλλον όνομα αλλά όχι υπό άλλη γραμμή». Η επικρότηση αυτής της άποψης θα έρθει με τη πρώτη διακήρυξη του ΕΔΜΑ στην οποία μεταξύ των στόχων προκηρύσσονται υπάρχει και αυτής της προσήλωσης προς τα ιδανικά και τρόπο ζωής της Μητέρας Πατρίδας.

Έτσι γίνεται η πρώτη προσπάθεια (η οποία θα αποτύχει σύντομα) να μεταφορά στη πολιτική σφαίρα, όχι μόνο της στρατιωτικής ηγεσίας της ΕΟΚΑ αλλά και αυτών των ιδανικών και πόθων της.

Έτσι αφού τα όπλα υπήρχαν, όταν η πολιτικοποίηση της ΕΟΚΑ απέτυχε, έκαναν την εμφάνιση τους τα καπετανάτα. Ο Δέρβης κατά τη διάρκεια της δικής της «Εθνικής» αναφέρεται στο δικαστήριο ότι ο Μακάριος του είχε δείξει ένα κατάλογο τομεαρχών της Οργάνωσης που του υπέβαλε το ΕΔΜΑ και που έπρεπε να διοριστούν υπουργοί ή σε κυβερνητικές θέσεις «ειδικά ως θα εδημιουργείτο κίνδυνος καπετανάτων, όπως συμβαίνει σήμερα (τότε) με τους προσφιλοφόρους των χωριών...»¹³

Το Πατριωτικό Μέτωπο που διέκδικε και κέρδισε τις Βουλευτικές εκλογές του 1960 περιλάμβανε στους κόλπους του όλους τους γνωστούς και μεγάλους «καπετάνιους». Πολλοί «μικροί καπετάνιοι» έμειναν έξω από το νέο πολιτικό σχήμα διατηρώντας τις διαφωνίες τους απέναντι στη Ζυρίχη και κατηγορώντας το Μακάριο για «επιπόρκο» και ενταφιαστή της Ένωσης. Όμως οι ομάδες αυτές ήταν αδύνατες για να διεκδικήσουν μοίρα στο πηδάλιο του χαραβιού.

Η φυσική και ο τρόπος λειτουργίας του Πατριωτικού Μετώπου καθιστούσαν σχεδόν αδύνατο τον έλεγχο των Καπετανάτων. Εξ' άλλου το ίδιο το Μέτωπο έμοιαζε πιο πολύ με πολιτικό καπετανάτο, στο οποίο στεγαζόταν πολλοί αρχηγοί, παρά με πολιτικό κόμμα.

Το πνεύμα του ηγεμονιστικού αυταρχισμού, χαρακτηριστικό των καπετανιστικών οργανώσεων (πολιτικών και στρατιωτικών), εκφραζόταν τόσο μέσα στο Μέτωπο το ίδιο, όσο και απέναντι στους πολιτικούς αντιπάλους και στους Τουρκοκυπρίους. Χαρακτηριστική είναι η στάση Βουλευτή του Πατριωτικού

Μετώπου όταν, στη γενική συνέλευση της Βουλής στις 30 Μάρτη του '60, ο Χ.Α. Ριζός υποστηρίζει ότι τα Τουρκοκυπριακά Μέλη της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής, δεν είχαν προσκληθεί να παραστούν στη συνεδρίαση που ετοίμασε την έκθεση, πάνω στην οποία γινόταν η συζήτηση. Σε συμβιβαστική πρόταση, του Προέδρου της Βουλής, για αναβολή της συνεδρίασης της Βουλής, έτσι που να δοθεί χρόνος στην επιτροπή οικονομικών να συνεδριάσει, ο εν λόγω Βουλευτής δηλώνει σε «ύφος υπερήφανο»: «Τα Ελληνικά Μέλη δεν έχουν να προσθέσουν τίποτα άλλο. Αν έχουν τα Τουρκοκύπρια Μέλη, μπορούν να μας το φέρουν να το προσθέσωμεν...» (ούτε καν σκέψη δεν χωρούσε για συνεδρίαση κι ακόμα περισσότερο για συζήτηση των προτάσεων). Σε παρατήρηση του Προέδρου του Σώματος ότι πρέπει να συνεδριάσουν όλα τα μέλη της επιτροπής, γι' αυτό είναι αναγκαία αναβολή της συνεδρίασης της Βουλής, ο Βουλευτής αντιπροτείνει: «Να συνεδριάσωμεν (εννοεί η Επιτροπή) η ώρα 3.00 μ.μ. και να γίνει η συνεδρίαση (εννοεί της Βουλής) η ώρα 5.00 μ.μ. Να ξεμπερδεύωμεν!!!»¹⁴

Ο λόγος αυτής της ναιικής —σε όλα τα επίπεδα— ατομικοποίησης και προσωπικοποίησης της εξουσίας αδιαφορώντας για θεσμούς και κανονισμούς (πρέπει να σημειωθεί ότι υπήρχαν και άλλα κόμματα και οργανώσεις που δεν υπάκουαν σ' αυτή τη λογική) πρέπει να αναζητηθεί επίσης στην οικονομική δομή της Κυπριακής κοινωνίας. Το τέλος της Βρετανικής κυριαρχίας, άσπασε τη Κύπρο οικονομικά καθυστερημένη από την άποψη των παραγωγικών σχέσεων, της ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων, και της δομής των εμπορικών και χρηματιστικών σχέσεων. Ριχνοντας μια ματιά στις συνεδριάσεις των πρώτων χρόνων της Βουλής των Αντιπροσώπων, φαίνεται καθαρά ότι ένα από τα πολλά προβλήματα που συχνά απασχόλησε τους εκλεγμένους του Λαού, ήταν και εκείνο των δανειστών (γνωστών σαν τσογκλάρων), των οποίων το δανειστικό κεφάλαιο στην αγορά, ισοδυναμούσε με το 50% σχεδόν του συνολικού διαθέσιμου κεφαλαίου. Η δύσκολη οικονομική κατάσταση των αγροτών, όπως και η θέληση για εκμοντερνισμό της οικονομίας, έκαναν απαραίτητη τη θέσπιση νομοθεσίας που (ελέγχοντας και πιο ύστερα καταργώντας το τσογκλάρικο σύστημα με τη δημιουργία τραπεζικών μορφών κεφαλαιακής διακίνησης) θα σηματοδοτούσε το πέρασμα της οικονομίας από το παραδοσιακό σύστημα δανειστικής και παραγωγής στις βιομηχανικές σχέσεις με τα πρώτα στοιχεία κεφαλαιστικής παραγωγής και διαχείρισης του κεφαλαίου.

Χαρακτηριστικό των σχέσεων στο παραδοσιακό—οικονομικό σύστημα ήταν η ανάδειξη αρχηγών, πάνω σε οικονομική βάση, από τη δύναμη των οποίων εξαρτόταν η επιβίωση και ευημερία των σχετιζομένων μ' αυτούς. Η επιβολή ενός ατόμου πάνω σε ομάδες ή μικρές κοινωνίες ανθρώπων, μέσα από διάφορες μορφές συμβολικής και φυσικής βίας στις παραγωγικές σχέσεις, παίρνει στο πολιτικό επίπεδο τη μορφή του «καπετανάτου» το οποίο χρησιμοποιεί την ίδια πρακτική βίας επιβολής στη Κυπριακή κοινωνία πολιτικών επιλογών που αμφισβητούνται.

Οι οργανώσεις αυτές όπως και οι άλλοι Σύλλογοι και Ενώσεις Αγωνιστών έφεραν μαζί τους την εμπειρία και τη φιλοσοφία της πολιτικής προεκτικής της ΕΟΚΑ: μιας στρατιωτικής οργάνωσης. Ο Max Weber, αναφερόμενος «στις παραδοσιακές πράξεις» παρατηρεί ότι αυτές «είναι υπαγορευμένες από τις συνθήκες... της ηγεμονίας που έχουν γίνει: σαν δεύτερη φύση». Συνεχίζοντας υπο-

Εμπρός, δι' αυτούς (Μετώπου μέλη)

ΣΥΜΠΛΕΣ Ο ΛΑΟΣ ΜΙΑΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ ΕΘΝΙΑΚΟΝ ΑΝΤΙΣΤΕΝ ΣΥΜΠΑΡΙΣΤΑΤΑΙ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΟΝ ΤΕΧΝΟΝ ΤΟΥ

ΜΕΛΕΜΒΡΙΝΗ

Μετα την πτώσιν του Τρόνου

ΕΘΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΣ

«Ο Θεός είναι μαζί μας»

Αλλά τίποτα δ' έλεγε να σπαστεί... (Από το βιβλίο του Ν. Καζαντζιάκη «Οι Διήμεροι»)...

Νέοι και νέες... (Από το βιβλίο του Ν. Καζαντζιάκη «Οι Διήμεροι»)...

Οι Διήμεροι λειτουργούν κανονικά.

στηρίζει ότι ο «πρωταγωνιστής (l'acteur) για να δράσει σύμφωνα με τη συνήθεια δεν έχει ανάγκη ούτε από την αυτοπροβολή ενός εικόνα, ούτε από την σύλληψη μιας αξίας ούτε από την παρακίνηση μιας συγκίνησης, υπακούει απλά στα ριζωμένα υπό μια μακρόχρονη πρακτική αντανακλαστικά».¹⁵ Στην περίπτωση που μελετάται επιβεβαιώνεται αυτή η θεωρία με μερικές μικρές ιδιομορφίες, που ενώ στην αρχή παρουσιάζονται σαν διαφοροποιήσεις, με μια προσεκτική προσέγγιση διαπιστώνεται ο παραδοσιακός χαρακτήρας (αυτές οι ιδιομορφίες παρουσιάζονται στο δεύτερο σκέλος της σκέψης του Weber και αφορά τη μη αναγκαία αυτοπροβολή σκοπών. Οι οργανώσεις που εξετάζονται παρουσιάζουν σκοπούς-στοιχεία απαραίτητα για την ύπαρξη οποιασδήποτε ομάδας ανθρώπων-οι οποίοι όμως δεν είναι αυτοδημιουργητοί αλλά δανεισμένοι από το πρόσωπο γενεσιουργό παρελθόν, όπως θα φάνηκε ήδη και θα γίνει πιο σαφές πιο κάτω).

Έτσι ριχνοντας τους προβολείς του προβληματισμού πίσω, προς το πρόσωπο παρελθόν, από την ιστορία του οποίου οι οργανώσεις αυτές (που ενδιαφέρουν το άρθρο) αντλούν τη συνήθεια δράσης και κυρίως τη φιλοσοφία αντιμετώπισης και επίλυσης ορισμένων θεμάτων διαφαίνεται το παραδοσιακό υπόχρηστο που υπαγορεύει... Η ΕΟΚΑ ξεπερνώντας τα κλασικά πρότυπα απελευθερωτικών παρανόμων οργανώσεων, εφάρμοσε απευθείας το νόμο της βασικής και τελειωτικής αντιμετώπισης των αντιθέσεων. «Οχι μόνο δεν αποδεχόταν καμιά διαλεκτική προσέγγιση αλλά στον αγώνα της για μονολιθισμό, περνούσε από το πολιτικό φίμωμα, των αντιπάλων ή ακόμα και των αμφισβητούντων, στη φυσική εξόντωση των εκπροσώπων των τάσεων αυτών. Η απολογία (όχι και τόσο απαραίτητη) μη έχοντας ανάγκη από «ψηφές θεωρητικές έννοιες» ικανοποιείτο με τον αφορισμό του «προδότη» ή του «επιάνδυνου», που για τις συνθήκες ήταν αρκετό για να «ικανοποιή-

σει» όλους για την «αναγκαιότητα αυτής της πρακτικής. Η εκλογή της εκτέλεσης, σαν επίσημα αποδεκτού «φυσιολογικού» τρόπου αντιμετώπισης του «άλλου», είναι ανεικονική όχι μόνο της ακρότητας και της σκληρότητας, αλλά και της αποφασιστικότητας για αμετάκλητες αποφάσεις, αφού η φυσική εξόντωση των στόμων συμβόλιζε τη χωρίς επιστροφή θανατική καταδίκη των ιδεών που ενσάρκωνε.

Τα πρώτα χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι σηματοδωμένα από ένα σημαντικό αριθμό πολιτικών δολοφονιών, απειλών, καταπονήσεων και απαγωγών των αντιπάλων (κυρίως αλλά όχι αποκλειστικά) της εξουσιακής παράταξης. Στα θέματα συμπεριλαμβάνονται και παλιοί αγωνιστές της ΕΟΚΑ (όπως οι Νεολογική Παναγιώτου και Ευρωπαϊκής Ηούρος που δολοφονήθηκαν τη μέρα της πρώτης επαγγελίας της Κυπριακής Ανεξαρτησίας, σαν συμβολική προσφορά στον τάφο του διαλόγου, δικαιολογώντας έτσι το ποσό ηθικό κλασικό θέμα της ελληνικής λογοτεχνίας, της ανασκαίας βιαιότητας που αντιπολιτεύονταν από τις γραμμές άλλων οργανώσεων (καπετανάτων), η πολιτική του «καπίσμου εθνικισμού». Όμως ο επίσημος εθνικισμός δεν κτυπούσε μόνο το καπετανιστικό αντιπολιτευόμενο εθνικισμό που προέρχετο από την ίδια ιστορική γενεσιουργό κατάσταση. Την ίδια πολιτική πρακτική είχε και απέναντι στους εθνικιστές που σκόπευτο στο πολιτικό βίο και διεφέρον ως προς τις ιστορικές αναφορές νομιμότητας. Η επίθεση κατά του Π. Κωνσταντίνου, η απαγωγή του Φαρμακίδη (διοικητή της Εθνικής και της Αθήνας) αποτελούν ορισμένα επεισόδια που πήραν ιστορικό χαρακτήρα γιατί τα θύματα ήταν δημόσιοι άντρες και κατά συνέπεια οι πράξεις των ή οι κατά των πράξεις μετασυνώνωνταν σε ιστορικά γεγονότα. Πολλά είναι τα περιστατικά των χωριών, όπου η βία εξεσκώδημένη πάνω σε παρόντες της βίαιης ή σε κοινωνικούς πυρήνες δεν αναγόταν στη δημόσια σφαίρα της πληροφόρησης για να τους δοθεί η ιστορική σημασία που ο πολιτικός συμβολισμός της πρόσδεσε. Σ' αυτή τη κατηγορία βρίσκονται τόσο ενδοτικοί αντιπολιτευτικοί παράγοντες όσο και συνδικαλιστές της Αριστέρης και αντιπροσωπία του ΑΚΕΛ, του οποίου η συμμετοχή με τον Μιχαήλ δεν επέτρεπε την εξεσκώδηση βίας στα ανώτερα ηγετικά επίπεδα (μ' εξαίρεση της απαγωγής κατά του Πρίγκιπρου Δημήτρου της Αμμοχώστου).

Όμως ακόμα και ανάμεσα στα ίδια τα εξουσιακά (με την έννοια ότι υπάγονταν με διαφορετικούς τρόπους στην κρατική εξουσία) καπετανάτα, διεξάγονταν μια πόλη επιβολής για την ιδιοποίηση του ηθικού του «Εθνικού Προσώπου» και πρωταγωνιστή. Άρκετο διαφορετικό για τον ενδοκαπετανιστικό αγώνα διαφοράς και το χαρακτήρα και σκοπούς που αυτοπροβάλλαν αυτά, είναι μια διαταγή του «Ακρίτα» προς όλα τα μέλη της «οργάνωσης» με τίτλο «Επιταγώνεται κατά των διασπαστών». Αφού χαρακτηρίζεται η «Οργάνωση» σαν η «μόνη σοβαρά και καθαρά Εθνική οργάνωση» απευθυνόμενη εμμέσως στους άλλους Καπετάνιους τους προειδοποιεί ότι «εάν θα ανθεχθεί την επόμενη άλλων ηρωικών αλκίων και καπετανάτων» και ότι «ήλθεν η στιγμή να αντιμετωπισθώμεν των εκ των έσω κινδύνων».

Μ' αυτό το διαχωριστικό αφορισμό τα εθνικιστικά εξουσιακά καπετανάτα (πλην της «Οργάνωσης»), κάτω από το ημίμα της προβληματικής των διασπαστών, μπαίνουν στην ίδια θέση με το ΑΚΕΛ όπως ο Γιωρκάτζης το περιγράφει σε μια συνέντευξη του στο περιοδικό «Αγών» (τεύχος της Ιουλίου 1963): «Οι κομμουνιστικά συβόλας ενδιαφέρονται δι' εθνικούς σκοπούς, αλλά απλώς εκμεταλλεύονται τούτους μέχρις ότου απομυζήσουν

πλήρως να εξ αυτών πολιτικό κέρδη». Γι' αυτόν τον λόγο όπως επίσης και γιατί επιδιώκουν την «επί παντός μέσου» κατάληψη της εξουσίας και εφαρμογή της δικτατορίας του προλεταριάτου» κρίνει ότι «αποτελείν διαρκή επικρατηστικόν κίνδυνον» Κίνδυνος φυσικά «εκ των έσω».

Έτσι παρουσιάζεται η «Οργάνωση» σαν «δοσολογημένη» που στόχο είχε να σώσει τη Κύπρο από τους Κομμουνιστές και να περάσει αυτά τα καπετανάτα στο παρελθόν, για το «γενικό καλό» και το «εθνικό καθήκον» ισοπεδώνοντας τα «διχόνοια» (οι διαφορές στην αντίληψη του μεταφράζονται σε «διχόνοια»), της «αντιζηλίας» και τα «εμφοβιστήρια».

Η ορολογία είναι πολύ ενδεικτική για το τρόπο αντικειμενισμού των άλλων. (Που ούτε αντίπαλοι δεν ήταν) των οποίων τις οργανώσεις και τους ίδιους κατηγορούσε ότι «απέκοντα πάνω σε ξένα πόδια, κρύβονται κάτω από δανεικούς μανδύες, κηλιδώνονται τις εθνικές επιδιώξεις δια να έχουν την ικανοποίηση να κοκορευούνται ως «καπετανάτοι» να καυχούνται διά τις «καρδιάς των» τις οποίες χρησιμοποιούν διά τα «επιτηδύματα» των ή δια εβελισμούς προς πρόωθση των προσωπικών των επιχειρήσεων ή προδοσία του εαυτού των ως «υπερσέρων».¹⁶

Γίνεται καθαρό ότι δεν μπορούσε να υπάσξει θέση στον ίδιο χώρο (χροנית και γεωγραφικά) κάτω από τον ίδιο «μανδύα» (πολιτική) για πολλούς ζωντανούς ήρωες. Τούτο είναι δυνατό μόνο στη μεταβατική περίοδο, όπου ο ανταγωνισμός δεν είναι μεταξύ των ηρώων (η φυσική τους κατάσταση δεν το επέτρεπε) αλλά μεταξύ των ιστορικών συγγραφέων και των καλλιτεχνών των προτομών. Μετά το θάνατο η βία της ζωής παίρνει τη μορφή της μυθικής διάλυσης και μετασυνώνεται σε αγώνα κατά της λήθης, του χρόνου και της ιστορίας που θα κατατάξει τους ήρωες.

Η ζωντανή φυσική βία θα πάρει συμβολική ιστορική μορφή με τη δολοφονία των Καββαζογλου και Μιουσιούλη από τους εθνικιστές που κυριαρχούσαν στην Τουρκοκυπριακή κοινωνία. Μη αντιμετωπίζοντας πρόβλημα αντιπολιτευτικού εθνικισμού, η ΤΜΤ έρχεται το βάρος της στη φυσική εξόντωση του διεπιστημικού και του συμβολικού διακοσμητικού πνεύματος φίλης όπως αυτά εκφορτώνται από τους Τουρκοκυπρίους ηγετικούς. (Μεταξύ των δολοφονηθέντων ξεχωρίζουν ο Αχμέτ Σαμιά, συνδικαλιστής της ΠΕΟ, οι Αιχών Χικμέτ και Αχμέτ Γκουσκάν, δικηγόροι και εκδότες της «Τζιουμχουριέτ» και άλλοι). Στη περίπτωση Καββαζογλου-Μιουσιούλη διασυνώνονται οι πρακτικές αλλά και οι επικαιροί στόχοι των εθνικιστών των δύο κοινοτήτων προτού μπει ο ίδιος στο αναρτητικό στάδιο βίας, που μέσω από διάφορα στάδια (εκρήξεις σε τζαμιά, σε μνημεία Ελληνοκυπρίων ηρώων και σχολεία, συγκρούσεις του 63, 64 και 67) θα καταλήξουν στην ολική σύγκρουση του '74 όπου ο Τουρκικός στρατός εισβολής θ' ανατρέπει τα δεδομένα.

Ιδιαίτερον ενδιαφέρον, στα πρώτα χρόνια της Δημοκρατίας, παρουσιάζουν οι δηλώσεις πολιτικών και συνδικαλιστικών φρονημάτων, που παρουσιάζονται στον «Εθνικόφροντα» τύπο, όπως η πιο κάτω: «Οι υποφαινόμενοι Δημήτριος Παναγή και Παύλος Χρίστου εξ Αρσινόου, δηλούμεν ότι ουδέποτε υπηρέσαμεν μέλη κομμουνιστικών σωματείων ή Συντεχνιών, και προχωρούμεν ίδια βουλήσει: και θα θέσει εις το Ελευθερόν Εργατοϋπαλληλικό Σωματείου του χωριού μας, το οποίον ευρίσκεται πρωτόπρον εις τας εργατικές και Εθνικές επιδιώξεις.

Οι δηλούντες: Δημήτριος Παναγή
Γαύλος Χρίστου¹⁹

Αυτή η «εδαφημική» εκμηλιήρευση των πολιτικών ιδανικών και η αποθήκευσή τους στη δημόσιο χώρο υπό τύπο διαφημιστικής οργάνωσης δήλωσης πίστης στις «εθνικές επιδιώξεις» και έρσησης συγκεκριμένων ιδεολογικών, δείχνει (παράλληλα) Ελληνικές μνήμες της περιόδου του εμφύλιου πολέμου) το πως η πολιτική πρακτική του westen, που οι διάφορες πολιτικές μηχανές καταναγκασμού επέβαλαν, καταρρέσαν τα σύνορα μεταξύ του ιδιωτικού (πολιτικο-ιδεολογική συνείδηση) και του δημόσιου (κομματική και πολιτική δράση) χώρου. Δείχνει ταυτόχρονα πως η εφαρμογή της πολιτικής του «αναμφισβήτητου», δεν γίνεται με τη μορφή γενικών «καταγευμένων» κλάσεων γενικών πολιτικών θέσεων ή με τη προφητική υπειληφθείσα διάγνωση των «ελλείψεων να συμβούν». Προσωποπώντας το πρόβλημα, δημιουργήσαν τις πραγματικές συνθήκες του απόλυτου ελέγχου (ιδεολογικού και πολιτικού) δυνατού χάρη μιας όρισης δικτύωσης της Κυπριακής κοινωνίας.

Η δικτύωση αυτή επέτρεπε στις οργανώσεις της εξουσίας να πραγματοποιούν διάφορα ρόλους κοινωνικής μορφορής με πολιτικές προεκτάσεις. Πρώτον: Στην αρχή έγινε μινεία για τη βέληση ελέγχου της πολιτικής ζωής από τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ έτσι που να μην μπορούσαν οι κομμουνιστές να επιβληθούν στη πολιτική σκηνή. Αυτοί οι αγωνιστές έπρεπε να μπορούσαν να βρουν τη ηραγγούμενη κοινωνική τους θέση. Η ενσωμάτωση αυτών των ανθρώπων στην αστική (ακόμα και στην μικρή αγροτική) κοινωνία δεν μπορούσε να παραβλέψει το ηρωικό των παρελθόν, τόσο γιατί αυτοί οι άνθρωποι έφεραν μαζί τους τη συνειδησιακή πεποίθηση για την ιστορική νομιμότητα των πράξεων των όσο και γιατί από την αποδοχή και αναγνώριση αυτών των ηρωικών προσώπων με ιστορία, εξάρταται η αναγνώριση και η επιβολή της πολιτικής και ιδεολογίας της ηγεσίας, που αυτοί οι απλοί αγωνιστές ενσάρκωναν κι αντιπροσώπευαν στις καθημερινές διαλεκτικές τους σχέσεις, ο ολοκληρωτή της Κυπριακής κοινωνία. Όμως αυτό ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί με ατομική προσπάθεια. Κι εδώ είναι που επέμβαινε η διαλεκτική σχέση του ομοϊσίου ενδιαφέροντος μεταξύ ατόμου και οργάνωσης, η οποία με το μηχανισμό και τη δύναμη της μπορούσε να βρει ή να φτιάξει μια θέση για το άτομο (δίνοντας του ανάμεσα τη κατάλληλη ηγεμονική ταυτότητα) το οποίο με τη συμβολή του θα υπηρέτασε το «κοινό σκοπό».

Δεύτερον: Με τη δήλωση του ο Δεβής έκανε γνωστό ότι το ΕΔΜΑ αποήγασε από το Μακάριο τη τοποθέτηση των τομεάρχων της ΕΟΚΑ σε ομογενικούς «θώκους» και σε «Κυβερνητικές θέσεις». Αυτό φυσικά δεν ήταν παρά η αρχή. Μετά τους τομεάρχες και τα σημαντικά κρατικά πόστα, υπήρχαν οι αγωνιστές και οι καλές κυβερνητικές θέσεις και τέλος οι υποστηρικτές (παιδί αλλά κυρίως νέοι) και οι θέσεις υπηρέσια γραφειοκρατικής υπηρεσίας. Έτσι δημιουργήσαν μια άλλη διαλεκτική σχέση ανάμεσα στον πολίτη (με ιστορική ταυτότητα και ιδεολογική προσχώρηση) και της δικαιωματικής επαγγελματικής θέσης, (σαν αντιστοίχιση κοινωνικής, καλύτερα κρατικής ευγνωμοσύνης). Η δικτατική πρόσβαση και στους πιο στενά ιδιωτικούς χώρους επέτρεπε (ακόμα και με διάφορους τρόπους βίας, φυσικής ή συμβολικής— που δεν είναι χωρίς φυσικές επιπτώσεις—) τη διοχέτευση του ανθρώπινου δυναμικού στον υπηρεσιακό χώρο που γνώσαν ταυτόχρονα πόστο προσηφοράς κι ευχαρίστησης. Έτσι θεμελιώνεται μια πελατειακή πολιτική πρακτική, η

οποία μέχρι σ' ένα ωριμαμένο σημείο αναγνωρίζεται από τα λαϊκά στρώματα, (των οποίων η δυσσυνείδηση κι αντίδραση όχι μόνο σήμαινε την επαγγελματική των καταδίκη— τμήμα που θάταν ένοχο υπό ωριμαμένους προδοθείσες να πληρώσουν— αλλά δεν έδρασε καν δυναμική πολιτική έκφραση), σαν φυσιολογικό φαινόμενο. Μόνο μετά από την όλο και πιο άγρια εφαρμογή της πελατειακής πολιτικής, παρατηρούνται αντιδράσεις από το χώρο του αντιπολιτευόμενου εθνικισμού ο οποίος ένιωσε να κινδυνεύει με υπαγωγή.

Και τώρα μια παράδοξη ιτυχία στη φύση των σχέσεων των οργανώσεων αυτών με το επίσημο κράτος και εξουσία. Η αδυναμία των πολιτικών σχηματισμών, οι κοινωνικές και ιστορικές συνθήκες, ή παντολής έλλειψη ταξικής συνείδησης επέτρεψαν τη δημιουργία κάποιων κλιμακωτών που ιδεολογικά ανήκαν στον ίδιο χώρο. Είχαν την ίδια πολιτική πρακτική και πορ' όλη την «αυτονομία» τους ήταν όλα μέχρι το 1963 (εκτός από το Σύνδεσμο Αγανακτών) σε οργανική ομοιοτητα ή έμμεση σχέση με το κράτος. Το κατεστημένο του Σαμψών και η Ένωση Αγανακτών ήταν κάτω από το προεδρικό μανδύλι όπως κι' εκείνο του Αυσεροφίδη, ο οποίος ήταν μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων. Η «Οργάνωση» είχε στην αρχή αρμονική σχέση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (για να περάσει σε αρνητική στάση πιο ύστερα) αλλά και οργανικές σχέσεις με το κράτος του οποίου ο Γιωρκάτζης ήταν υπουργός Εσωτερικών. Όμως παρ' όλες τις θεσμικές και συμβολικές σχέσεις με την κρατική εξουσία (που τους προσέδιδε μια λαϊκή νομιμοποίηση ενώ ήταν παράνομο) τα κατεστημένα αυτά είχαν αντικρατική ιδεολογία. Πρώτον γιατί υποκαθιστούσαν το Κράτος στις σχέσεις του με τους πολίτες του και δεύτερον γιατί υπηρέτουσαν την ιδέα της Ένωσης (ή της Διχοτόμησης στη περίπτωση των Τουρκοκυπριακών κατεστημάτων που ήταν κι' αυτό κάτω από τη σφραγίδα της πολιτικής ηγεσίας των) που ήταν από τη φύση της, κατά της ύπαρξης του Κυπριακού Κράτους, του οποίου η διάλυση ήταν αναγκαία προϋπόθεση για την εκδήλωση της μιας ή της άλλης ιδέας.

Μόνο σ' αυτές τις συνθήκες η Κύπρος γνώρισε τις διακοινοτικές συγκρούσεις στις οποίες τα κατεστημένα έπαιξαν το γνωστό ρόλο του «εθνικού σπύρα» με τρόπο που ήταν σε αρμονία με την όλη παράδοση των, αλλά σε δυσαρμονία με τη διατυπωμένη πολιτική του επίσημου κράτους. Η Κύπρος μέχρι το 1963 και μετά τις συγκρούσεις δεν είχε Κυπριακό Στρατό. Σύσταση η Ελληνικοκυπριακή κοινότητα είχε αντιληφθεί στη δημιουργία Κυπριακού Στρατού όπως προνοούσε το Σύνταγμα. Έτσι τα κατεστημένα αντικαθιστούσαν το απύνακτο στρατιωτικό σώμα στις δύο κοινότητες. Όμως ενώ ο Κυπριακός Στρατός θάταν ενιαίος, οι ένοπλες αυτές οργανώσεις όχι μόνο ήταν διαιρεμένες αλλά ήταν και σε «ψυχρό πόλεμο». Μετά τις συγκρούσεις και με τη καθοδο του Γρίβη στη Κύπρο, οι ένοπλοι άντρες των κατεστημάτων θ' απολέθουσαν τη σπονδυλική στήλη της «Εθνικής Φρουράς» (τ' όνομα του στρατιωτικού τούτου σώματος από νόμιμη κρατική μέριμνα, μιλά από μόνο του).

Παρόλο που το άρθρο αυτό δεν έχει σκοπό να εξετάσει τις συγκρούσεις του Δεκέβρη του '63 και της Κορίνθου το '67, ορισμένα στοιχεία της ανάλυσης ίσως αποβλέψουν (βάζει για μια άλλη προσέγγιση της έντολης συγκρούσε που εκδηλώθηκε με την υποβολή των 13 σημείων, συνταγματικών μεταρρυθμίσεων από το Μακάριο. Οι εξωτερικές επιπτώσεις και οι επεκτατικές διαθέσεις του Τουρκοκυπριακού Κράτους είναι χιλιοεπισημμένες. Αν δεν

έχουν χάσει την αξία τους, έχουν σίγουρα χάσει το εκσπλημονικό τους ενδιαφέρον κατανόησης των μηχανισμών και των σχέσεων εκείνων που μπορούν να οδηγήσουν μισή ομάδα ανθρώπων, μια κοινότητα, ένα λαό, στον ένα ή στον άλλο τρόπο αντιμετώπισης των κρίσεων και των διαφωνιών. Απ' αυτή την άποψη, μπειναι το ερώτημα: ήταν αναπόφευκτη ή δυναμική αναζήτηση επίλυσης της διαφωνίας μεταξύ των δύο κοινοτήτων; Η απάντησή σου η μέχρι τώρα ανόλουση επιτρέπει να δοθεί είναι: Ναι! Μια διακοινοτική κρίση μέσα σε εκείνα τα δεδομένα, με τους συγκεκριμένους μηχανισμούς και τη δεδομένη πολιτική πρακτική της εξουδιατέρευσης της διαφωνίας μέσα στις ίδιες τις κοινότητες, ήταν αδύνατο να βρει άλλους διεξοδικούς τρόπους επίλυσης, από τη κλασική και παραδοσιακή μέθοδο βίαιης αντιπαράθεσης με στόχο τη φυσική εξόντωση της αντίθετης γνώμης. Οι μηχανισμοί του αστικού αντιπροσωπευτικού κράτους δεν λειτουργήσαν σωστά

(σύμφωνα με τη θεωρία της αντιπροσώπευσης) για να δημιουργήσουν μια νέα συνείδηση της αντιπολιτευτικής θέσης, αλλά και μια νέα πολιτική παράδοση με πολιτική πρακτική την εκλογική αναμέτρηση. Όλο λειτουργήσαν με γνώμονα την αντίληψη ότι η θέση δεν μπορεί να υπάρξει παρά με την εξαφάνιση της αντίθεσης. Η σκέψη ότι κάθε τι έχει το αντιστετικό του στοιχείο που συνάμα είναι και το δικαιολογητικό του δικού του λόγου ύπαρξης, ήταν αδύνατο για τις εθνικιστικές ηγεσίες των δύο κοινοτήτων, παρά το ότι η Ένωση και το Τόξο βρίσκονταν σε μια τέτοια διαλεκτική σχέση. Το ανεξάρτητο Κράτος έγινε αποδεκτό σαν μεταβατικό στάδιο, στο οποίο όμως οι πολιτικές δυνάμεις που θα μπορούσαν να βγούν από το πλέγμα αυτό της συγκρουσιακής επιβλητικής αντίληψης αδυνατούσαν στρατηγικά και ιδεολογικά να αντιπαράθεσουν νέες πρακτικές, μεταθέτοντας τη διαλεκτική σχέση από την Εθνική στη ταξιακή σφαίρα.

Οι διακοινοτικές συγκρούσεις δεν επέφεραν ουσιαστικές αλλαγές στην ενδοκοινοτική πρακτική των δύο κοινοτήτων. Η δημιουργία της Εθνικής Φρουράς αδυνάτισε σ' ένα βαθμό το λόγο ύπαρξης του κατεστημένου στη Ελληνοκυπριακή κοινότητα (αφού τους ασπείρους να τα οδηγήσει σε διάλυση. Λίγο αργότερα παρουσιάζονται δύο «νέες» οργανώσεις (το Εθνικό Μέτωπο και η ΕΟΚΑ Β') που δεν ήταν παρά μορφοποίηση προηγούμενων καταστάσεων) που δεν διέφεραν από τα Τρία κατεστημένα της πρώτης περιόδου παρά μόνο σ' ένα σημείο (ιδιαιτερνίζεται ότι οι σχέσεις τους με παράγοντες του κατεστημένου δεν αντιστάσαν τούτη την όρευνα). Υπακούοντας στους ίδιους παραδοσιακούς νόμους, τις ίδιες αρχές και σκοπούς, ιδιαιτερνίζονταν στην σχέση τους με τη κρατική εξουσία. Οι δύο αυτές καταστάσεις ήταν «φυσιολογικά» γενεσιουργήματα των παλιών κατεστημάτων μόνο που δεν ελέγχονταν από την ηγεσία του κράτους (αν και ο υπουργός Εσωτερικών ήταν αναμειγμένος με το Εθνικό Μέτωπο που όμως βρισκόταν σε ανοικτή ρήξη με το Πρόεδρο της Δημοκρατίας μετά τη δολοφονική απόπειρα κατά του οποίου, ο Γιωρκάτζης βρέθηκε δολοφονημένος).²⁰

Η Ενωτική εθνικιστική αντιπολίτευση πιο οργανωμένη και πιο δυνατή (ιδιαιτερα η ΕΟΚΑ Β' η οποία με αρχηγό των κατ' εξοχή εκπρόσωπο της πολιτικής πρακτικής της «αντιπολιτευτικής εξόντωσης» το στρατηγό Γρίβη διενή που τώρα έπαιζε σαν στόχο του την εξόντωση του «Ενός και Μόνου» που αυτός κάποτε πρόβαλλε), διεκδικούσε μαχητικά την εξουσία για ολοκλήρωση των σκοπών της. Η αντιπαράθεση με το επίσημο κράτος υποχρέωνε το κατεστημένο της ΕΟΚΑ Β' και σε μια άλλη καινοτομία σε σύγκριση με τα προηγούμενα εξουσιαστικά κατεστημένα. Δεν μπορούσε να επωφεληθεί από τη πελατειακή πολιτική, που συνήθως βρίσκει εύφορο έδαφος σε τέτοιου είδους μορφές οργάνωσης, γιατί βρισκόταν μακριά από τα κέντρα αποφάσεων. Από τη φύση των οργανώσεων όπως και την ιστορική παραδοσιακή κρατική στάση, ο διάλογος και η αναζήτηση πολιτικής λύσης αποκλείονταν. Όσο οδηγούσαν στο παραδοσιακό τρόπο «συμφωνίας» πάνω σε μνημεία που θα συμβόλιζαν τη τελειωτική λύση, και θα υπενθυμίζον το μιστικό τρόπο επιβίωσης, έτσι που η ομοιοσύνη του αντιπαλου να είναι ο χώρος και και ο τρόπος νομιμοποίησης της κυριαρχίας του νικητή.

μεταπολεμική περίοδος: η «ανακάλυψη» του αντιπροσωπευτικού παιχνιδιού

Αυτή η διαλεκτική του βίαιου αφανισμού, της φυσικής ανίερσης, αποκρυφώθηκε στις 15 Ιουλίου του '74. Το πραξικόπημα είναι η πιο μαζική και ολοκληρωτική αναίρεση δικαιοσύνης που υποχρεωτικά φέρνει την ήττα του ενός αφού δεν μπορεί να νηθεί συνύπαρξη με τον άλλο. Στη Κύπρο ηττήθηκε προσωρινά η εξουσιαστική εθνικιστική περσάση και η πραξικοπηματική κυβέρνηση βρέθηκε νάχει για αρχηγό της ένα παλιό κατεστημένο. Η στρατηγική του Τουρκοκυπριακού επεκτατισμού ανέτρεψε όμως με την επιβολή, τη «φυσική» ροή των πραγμάτων επιβάλλοντας μια νέα εμπειρική μαζική συνείδηση. Πολλά πράγματα όφειλαν να αλλάξουν, αφού οι μεγάλες κι' αδύνατες επιπτώσεις κι' αλλαγές που έφεραν η Τουρ-

κική κατοχή της μισής Κύπρου, επεβάλλαν ένα άλλο πνεύμα στην Ελληνοκυπριακή Κοινότητα. Ένα πνεύμα αντίστασης, συνυπαρξης και ηρεμίας. (Στη Τουρκοκυπριακή κοινότητα η εκκλήρωση των σκοπών της εθνικιστικής ηγεσίας, δημιουργούσε φυσιολογικά τις συνθήκες— μέσα από το πνεύμα της ιστορικής δικαιοσύνης— για ένωση της κατεστημένης τρομοκρατίας και της ολοκληρωτικής εξουσίας των αντιπολιτευόμενων. Η παρουσία όμως του κατοχικού στρατού και η πολιτική του πλήρης ελέγχου που η Άγκυρα επέδειξε, δεν ευνοούσαν το δυνατόν των κατεστημένων οργανώσεων) Το Κυπριακό Κράτος πρόσφερε λήθη στους πραξικοπηματίες σαν σύμβολο μιας νέας πολιτικής θέλησης για αναδημιουργία πάνω σε νέες βάσεις απαλειφοντας κάθε αναφορά στο παρελθόν. (Αυτή η αν-ιστορική—χωρίς ιστορικές αναφορές και επικλήσεις— στρατηγική και ορμητισμός του παρόντος και του μέλλοντος είναι η πρώτη ηρωική συνειδητοποίηση της χρεωκοπήσης παλιών στόχων και μεθοδεύσεων, που σηματοδοτεί όμως μια ιστορική περίοδο η οποία σήμερα φαίνεται να τελειώνει). Οι αντίθετες της ΕΟΚΑ Β' αναζήτησαν πολιτική στήλη. Τα αστικά κόμματα και κύρια ο ΔΗΣΥ «προσφέρθηκαν» για τη κοινωνικοποίηση των αντηρών της οργάνωσης. Ο Δημοκρατικός Συνανερμός πήγε ακόμα πιο μακριά στο συμβολικό επίπεδο προσφέροντας την πιθανότητα εκπροσώπησης της ΕΟΚΑ Β' στη βουλή, που μπορεί να μεταφραστεί σε μεταχρονική νομιμοποίηση των ενεργειών της Οργάνωσης.

Σ' ένα βαθμό αυτό θυμίζει τη πρώτη μετα-ζυρική περίοδο, στην οποία αντιμετωπιζόνταν τα ίδια παρτίου προβλήματα. Υπάρχουν ουσιαστικές και κεφαλαιώδεις διαφορές όμως για παράδειγμα στη φύση και θέση των δύο ΕΟΚΑ. Η ΕΟΚΑ του '65 ήταν αναγνωρισμένη από το λαό σαν αντιπολιτευτική ελευθερωτική οργάνωση στην οποία σφαιλάδων η απελευθέρωση της Κύπρου. Κάθε αναφορά στη δράση της ήταν «εξ' ορισμού» νομιμοποιητική πράξη. Αντίθετα η ΕΟΚΑ Β' θεωρείται από τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού σαν υπεύθυνη (ή συνυπεύθυνη) για τη κατοχή της μισής Κύπρου και όπως φάνηκε και πιο πάνω όχι μόνο δεν μπορούσε να αποδοθεί πηγή αντίληψης πιστοποιημένης νομιμότητας αλλά προσέβρισε στην ιστορική λήθη. Πέραν όμως απ' αυτές τις διαφορές κάποιες πολιτικές συνθήκες και προσπάθειες επαναλαμβάνονται, σφαιδρήπτε κάτω από νέα μορφή που σφαιρει την σφαιρίδα της μεταπολεμικής πραγματικότητας. Και τότε η ομοψυχία απαιτείται για την «ολοκλήρωση των εθνικών πόθων» (σημεία για «απελευθέρωση της πατρίδας») και τότε οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ μετά από ένα οριστικό αγώνα μεταφέρονταν στη πολιτική ζωή (σημεία η πολιτικοποίηση των ανθρώπων της ΕΟΚΑ Β' επιτεύχθηκε αλλά χωρίς αυτοί να κυριαρχούν στη πολιτική ζωή) και τότε υπήρξε διάσπαση (σημεία οι διαφορές είναι ουσιαστικές παρόλο που υπήρχε η «πεποίθηση» ότι μια συμβιβαστική ενότητα ηγεσίας είναι εφικτή). Τότε από τη διάσπαση γεννήθηκαν τα κατεστημένα. Σήμερα υπάρχει η συνείδηση ότι αυτός ο τρόπος επίλυσης των διαφορών σιμείβαλε στο δράμα του '74. Όμως αυτό δεν σημαίνει, από μόνο του, οριστική και αμετάκλητη κατάδικη αυτής της παραδοσιακής πολιτικής πρακτικής. Πολλά όπλα βρίσκονταν έξω από τον έλεγχο του κράτους ενώ υπάρχουν και έντοπλες ομάδες που μέχρι τώρα μένουν στο περιθώριο της πολιτικής ζωής.

Πολλά θα εξαρτηθούν από τις δυνατότητες των κομμάτων να προσφέρουν λύσεις και διεξόδους. Φυσικά κι' αυτό δεν σημαίνει ότι η πολιτική σφαιρα λειτουργεί με τις παραδοσιακές λειτουργίες. Ορισμένα στοιχεία όμως, οι

πελαγεϊσκάς σχέσεις, συνεχίζουν να υπάρχουν μέσω από άλλες φόρμες και διατάξεις. Η προοδική ανασύσταση του Εθνικού Συμβουλίου, κάτω από το πύλο του Εθνικού Συμβουλίου, με διαφοροποιήσεις που επιβαλλόνταν τόσο από τις συνθήκες που απειλούσαν μια άλλη στρατηγική (δική της) της κομμάτι της του Κράτους με τη ανεξάρτητη λειτουργία των θεσμών του. Εκτελεστικής και Νομοθετικής εξουσίας) όσο και από την ύπαρξη ορισμένων νέων πολιτικών πρωταγωνιστών (που προηγουμένως δεν είχαν ουσιαστικό ρόλο) οι οποίοι δεν μπορούσαν να αγνοηθούν και των οποίων η αυτονομία οδήγησε αργότερα στην εγκατάλειψη (προσωρινή) αυτού του παραδοσιακού θεσμού. Ορισμένες όμως αλλαγές που έχουν σημειωθεί είναι πολύ σημαντικές με πιο ουσιαστική, βραδεία και διαρκή επίδραση στη κοινωνία, από τη διοικητική ικανότητα των κομμάτων.

Αυτές οι αλλαγές αφορούν τη θεσμική λειτουργία του κράτους με τη συμβολική έστω συμμετοχή του στοχεύει να αποτελέσει τη βάση της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας του πολιτη. Στην «ανακάλυψη» αυτών των διαδικασιών βοήθησε πολύ η φυσική απουσία των ενσάρκων των «κοινωνικών επιδιώξεων» και της πολιτικής πρακτικής που εφαρμόστηκε προπολεμικά. Ο θάνατος του Γρίβα και του Μακαρίου (σε σχέση με τα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω) επισφράγισαν τη χρεώκοπση των ηγεμονιστικών (αυτοκρατορικών) βουλησεων, (αυτό διαφαίνεται ακόμα και από ορισμένες θέσεις που έχουν σήμερα οργανώσεις που περιλαμβάνουν αγωνιστές της ΕΟΚΑ και που επιρρίπτουν ευθύνες στους νεκρούς ηγέτες). Ενώ αυτό το γεγονός αποτέλεσε τη σημαντική πάνω στην οποία ανεβάστηκε σήμερα το Κοινοβουλευτικό αντιπροσωπευτικό έργο, (με τη συμμετοχή των πολιτικών κομμάτων), ακόμα μια φάση η παραδοσιακή καθοδηγώντας τις σκέψεις της πολιτικής ηγεσίας την οδηγεί σε (στη δεδομένη ιστορική στιγμή) στην αναπαγωγική πράξη της εξουσιαστικού σχήματος.

Η αποτυχία αυτής της αναπόσπαστης (σε παραδοσιακό προ-επιπέδου) έφευγε στη πολιτική ζωή η κοινοβουλευτική πρακτική της εκλογικής αναμέτρησης, σαν συμβολική απηγόρευση της κυριαρχίας του πολιτη, στη κρίση του οποίου παραπεμπόταν οι διαφορές για μια επιλογή η οποία θα εκφραστεί με την εκλογική επιλογή μιας ηγεσίας, η οποία παραμένοντας ελεύθερη από κάθε θεσμική πρόνοια θα εκτελέσει ή μη την εκπροσωπούσαν επιθυμία. Τόσο η πολιτική προσπάθεια με το Κυπριακό το 1977, όσο και η Εκκλησιαστική προσπάθεια για η αναβίωση της Εθνικής θέσης μέσω από το ρητορικό και ποητικό λόγο, απέτυχαν να αναβιώσουν το «παρελθόν» στο «πέρα» κάτω από νέα σχήματα. Η πολιτική προσπάθεια έφευγε για πρώτη φορά στη ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας ένα πολιτικό κομμα στην εξουσία, με όλα όσα συνεπάγεται η ύπαρξη κομματικού μηχανισμού. Η ενότητα, με μοντέλο τον Εθνικό μεθοδολογία της και υπερκοινωνικό (το Εθνάρχη εν-σάρκωκε το κράτος με τη προσωποποίηση της Εξουσίας αναγκάστηκε έτσι το Προεδρικό αξίωμα σε υπερκοινωνικό διαπαιθωμένο θεσμό, μορφή με την οποία η φιλελεύθερη φιλοσοφία θέλει να περιβάλει το κράτος), αναζητείται έξω από το κομματικό πλαίσιο του Κυβερνητικού σχήματος, χωρίς να λαμβάνει (στην αρχή) υπόψη την ύπαρξη αυτού του σχήματος και το ότι αυτό ήταν ήδη μια πολιτική αντιπροσωπευτική έκφραση ενός μέρους της Κυπριακής κοινωνίας. Η κοινωνικό-οικονομική δομή της Κύπρου ήταν πλέον, κατά πολύ, διαφορετική από εκείνη του 1960 και τα πολιτικά κόμματα γεναν από την ιδεολογία

τους είχαν κοινωνικές ρίζες και πλάσιων-ταν από (ή πλάσιων) κοινωνικά στρώματα το ιδιαίτερα συμφάρουσα των οποίων, «φείλαν» αντιπροσωπεύουν στην πολιτική ζωή. Η Εκκλησία χάνοντας το χαρακτηριστικό της ηγείη, βρέθηκε αφοραίμαση και αδύνατη για να συνεχίσει να εκτελεί το ρόλο του Εθνικού καθοδηγητή. Ο ποιητικός αυθόρμητος πατριωτικός λόγος αντιχούσε χωρίς νόημα στα έρεϊνια που σημάδευαν μια περίοδο εθνάρχη εξουσιαστικής παραδοσης. Για την Εκκλησία ήταν ανσκαία η ιστορική αναδρομή στο παρελθόν σαν πηγή νομιμότητας της Εθνάρχη θέσης. Ομως αυτό το παρελθόν είχε τραυματίσει τη συνείδηση του Κυπρίου πολιτη (προπολεμικά, η Εθνάρχη όχι μόνο λάμβανε μέρος στη κυριανιστική πρακτική ευλογώντας και αστάσεις, αλλά και οι διαφορές στους κόλπους της Εκκλησίας λύνονταν με την ίδια διαλεκτική εξωντοικού αφανισμού όπως αυτή εφαρμόστηκε στην κρίση ανάμεσα στο Μακάριο και τους τρεις Μητροπολίτες). Η προσπάθεια της Εκκλησίας για έμμεση διατήρηση του εθνάρχη ρόλου, με τη μορφή πολιτικού κομματος, ήταν κάτι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί γιατί βρισχόταν μόνο στην οικονομική της δύναμη και οι κρείται κάθε ιδιαιτερού ιεραποποιητικού.

Είναι έτσι, μέσω σ' αυτές τις αλλαγές που ννορίζει η πολιτική σκηνή, το νωτερισμό του «καινού πολιτικού προγράμματος» σαν μορφή ηγεσιακού πολιτικού συμβολισμού. Ανεξάρτητα από τους λόγους που το επέβαλαν, την ηττωμένη ή αποτυχημένη, τη πίστη ή μερική εφαρμογή του (που εξάλλου αποτελούν μόνιμα χαρακτηριστικά της αντιπροσωπευτικής μορφής Δημοκρατίας) μια νέα εμπειρία βιώνονταν από τις διαδικασίες της πρακτικής μιας κομματικής συμμαχίας. Η αντιπολίτευση (μόνο εθνικιστική στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια και οριστική μετά τη διάσπαση της Δημοκρατικής Συνεργασίας), γνωρίζει τη δυνατότητα εξάσκησης του έργου, που η φιλοσοφία του συστήματος της καθορίζει, χωρίς βίαιες παρεμβολές του τύπου της προπολεμικής περιόδου.

Στη νέα σχέση μεταξύ εξουσίας και αντιπολίτευσης, πλεισηφίας και μεισηφίας, η σύγκρουση παίρνει αργά αλλά σταθερά πλέον τη χαρακτηριστικά και τη μορφή του θεάματος χωρίς θύματα. Γίνεται, όλο και περισσότερο, στη επιστροφή της επικοινωνιακής επιστήμης, έτσι που η φόρμα πολλές φορές να επιβαλλεται στο περιεχόμενο.

... «δηλάσαμε ότι ουδέποτε υπήρξαμε μέλη κομμουνιστικών σωμάτων ή συντεχνιών και κρυφωρούμεν ίδια βουλήσει και θέλησει εις το Ελεύθερον Έργα του Παληλάκων Σαμπιείο του χωριού μας, το οποίον ευρισκείται πρωτοπόρον εις τας εργατικας και εθνικας επιδιώξεις...»

Οι ταχυδακτυλουργικές αποφάσεις και κινήσεις στη πολιτική σκηνή, στρέφονται προς τη καρδιά και το εσωτερικό του θεατή πολιτη ο οποίος αποδεχόμενος και συμμετέχοντας στις εκλογικές διεργασίες καλείται με μαγεμένα μάτια να εκλέξει το καλύτερο πρόγραμμα ή το εσθητικό καλύτερο έργο. Η τακτική της διαφοροποίησης οδηγεί στην αντιμετώπιση του πολιτη σαν καταναλωτικού ατόμου και του πολιτικού χώρου σαν μιας αγοράς συνθημάτων και πολιτικών παραστάσεων. Μόνο ανασχετικό στοιχείο θα μπορούσε να είναι το «Κυπριακό πρόβλημα». Μα αυτό κατόντι, σε

να είναι το πρώτο προϊόν κατανάλωσης του αισθησιακού πατριωτικού κόσμου του Ελληνοκύπριου πολιτη. Όλες αυτές οι «κνές» μορφές πολιτικής ζωής δημιουργούν μια συμβολική αλλά σημαντική νομιμότητα του Κράτους και της εξουσίας του ανάμεσα στο στοιχείο που προπολεμικά αγνοείτο από τις διαδικασίες, οι οποίες είχαν αφήσει τη θέση τους στη πρακτική του western. Κάποια παλιά κατάλοιπα, όπως οι πελαγεϊσκάς σχέσεις, προκαλούν την αντίδραση της Βουλής και της πλεισηφίας του λαού που παλαιά την αποδεχόταν σαν φυ-

σιολογικό χαρακτηριστικό των εμπόλεμων πολιτικών σχέσεων. Παρόλη τη νέα έξαρση του Εθνικισμού, που πηγάζει αυτή τη φορά από το αίσθημα του κινδύνου του αφανισμού προβλήματος, η συνείδηση της αστικής δημοκρατίας που αναφερόταν πιο πάνω, φαίνεται να αποτελεί ιστορική στροφή στη πολιτική πρακτική και τη φιλοσοφία των σχέσεων με τον αντίπαλο. Αυτό που σπουδίαζε και που σήμερα χρωματίζει τη πολιτική ζωή είναι αυτό που ο J.

... οι κομμουνιστές ουδέποτε υπήρξαν μέλη κομμουνιστικών σωμάτων ή συντεχνιών και κρυφωρούμεν ίδια βουλήσει και θέλησει εις το Ελεύθερον Έργα του Παληλάκων Σαμπιείο του χωριού μας, το οποίον ευρισκείται πρωτοπόρον εις τας εργατικας και εθνικας επιδιώξεις...»

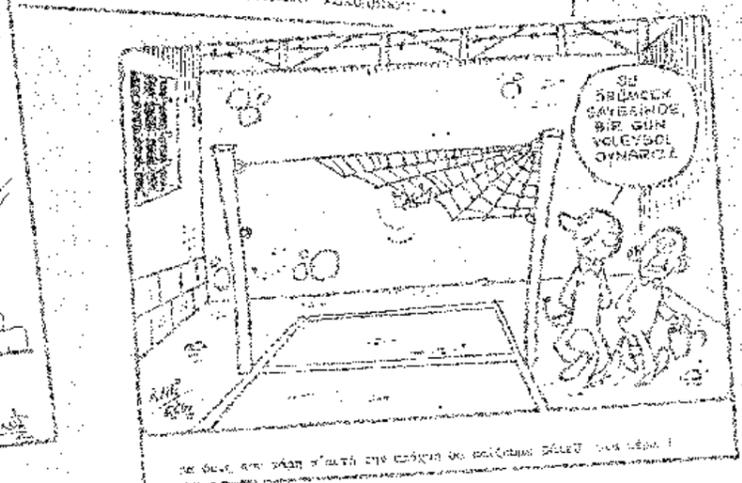
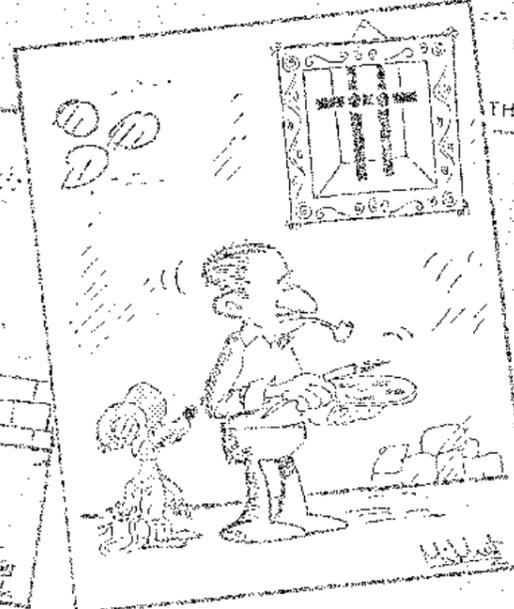
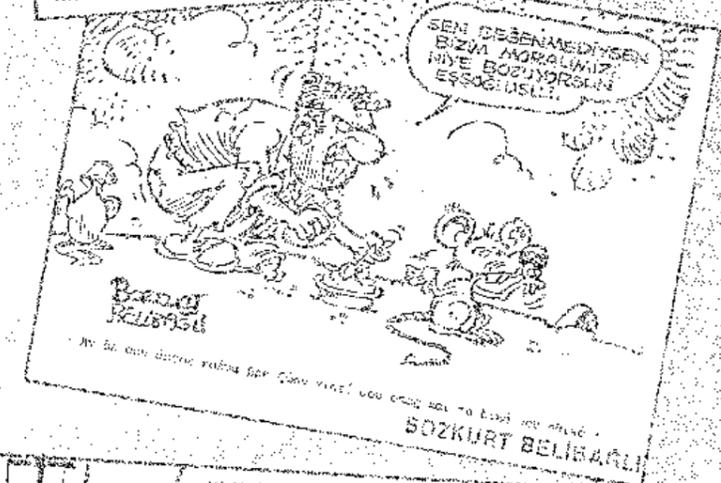
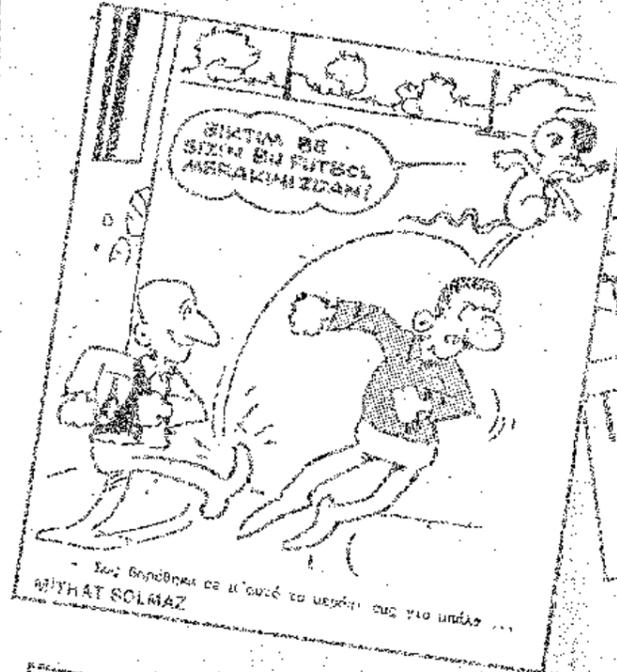
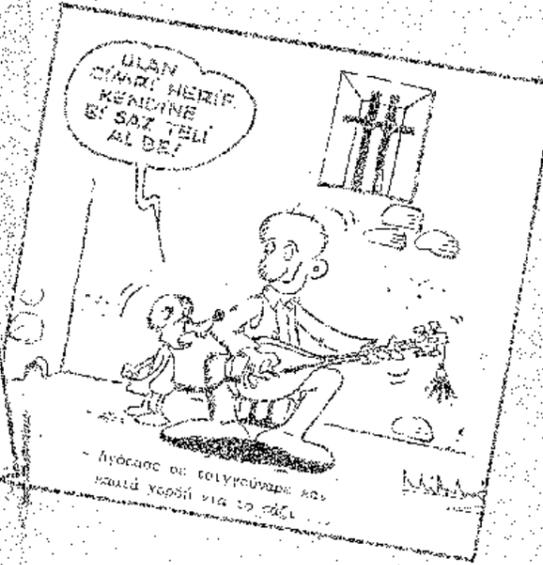
Habermas ανάγει στη πρώτη γραμμή των νέων επιτυχίας της κοινωνικής συνοχής, σ' ένα κοινοβουλευτικό σύστημα Υπερπληθής και αποδοκίμασι ότι η συζήτηση είναι το από φύσει ιδανικό μέσο συγκοίνησης ενός συμβιβασμού μεταξύ των πολιτών συμβιβασμού που δεν είναι μια «εγγύραση» που προκαλείται από ένα πιστικό εσφέ αλλά μια «συμφωνία» στην υπεροχή της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης.²¹

Ο J. Davallon συμπληρώνοντας τη πιο πάνω ανάλυση υποστηρίζει ότι σε μια αντιπροσωπευτική αστική δημοκρατία «Το ουσιαστικό χαρακτηριστικό ενός πολιτη και κατανέμει ενός νομοδότη είναι να μπορεί να συμμετέχει στη συζήτηση από την οποία θα βγάλει την αληθινή κρίση. Να είναι ικανός να παράγει πιστικά επιχειρήματα και να πει στη σχολή των καλύτερων επιχειρημάτων. Αυτός είναι ο κανόνας της δημοκρατικής λειτουργίας...»²² Τέτοιον είναι το φαινόμενο που ννορίζει ο Κύπριος πολιτης στην μεταπολεμική περίοδο.

1. F. GHATELET, Les ideologies, Paris ed. Metail, 1978.
2. Γ. ΚΙΤΡΟΜΑΛΙΔΗΣ, Το ιδεολογικό πλαίσιο της πολιτικής ζωής της Κύπρου, κριτική θεωρητική-ιστορική πρόβλημα, «εργασίες του λαού», εκδ. Εστία, Αθήνα 1961, σελ. 455-486.
3. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Από την Ζυρική εις τον Αττικό, εκδ. Εστία Αθήνα τόμος Α', σελ. 23.
4. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Τ.Α' σελ. 169-190
5. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Τ.Α' σελ. 174
6. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Τ.Α' σελ. 71
7. Βλ. Μ. ΑΥΤΑΛΙΔΗΣ, Τα κομματα στη Κύπρο 1870-1965, in Κοινωνικά θέματα, Λευκωσία, τόμος Β, τόμος Α', τεύχ. 3, εκδόσεις 1985.
8. Για το θέμα του Χαρακτηριστικού ηγέτη Σάββα Μ. WEBER, Οικονομία και Κοινωνία
9. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, σελ. 114-117
10. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, σελ. 98
11. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, σελ. 91-92
12. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, σελ. 110
13. Επιστολή «Τοσέλλα» προς Γεωργιάδη με ημερομηνία 21 Φεβρουάριου 1859, βλ. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, σελ. 87-89.
14. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, σελ. 93
15. βλ. Εθνική, 21 Δεκέμβριος, 1981.
16. Πρακτικά της Βουλής, Ομάδα του Βουλευτή Μιχαήλ Σαββίδη, 13/11/80, 30.3.83.
17. H. ARON, Les étapes de la pensée Sociologique, εκδ. Galimard, Paris, 1967, σελ. 501
18. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, σελ. 131-135.
19. βλ. ηφ. Εθνική, 20 Αυγούστου, 1984.
20. βλ. Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, τόμος Γ', σελ. 221-233.
21. J. HABERMAS, L' espace public, Archéologie de la publicité comme dimension constitutive de la société bourgeoise, Paris, ed. Payot, 1978.
22. J. DAVALLON, Représenter le législateur. Portrait du citoyen en effigie du héros, in Process, n° 11-12, 1983, pp. 125-126.

"İÇERDEN DIŞARIYA SEVGİLERLE"

"An'tous "μέσα" στους "έξω" με αγάπη"

...ve diğerleri...
...ve diğerleri...
...ve diğerleri...

μίδης), που αν από Καταστατικό άπληξε ή φράση «είναι έπιανεκλόξια» θα κερδίσει ό Κίχις Ταλαρίδης διότι οι έναγομένοι θα έπρεπε να είχαν υποβάλει και δικασήη υποστηρικτικές υπογραφές, ενώ τώρα, που στο Καταστατικό υπάρχει ή φράση «θεωρούνται ως έπιανεκλόξια» κερδίζει ό Α. Κωνσταντίνου των έναγομένων διότι δεν χρειάζονται υπογραφές!

Ναι! Αυτό που διαβάζετε δεν είναι φανταστικά γλωσσικά παιχνίδια! Είναι από έπιφραση Κυπρίου δικαστή! Διαβάστε τις δύο φράσεις, δίπλα-δίπλα, και θαμιάστε πόσο... «αντελαός διαφορική» είναι ή μία από την άλλη!

- a) «Είναι έπιανεκλόξια»
- β) «Θεωρούνται ως έπιανεκλόξια»

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ Κ. ΑΡΤΕΜΙΔΗ

Αλλά, θέρωθείς κάποιος δύστηχος σκεπτικιστής, βάσει ποιός διαδικασίας, και στην πράξη πένω σε ποίον παραγοντα γλωσσικό, βρήκε ό κ. Αρτεμίδης τόσον διμετρικός αντίθετα νοήματα μεταξύ των «θεωρούνται» και του «είναι»;

Μας τό είπε ήδη κι αυτό, ό κ. Αρτεμίδης, από πώ πένω αποσπασμα, που είναι στην σελίδα 5. Διαβάζουμε από την γραμμή 21:

«Ο γραμματικός χρόνος δείχνει τετελειωμένο γεγονός.»!

Ωμάζε! Όταν στην γραμματική μιλούμε για χρόνους, έγνωσε με από τις καταστάσεις στην όποίες βρίσκεται τό ρήμα.

Και ρήμα είναι ή λέξη που μας λέει ή κάνουμε, ή παθαίνουμε, ή ή μάς συμβαίνει.

Και αυτές οι καταστάσεις του ρήματος λέγονται χρόνοι διότι γός λέμε ΕΠΟΥ Κάνουμε ή παθαίνουμε κάτι, μας λένε δηλαδή σε ποίον από τις τρεις (μέχρι στιγμής γνωστές) διαστάσεις του χρόνου κάνουμε ή παθαίνουμε αυτό τό κάτι. Στο παρελθόν; Στο παρόν; Στο μέλλον; (Ή, επί τό ποιητικότερον, τίποε Αρτεμίδη, χέρε; Σήμερα; Αύριο;)

Και, όταν άνασσερόμαστε σε γραμματικά ρήματα, σε σχέση με τό παρελθόν μιλούμε για άόριστον ή παρατατικών κ.λπ., σε σχέση με τό παρόν μιλούμε για ένεστώ:α, και σε σχέση με τό μέλλον μιλούμε για μέλλοντα.

(Και για ούς, κύριε Αρτεμίδη, αντίστοιχώς: past tense, present tense, future tense).

ΑΛΛΑ, ΚΥΡΙΕ ΑΡΤΕΜΙΔΗ, ΤΟ ΡΗΜΑ, ΕΔΩ, ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΦΡΑΣΕΙΣ, ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΙΑΙΟ ΧΡΟΝΟ, ΣΕ ΧΡΟΝΟΝ ΕΝΕΣΤΩΤΑ!

«Είναι», «θεωρούνται!» Όλα γίνονται εδώ και τώρα. κύριε Αρτεμίδη! Στο Σήμερα! Στο Παρόν!

Λοπόν, πός αυτά .Α δύο ρήματα δημιουργούν τοση απόσταση (μεταξύ δικασήη υπογραφών και μηδέν υπογραφών), μόνο ή γλώσσα μεγάλοφύια του κ. Αρτεμίδη μπορεί να γνωρίζει.

Εμείς οι κοινόι άνηται άπορούμε και για ένα άλλο πράμα: Τι δουλειά έχει ΕΔΩ τό «τετελειωμένο γεγονός» με τους γραμματικούς χρόνους; Δηλαδή, άν άπεθέσουμε ότι ή φράση ήταν όχι σε χρόνον ένεστώτα αλλά σε μέλλοντα, («Τά επτά άπερχόμενα μέλη της Έκτελεστικής Έπιτροπής ΘΑ θεωρούνται ως έπιανεκλόξια»), μήπως τότε θα είχαν... λιγότερο «τετελειωμένο γεγονός»;

Έπιαναλαμβάνω: Από πού διαβάζετε άν είναι γλωσσικά τερτίνα. Διαλαμβάνονται σε άπόφαση Κυπρίου δικαστή!

(Ή Αλλά, πραγματικά τώρα που τό σκέφτομαι, άν ή φράση ήταν διατυπωμένη σε έναν άλλο γραμματικών χρόνο, που έχει να κάνει με τό παρελθόν, άς πούμε σε άόριστον «έθεωρήθησαν» — ή παρατατικών «έθεωρούνται» — τότε πράγματι θα είχανμε να κάνουμε με τετελειωμένο γεγονός! Και ελπίζουμε, σε κάποιον χρόνο μέλλοντα, πολύ κοντά πέν ένεστώτα, και τέτοιες δικαστικές άποφάσεις νύ άνηκουν στον άόριστον.)

ΕΤΣΙΘΕΛΙΚΗ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΤΗΣ

Αλλά ό κ. Αρτεμίδης δεν άπογοητεύεται. Συνεχίζει τις προσπάθειές του, άπάντοτε με τονίδον προτεθέντα στόχοι: Να άποδείξει πάση θυσία και με τό ζορι ότι οι «νομοθέτες» του Καταστατικού της ΕΥΡΙΚ ένωσάν και σκόπευσαν να έξασφαλίσουν την ύποβολή της ύποψηφιότητας των άπερχομένων μελών της Έκτελεστικής Έπιτροπής χωρίς δικασήη υποστηρικτικές υπογραφές.

Τώρα ό κ. Αρτεμίδης κάνει χρήση ενός καινούργιου εργαλείου: Χρησιμοποιεί την γνωστή διαδικασία της έπιανεκλόξιας μεγιστοποίησης της τιμής ενός ένδοχόμενου, ήν στιγμή που υπάρχουν πολλές άλλα ένδοχόμενα για την ίδιαν ύπόθεση.

Ετσι, τό έπιανεκλόξια ένδοχόμενο παίρνει, και πάλι ή παιδαλική, την άποκλειστικότητα, ή στιγμή που τό ύπόλοιπα ένδοχόμενα δικαιούνται να είναι μεγαλύτερο μερίδιο πιστευτότητας και την στιγμή που έχουν πολύ ήπιώτερη πραγματοποιησιμότητα, (άλλά άπίως δικαιούνται και μεγαλύτερο ποσοστό άποδοχής διότι έτσι τό έπιβάλλει ή Δημοκρατική και ή δικαιοσύνη).

Παρεμφητικό, και αυτό βέβαια είναι έντελώς άσχετο με την ύπο εξέταση δικαστική άπόφαση, αλλά τό άναφέρω, σάν μία έκρεια καθίσταται, για λόγους καλύτερης κατανόησης αυτού που έβλεπα πώ. Λοπόν, αυτή ή διαδικασία έπιανεκλόξιας άπερχομένων και άναγογής τους σε πραγματικότητα, άποτελεί και μοντελλο σκέψης του παρανοικού, ό όποιος μπορεί να σου διηγηθεί την πιο άπίθανη ιστορία, ής όποιος όλα τα επίμερους δομικά στοιχεία έχουν μεν μεταξύ τους έναν λογικόστον έξισμό, αλλά, όμως, σε σχέση με την πραγματικότητα αντιστρέφονται διότι δεν κάνουν να βρίσκονται μέσα στην σφαίρα των θεωρητικών

ένδοχομένων και όχι της πραγματικότητας.

Άλλά, τώρα, ές δούμε ένα παραδειγμα αυτής της διαδικασίας. Άπό την σελίδα 5, γραμμή 32, μέχρι την σελίδα 6, γραμμή 12. Διαβάστε!

Είναι έπιανεκλόξια έπιανεκλόξια, ό όποιος των οντωνικών του καταστατικών ήταν να προωθήσουν μια εξειδικευμένη κατάσταση άναφορικά με την ύποψηφιότητα των άπερχομένων μελών της επιτροπής, να θεωρούνται δηλαδή έπιανεκλόξια εφόσον εκφράσουν την άποψη τους πώς τοτέ. Η έξηγησή ή αυτή την πρόση είναι κατά τη γνώμη μου απλή. Τα μέλη της γενικής γραμματικής εξέλεξαν την προηγούμενη Γενική Συνέλευση με πλειοψηφία. Θεωρούνται κατά συνέπεια ότι έχουν κάποια έπειρα ή στήριξη από τους ακυρόφρονες τους για τις επόμενες εκλογές. Γι αυτό και δε χρειάζεται ή άποστήριξη αυτή να εκφραστεί στην ύποβολή της ύποψηφότητας με απευθυνμένη κάταλόγο ή άποστηρικτών. Το ήτο όμως δεν υχθεί για μέλη της ΕΥΡΙΚ που υποβάλλουν ύποψηφιότητα ενώ δεν ήταν προηγούμενας μέλη της Έκτελεστικής Έπιτροπής; και αυτό για να δικαιολογείται ότι μια ύποψηφιότητα υπεβάλλεται εφόσον υπάρχει κάποια άποστήριξη από τα μέλη της συνείχεας.

(Παραμπόμπιους; Δείτε ότι και ο αυτό τό άποσπασμα — όπως βέβαια συμβαίνει σε όλην την άπόφαση — ό κ. Αρτεμίδης συνεχίζει συνεχώς την έννοια της έπιανεκλόξιας με την έννοια της ύποβολής ύποψηφότητας!) Όπως ήδη είδαμε στην άειτερη συνέχεια, δεν ξεχωρίζει ότι «είναι έπιανεκλόξια» δεν σημαίνει και άνάγκη ότι θα είναι και ύποψηφιος στις επόμενες εκλογές!)

Άλλά άς πώς στην έπιανεκλόξια έπιανεκλόξια:

Όστε ότι λοιπόν Οι συντάκτες του Καταστατικού της ΕΥΡΙΚ ήθελαν να άπροωθήσουν μια εξειδικευμένη κατάσταση. Ήθελαν να δώσουν το προνόμιο από άπερχομένα μέλη της Έκτελεστικής ή άην χρειάζονται υποστηρικτικές υπογραφές όταν θε ύποβαλλουν έναν ύποψηφιότητα αλλά άλλως «να εκφράσουν την άποψη τους πώς τοτέ.»

Άλλά γιατί αυτό τό προνόμιο; Ό κ. Αρτεμίδης βρήκε και την «έξηγηση»! Και πός λέει ότι είναι πολύ «απλή»! ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΕΞΗΓΗΣΗ ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΕΜΒΛΕΧΟΜΕΝΟ! (Επιανεκλόξια ή «έξηγηση» είναι, πώ πένω, στο άπόκισμα, άίως φημιος μετά την άρχή του, και κεραλήζει κύριο στο μέρος του).

Καλό διαβάστε! Και για τις επόμενες εκλογές!»! Ό δικαστής της Λευκωσίας κ. Χρίστος Αρτεμίδης, πός λέει, στην όσα:

ΠΡΩΤΟΝ: Κάθε ψηφοφόρος, κάθε φορά που ψηφίζει, εκφράζει προκαταβολικά τό άπόφαση και την προτίμησή του και για τις επόμενες εκλογές! Δεν υπάρχει άλλο ένδοχόμενο!

ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Τά εκλεγμένα μέλη της Έκτελεστικής Έπιτροπής δεν υπάρχουν καμία περίπτωση να πασοκλίνουν κατά την άποψη της θητείας τους από τους σκοπούς για τους όποιους εξέλεξαν, ούτε υπάρχει περίπτωση να άπανητήσουν τους ψηφοφόρους τους, και άρα θα έχουν άσσει «έπειρα ύποστήριξης»! Δεν υπάρχει κανένα άλλο ένδοχόμενο!

ΤΡΙΤΟΝ: Οι ψηφοφόροι είναι ύποχρωι να τους δίνουν «έπειρα ύποστήριξης» για τουλάχιστον δύο εκλογές! Δεν υπάρχει κανένα άλλο ένδοχόμενο!

ΤΕΤΑΡΤΟΝ: Ένας έπιανεκλόξια που έχασε παρά ένα-δύ ψηφους, άν υπάρχει καμία περίπτωση να αύήσει άν τό μεταξύ την δημοτικότητα του και συνεπώς δεν θά έχει «κάποια έπειρα ύποστήριξης», και συνεπώς δεν δικαιούται στις επόμενες εκλογές να παρουσιαστεί χωρίς δικασήη υποστηρικτικές υπογραφές, ενώ «ό ίδιο δεν ίσχυει» για κάποιον που εξέλεξε μεν άλλα μόνο με ένα-δύ ψηφους διαφορά, ό όποιος θά είναι άσσει δημοφιλής και βάλε, (όεν υπάρχει κανένα άλλο ένδοχόμενο), και άρα δικαιούται να παρουσιαστεί χωρίς υπογραφές!

(Οι τρεις τελευταίοι από τους εκλεγέντες πήραν: Σταύρος Παναγιώτης 123, Άντριος Παναγιώτης 121, Γεώργιος Μιχαηλίδης 120.

Οι τρεις πρώτοι έπιανεκλόξια πήραν: Έλλη Καραΐ-Γερολέμου 118, Φώτος Φωιδής 118, Έλένη Γκιαντζίδου 118).

ΠΕΜΠΤΟΝ: Με 120 ψηφους δεν μπορείς να άποδείξεις ότι στις επόμενες εκλογές θά έχεις «έπειρα ύποστήριξης» τουλάχιστον δικασήη άνθριππον συνάξεσ σου οι όποιοι θα σου βάσουν μόν ύποστηρικτική ύπογραφή! Ένω με 120 ψηφους μπορείς να τό άποδείξεις! (Αυτή είναι ή δικαστική καθορισθείσα τριψη).

ΕΚΤΟΝ: Για να «δικαιολογείται ότι μια ύποψηφιότητα υπεβάλλεται εφόσον υπάρχει κάποια άποστήριξη από τα μέλη της συνείχεας», είναι καλύτερο να βασίζομαστε σε ύποθέσεις και προκαταβολικές προθέσεις και μειωμένστερες «έπιανεκλόξιας» και δικαστικούς άγώνες και άποφάσεις παρά στην άπλη και φυσικόλογική διαδικασία ύποβολής ύποψηφότητας με συνουθενικές ύποστηρικτικές ύπογραφές δύο άτόμων από κάθε τμήμα του ΡΚΚ που έπιππει στην δύναμη της ΕΥΡΙΚ!

Ναι! Όλα αυτά τά ξηρ διανοήματα που διαβάσατε άνηκουν σε δικαστή της Λευκωσίας!

COUP DE GRACE

Άλλά, ές δούμε και την χαριτική βολή στον κ. Αρτεμίδη:

Στό προηγούμενο σημείωμα είπα ότι ο αυτό τό σημείωμα θά δώσω μιαν τετραγωνική άπόδειξη ότι οι «νομοθέτες» του Καταστατικού της ΕΥΡΙΚ δεν είχα, κατά νοών να άμμευρήσουν μια «εξειδικευμένη κατάσταση» όπως ίσχυρίζεται ό κ. Αρτεμίδης (δεν έδεν άπληρη κατά νοών, άδεν, την έξασφάλιση της ύποβολής της ύποψηφότητας των άπερχομένων μελών της Έκτελεστικής Έπιτροπής χωρίς δικασήη οινουστιακές ύπογραφές ύποστήριξης).

Αυτή ή τετραγωνή άπόδειξη διαμεύδει άπας και από παντός τον κ. Αρτεμίδη και λέει ότι αυτό τό περι εξειδικευμένη κατάσταση αλλά και απόκαληρη, συντελής ή έπιανεκλόξια του είναι άβάσιμα, για να πούμε τό λιγότερο. Να ή άπόδειξη:

Άν οι «νομοθέτες» είχαν τόσην πρόθεση, τότε, άπλούστατα, από Καταστατικό θα έπρεπε να ύπόχει έπιανεκλόξια και άπτιστική «εξειδικευμένη» φόρμα για αυτή την «εξειδικευμένη κατάσταση»!

Δηλαδή, Στο τέλος του Καταστατικού ύπάρχουν ένενα δείγματα τυπωμένων φόρμων για άπτιστος άρμόη καταστάσεων και οι όποίες φόρμες φέρουν την ένδεξη «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ». Αυτά τά ένενα παραρτήματα έχουν αύξοντα αριθμόν, ή επί τό άριθέσιον, ψηφία του Έλληνικού αλφαβήτου έπέχοντα άσιν τακτικών άριθμητικών. Η κάθε φόρμα, τό κάθε «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ» άπλούτη, έχει και τον δικό της τίτλο. Νά:

- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΑΠΗΣΗ ΕΠΤΡΑΦΗΣ ΜΕΛΟΥΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β1: ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΗΣΗΣ ΜΕΛΟΥΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β2: ΑΠΟΡΡΙΦΗ ΑΠΗΣΗΣ ΜΕΛΟΥΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΟ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: ΕΕΩΣΥΣΙΟΔΩΤΗΣΗ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε1: ΥΠΟΒΟΛΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΣΥΝΔΙΑΣΜΟΥ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε2: ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΟΤΗΤΑΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ: ΑΠΟΔΙΕΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ: ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΤΑ ΜΕΛΗ

Άποπώ Πουθενά δεν ύπόχει μια δέκατη φόρμα για την «εξειδικευμένη κατάσταση» που ίσχυρίζεται ό δικαστής κ. Αρτεμίδης! Δεν ύπόχει, άς πούμε: «ΥΠΟΒΟΛΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΑΠΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ Ε.Ε.» (Η όποια μόλις μόλις φόρμα, για να είναι πράγματι γία την «εξειδικευμένη» κατάσταση που σκοπούσαν οι συντάκτες του Καταστατικού, να... μην έχει ειδικό χώρο για δικασήη ύπογραφές, άίως έχουν οι φόρμες Ε1 και Ε2!) Δείτε! **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε2:**

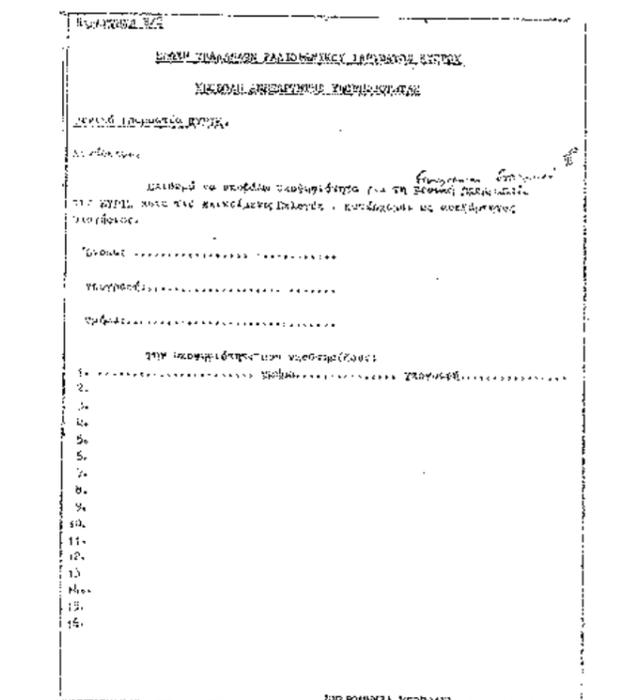
(4ον από 5) ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΑΥΤΟ-ΥΠΟΒΙΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΠΟΝΤΙΟΠΙΛΑΤΙΣΜΟΣ

Τίποε άλλω ζήτημα, Λοπόν, άναφορικά με τό ύπόλητη άποφασική ή σάση και δικασήη του κ. Αρτεμίδη παρουσιάζει φοβερά άσση και άπτιφάσεις, είναι τό ζήτημα κατά πόσον τό δικαστήριο δικαιούται ή όχι να έπιανέινι στο έσωτερικά μιας συντεχνίας, και, και άπτιφάσει, κατά πόσον δικαιούται να έμμευθεί τό Καταστατικό ή μετά πόσον, αντίθετα, αυτή ή δουλειά της έπιανεκλόξιας είναι έπιανεκλόξια των άπτιφών έπιανεκλόξια του ή ά καλούμενου Γενικού Συμβουλίου Άντιπροσώπων της ΕΥΡΙΚ.

Άς πάρουμε πάλι τά πράματα από την άρχή, για να καταλάβουμε, επί τού προκειμένου, την σκέψη του κ. Αρτεμίδη...

Είδαμε ότι ο κ. Αρτεμίδης έδωσε αύθως έξ άρχής στόχο του να δικαιώσει την ΕΥΡΙΚ και τους έναγομένους. (Βλέπε άειτερη συνέχεια, την ένότητα ΕΠΡΩΤΟ-ΣΤΕΡΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Κ. ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ.) Είδαμε ότι ο άειτης πορευτής της όλης ύπόθεσης είναι ή έπιανεκλόξια της έπιανεκλόξιας άειτερη συνέχεια, την ένότητα ΕΠΡΩΤΟ-ΣΤΕΡΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΛΕΚΤΟ ΑΡΕΤΩΝ.)

Λοπόν, έπιανέινι ή έπιανεκλόξια έδωσε τό ούτω καλούμενον Γενικό Συμβούλιο Άντιπροσώπων άσσημε στον κ. Αρτεμίδη, άρα, ό κ. Αρτεμίδης, προσέθεσε να άποδείξει, ότι τό μόνο άρμόδιο σώμα να δώσει έπιανεκλόξια είναι το Γ.Σ.Α. και

Είναι λοιπόν άπόφασμένο ότι ούτε «εξειδικευμένη» κατάσταση έκτιστούν, ούτε ή όσα. Ούτε και οι «νομοθέτες» ήξεραν ή τους γενέτο, κυρίως όντως μέσα στην άσσημε και τους. Γι αυτό, είναι άδικόνόητο ένα δικαστήριο να πράξει την άσσημε άπτιφάσει σάν καθενα να έρχεται έκ των άίστερων να λέει άλλα των άλλων. Άς άναλυστούμε τό δικαστήριο τις συνέπειες άν αυτή ή κακική καριέρα.

Και άκριώς, άπειρή ήται τίθετα τό όθισ, δηλαδή κατά πόσον τό δικαστήριο πρέπει ή όχι να έπιανέινι από έσωτερικά μιας συντεχνίας και να άνασσει δικαστικές άποφάσεις και έρμηνείες, και έπιανέινι ό συνήγορος των έναγομένων ίσχυρίζεται ότι τό δικαστήριο δεν έχει τότο δικαίωμα (!) και έπειδή ό κ. Αρτεμίδης (και πάλιν) συμφώνησε με τον κ. Α. Κωνσταντίνου, ύποβίβασαν άπτι ό ίδιος τον ρόλο του δικαστήριου, και βαζόντες πένω από αυτό τους άπτιφώντους «έπιανεκλόξιας» της ΕΥΡΙΚ, έτσι άπτιθετό τό όδω με τό δώμα τη όπτή!

Άπόπώ Πουθενά δεν ύπόχει μια δέκατη φόρμα για την «εξειδικευμένη κατάσταση» που ίσχυρίζεται ό δικαστής κ. Αρτεμίδης! Δεν ύπόχει, άς πούμε: «ΥΠΟΒΟΛΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΑΠΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ Ε.Ε.» (Η όποια μόλις μόλις φόρμα, για να είναι πράγματι γία την «εξειδικευμένη» κατάσταση που σκοπούσαν οι συντάκτες του Καταστατικού, να... μην έχει ειδικό χώρο για δικασήη ύπογραφές, άίως έχουν οι φόρμες Ε1 και Ε2!) Δείτε! **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε2:**

(4ον από 5) ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΑΥΤΟ-ΥΠΟΒΙΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΠΟΝΤΙΟΠΙΛΑΤΙΣΜΟΣ

Τίποε άλλω ζήτημα, Λοπόν, άναφορικά με τό ύπόλητη άποφασική ή σάση και δικασήη του κ. Αρτεμίδη παρουσιάζει φοβερά άσση και άπτιφάσεις, είναι τό ζήτημα κατά πόσον τό δικαστήριο δικαιούται ή όχι να έπιανέινι στο έσωτερικά μιας συντεχνίας, και, και άπτιφάσει, κατά πόσον δικαιούται να έμμευθεί τό Καταστατικό ή μετά πόσον, αντίθετα, αυτή ή δουλειά της έπιανεκλόξιας είναι έπιανεκλόξια των άπτιφών έπιανεκλόξια του ή ά καλούμενου Γενικού Συμβουλίου Άντιπροσώπων της ΕΥΡΙΚ.

Άς πάρουμε πάλι τά πράματα από την άρχή, για να καταλάβουμε, επί τού προκειμένου, την σκέψη του κ. Αρτεμίδη...

Είδαμε ότι ο κ. Αρτεμίδης έδωσε αύθως έξ άρχής στόχο του να δικαιώσει την ΕΥΡΙΚ και τους έναγομένους. (Βλέπε άειτερη συνέχεια, την ένότητα ΕΠΡΩΤΟ-ΣΤΕΡΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Κ. ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ.) Είδαμε ότι ο άειτης πορευτής της όλης ύπόθεσης είναι ή έπιανεκλόξια της έπιανεκλόξιας άειτερη συνέχεια, την ένότητα ΕΠΡΩΤΟ-ΣΤΕΡΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΛΕΚΤΟ ΑΡΕΤΩΝ.)

Λοπόν, έπιανέινι ή έπιανεκλόξια έδωσε τό ούτω καλούμενον Γενικό Συμβούλιο Άντιπροσώπων άσσημε στον κ. Αρτεμίδη, άρα, ό κ. Αρτεμίδης, προσέθεσε να άποδείξει, ότι τό μόνο άρμόδιο σώμα να δώσει έπιανεκλόξια είναι το Γ.Σ.Α. και

Όπως έχω ήδη αποφασίσει το Γενικό Συμβούλιο Αντιπροσώπων έχει δώσει την ερμηνεία στο καταστατικό. Εξ υποθέτου όμως ότι το δικαστήριο διαφωνεί με την ερμηνεία αυτή ποιά θα ήταν τότε το αποτέλεσμα στην υπόθεση; Κατά τη γνώμη μου δεδομένου ότι το καταστατικό προνοεί διαδικασία ερμηνείας των προνοιών του από ειδική σώμα τα μέλη της συντεχνίας θεωρούνται από αυτή,

Και σελίδα 7, γραμμή 18:

Το κριτήριο όμως ελέγχου αυτές της ερμηνείας δεν είναι τί θα αποφάσιζε ένα δικαστήριο,

Αισπών, ακριβώς τον ίδιο θεμελιώδη ισχυρισμό (και η παρούσα υπόθεση, είναι ουσιαστικά θέμα της εναγομένης Συντεχνίας και ότι το δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να επέμβει) πρόβαλε ο κ. Α. Κωνσταντίνου και κατά την άγωση του Άγγελου Κοτσώνη, υπ' αριθμόν 3178/86, έναντι των ίδιων εναγομένων, για το ίδιο αντικείμενο, βασιζόμενοι πάνω στους ίδιους λόγους.

Γιαι λόγους να μην άγεται το, ο Κοτσώνης, ακριβώς όπως και οι δύο εναγουσας στην άλλη άγωγη. Ζήτησε όπως είδαμε την έκδοση ενδεδειμένου δικασματιος που να απαγορεύει στους δύο εναγομένους να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες της Έκτελεστικής Έπιτροπής, μέχρι να εκδοθεί ή άλλη άγωγη.

Η άγωση Κοτσώνη δεν έχει ακόμα εκδικαστεί. Ομοίως, ο δικαστής κ. Χ Κωνσταντίνου έκδοσε την άποψη του Κρισώνη για έκδοση ενδεδειμένου απαγορευτικού διαταγματος και όπως το έξεδωσε! Ο Κατωπιός παρουσιάσθη κα με τον δικηγόρο Κώστα Κληρίδη. Είδαμε στο πρώτο συνέχειο ότι το διάταγμα που ζητήσε ο Άγγελος Κοτσώνης έξεδόθη – από τον κ. Χ Κωνσταντίνου – την Δευτέρα 22 Σεπτεμβρίου 1985. Ένώ η απόφαση του κ. Αρτεμιδή για την άγωγη των δύο γυναικών έδόθη την Πέμπτη 30 Απριλίου 1987 χωρίς να εκδικαστεί ποτέ ή άγωγη τους για έκδοση ενδεδειμένου απαγορευτικού διαταγματος.

Χ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ v. ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ

Αισπών, είναι ενδιαφέρον να δούμε ότι η γνώμη του κ. Χ Κωνσταντίνου είναι: εκ διαμέτρου αντίθετη με την γνώμη του κ. Άρτεμιδή (στο 86) και κατά πόσον το δικαστήριο δικαιούται να επέμβη και να υποβάλει δικαστικό διατάγμα (ή όχι).

Αλλά πρώτα ές δοιμε τον ισχυρισμό του δικηγόρου των (ιδιών) εναγομένων στην υπόθεση Κοτσώνη. Διαβάζουμε από την άποφση του κ. Χ Κωνσταντίνου (και στην έκδοση του ενδεδειμένου απαγορευτικού διαταγματος), από την σελίδα 12, από την γραμμή 18:

Κατά την απόφαση του ε υπαλλήλου συνήγορος των εναγομένων κος ΄εν η αίτηση στηρίξε τον ισχυρισμό αυτό στον κανόνα γνωστό σαν "rule in FORB v. HARBOTTLE, (1843) 2 Haro 481". Ο κανόνας αυτός, είτε ο υπαλλήλου συνήγορος, δεν επιτρέπει την επέμβαση του δικαστηρίου στα εσωτερικά θέματα μιας εταιρείας, και πρόσθεσε ότι ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται ενάγως στις περιπτώσεις όπου υπάρχει ισχυρισμός ότι τα πράγματα που εινελαρον σαν διευθυντές μιας εταιρείας δεν είχαν κανονικό άρισταίει.

Και λίγο πιο κάτω, πάλι σύμφωνα με την απόφαση, του κ. Χ Κωνσταντίνου, στην σελίδα 12, γραμμή 34, ο συνήγορος συμπληρώνει:

Τέλος πρόσθεσε ότι ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται και στις εργαζομένους Συντεχνίας όπως είναι η εναγομένη 1.

Και στην σελίδα 16, γραμμή 19:

Ο υπαλλήλου συνήγορος κάλεσε το δικαστήριο να κρίνει ότι η παρούσα υπόθεση είναι ουσιαστικά θέμα της εναγομένης Συντεχνίας και ότι το δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να επέμβει.

Και τώρα ή εκ διαμέτρου αντίθετη, (όχι τόσο προς τον συνήγορο που δεν μας πλινενδιάφερι, όσο προς τον κ. Αρτεμιδή) γνώμη του δικαστή Χ Κωνσταντίνου. Σελίς 19, γραμμή 27:

Με βάση όλα τα πιο πάνω ενέκα να ο ενάγων αιτητής έχει αγωγή δικαιοσύνη, το δικαστήριο έχει δικαιοδοσία να επιληφθεί της παρούσας υπόθεσης, υπάρχει σαφές θέμα για εκδίκαση, υπάρχουν πολλές πιθανότητες να επιτύχει ο αιτητής στις αποζημιώσεις θερεστέεις.

Ας ξαναθυμηθούμε, αντικαταβάλλοντας, την γνώμη του κ. Άρτεμιδή:

Κατά τη γνώμη μου οι ενόγουσες ευθύς εξ αρχής δεν είχαν βάση άγωγής η οποία ως εκ τούτου απορρίπτεται με έξοδα της άρας τους.

Πανομοιότυπος άξονας περιστροφής

Αλλά πιθανόν να παρατηρήσει κάποιος:

«Ναι μεν οι δύο δικαστές έχουν εκ διαμέτρου αντίθετη άποψη, αλλά μπορεί είναι πράγματι το ίδιο αντικείμενο στις δύο άγωγές; Μήπως ο άξονας γύρω στον όποιον περιστρέφονταν οι δύο άγωγές ήταν διαφορετικός;»

Όχι! Δεν ήταν διαφορετική καθ' ήναν όλα τα ίδια! Ας πάρμε πρώτα στον άξονα περιστροφής. Αισπών:

Άγωγη Κοτσώνη. Απόφαση δικαστή κ. Χ Κωνσταντίνου, (μειλούμε πάντοτε για την έκδοση του δικαγορευτικού ενδεδειμένου διαταγματος). Σελίς 9, γραμμή 25:

Τόσο από τη δικαιοσύνη, όσο και από το τεκμήριο, είναι φανερό ότι η μόνη διαφορά μεταξύ των δύο δικών και η οποία έδωσε λαβή στην άγωγη, είναι η ερμηνεία που οι έκδικαστες δίδουν στο άρθρο 29(η) (1)(2)(3) του Καταστατικού της Συντεχνίας – τεκμήριο 1.

Πάρμε τώρα στην άλλη άγωγη (των δύο γυναικών). Απόφαση δικαστή κ. Αρτεμιδή (κατά την απόρριψη αίτησης της άγωγής). σελίδα 2, γραμμή 32:

Το ουσιαστικό ενοχώμενο στην υπόθεση είναι η ερμηνεία του επίδικου άρθρου του καταστατικού της συντεχνίας.

Πανομοιότυπο αντικείμενο άγωγων

Πάρμε τώρα από αντικείμενο, (ισά η ζητούν δηλαδή οι ενόγουσες).

Άγωγη Κοτσώνη. Απόφαση δικαστή κ. Χ Κωνσταντίνου, σελίδα 1, γραμμή 26:

Στην από των άνω παρθών και τίτλο άγωγής, ο ενόγων καίει:
Α. Δηλώνω του Σεβ. Δικαστηρίου ότι ε υποσηφιδήτες των εναγομένων 2 και 3 εις της εκλογής της 14.3.86 δι' ανεξαρτητών μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής της εναγομένης — 1 — Συντεχνίας της άνω της άνω ως ενοχώσε και η εκλογή των εις της ως άνω θέσεις ταχόνα άτιμους.

Πάρμε στην άγωγη των δύο γυναικών. Απόφαση δικαστή κ. Αισπώη, σελίδα 2, γραμμή 3:

Οι ενόγουσες προσβάλλουν την εκλογή των εναγομένων 2 και 3 και με την παρούσα άγωγη τους ζητούν δήλωσε, ότι οι υποσηφιδήτες τους δεν ήταν έγκυροι και επομένως δεν μπορούσαν να εκλεγούν νόμιμα ως μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΥΡΗΚ.

Η μόνη διαφορά σ' αυτή που ζητούσαν ήταν ότι ο μέν Κοτσώνης ζητούσε άκυρωση όλων των εκλογών, ενώ οι δύο ενόγουσες ζητούσαν άκυρωση της εκλογής των δύο εναγομένων!

Πανομοιότυποι προβαλλόμενοι λόγοι

Πάρμε τώρα στους λόγους. Άγωγη Κοτσώνη. Απόφαση δικαστή κ. Χ Κωνσταντίνου, σελίδα 3, γραμμή 5:

4. Ο ενόγων επέβαλε την υποσηφιδήτητα του εμπαροθέσας και συμφώνως του Α. 20(η) 2 του Καταστατικού ήτοι υποσηφιδήσαν από τον ίδιον και 16 ετόμων μελών, δύο από κάθε επαγγελματικό τμήμα, ως υποσηφιδήσαν ταύτην.
5. Κατά παράβαση του άρθρου Καταστατικού οι εναγομένοι 2 και 3 επέβαλαν την υποσηφιδήτητα των η οποία δεν ήταν υποσηφιδήσαν από ανωτέρω υπό αυθεντός υποσηφιδήσαν ετόμων μελών.

Άγωγη των δύο γυναικών. Απόφαση δικαστή κ. Άρτεμιδή, σελίδα 2, γραμμή 36:

Ο λόγος που προβάλλεται για την ακυρότητα της εκλογής των εναγομένων 2 και 3 είναι γιατί οι τελευταίοι δεν επέβαλαν την υποσηφιδήτητα τους υποσηφιδόμενη από 16 υπογραφές υπαλλήλων, δυο από τον καθένα των εκτό επαγγελματικών κλάδων του ΡΗΚ, όπως πρόβλεπεται το άρθρο 20(η)(2) του καταστατικού της συντεχνίας.

Κ. ΧΡ. ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ: ΑΥΤΟΑΝΑΙΡΕΣΕΙΣ, ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ, ΚΑΙ ΓΚΑΦΕΣ

Τώρα που είδαμε στην ίσην και την ατήν υπόθεση των εκ διαμέτρου αντίθετη άποψη μεταξύ των δύο δικαστών, πάρμε στην ούση του ενός, του κ. Άρτεμιδή, για να την δοίμε από εούτης πλεύου, όχι συγκριτικά. (Θυμίζουμε ότι εξετάζουμε πάντα το ίδιο σημείο: το ότι, δηθεν, κατά τον κ. Αρτεμιδή — και τον συνήγορο των εναγομένων βέβαια! — το δικαστήριο δεν δικαιούται να επέμβη στην εσωτερικά μιας συντεχνίας, και κατ' επέκτασιν δεν έχει δικαιοδοσίαν έρμηνείας του καταστατικού της).

Όμως, σ' αυτή του την ετοιθετική προσπάθεια (έπεισόη προσπάθεια να δικαιώσει το λάθος και να... καθαιώσει τις αναναρτησίους), περίπεσε ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ σε αυτόαναιρέσεις, αντιφάσεις και γκάφες. Ξε μίαν, μάλιστα, τουλάχιστον περίπτωση, περιέπεσε σε κάποιους συλλογισμούς που παράγουν μίαν χλιδαφρενικήν εικόνα (που θα την δοίμε στην επόμενη συνεχεία). Μίαν άλλην αχιζοφρενικήν εικόνα, που την εξετάσαμε από δεύτερο σημείωμα, είδαμε ότι παράγει ή έκμέρους του κ. Άρτεμιδή και του συνήγορου των εναγομένων κ. Α. Κωνσταντίνου άποψια νοηματικής σύνδεσης των ερώσεων «θακρωνύονται ως απακκώξεμα» και «εν τα επιθερομένοι».

Αρχίζουμε λοιπόν με τις αυτοαναιρέσεις. Σελίδα 7, γραμμή 8:

Όπως έχω ήδη αποφασίσει το Γενικό Συμβούλιο Αντιπροσώπων, έχει δώσει την ερμηνεία στο καταστατικό. Εξ υποθέτου όμως ότι το δικαστήριο διαφωνεί με την ερμηνεία αυτή, ποιά θα ήταν τότε το αποτέλεσμα στην υπόθεση; Κατά τη γνώμη μου δεδομένου ότι το καταστατικό προνοεί διαδικασία ερμηνείας των προνοιών του από ειδικό σώμα τα μέλη της συντεχνίας θεωρούνται από αυτή, εφόσον βέβαια η ερμηνεία που αποδίδεται είναι λογική και μέσα στα πλαίσια των σχετικών προνοιών του καταστατικού. Το κριτήριο όμως ελέγχου αυτής της ερμηνείας δεν είναι τί θα αποφάσιζε ένα δικαστήριο, αλλά κατά πόσο η ερμηνεία που δόθηκε δεν είναι νομικά παράλογη και διαστραμμένη!

Αυτόαναιρέσεις

Πρίν δοίμε την αντίφαση που έχει αυτό το απόσπασμα με άλλα (που θα τα περαθόσουμε), ως δοίμε δύο αντιφάσεις που περιέχει έν αυτή!

Αισπών: Μας λέει καθαρά ο κ. Άρτεμιδής ότι οι άν ακόμη διαφωνούσε με την ερμηνεία που έδωσε το Γ.Σ.Α., ώστε να λέει, τα μέλη της συντεχνίας θεωρούνται από αυτή την ερμηνεία: και άρα δεν δικαιούνται να κερμινούνται από το δικαστήριο άλλην ερμηνείαν «εφόσον βέβαια η ερμηνεία που αποδίδεται είναι λογική»!

Αλλά, ποιά λέξη, ποιά είναι αυτός που θα αποφασίσει αν ή ερμηνεία είναι λογική ή όχι, άν δεν είναι το δικαστήριο;

Δύο τρεις γραμμές πιο κάτω, στο ίδιο απόσπασμα, και πάλιν ο κ. Αρτεμιδής αυτόαναιρείται. Ξαναδιαβάστε:

Το κριτήριο όμως ελέγχου αυτής της ερμηνείας δεν είναι τί θα αποφάσιζε ένα δικαστήριο, αλλά κατά πόσο η ερμηνεία που δόθηκε δεν είναι νομικά παράλογη και διαστραμμένη.

Και ξαναρωτώ: Ποιάς, άν όχι το δικαστήριο, θα αποφασίσει κατά πόσον ή ερμηνεία «που δόθηκε» είναι «νομικά παράλογη και διαστραμμένη»; (Και μάλιστα ΝΟΜΙΚΑ παράλογη και ΝΟΜΙΚΑ διαστραμμένη!)

Εκτός κι αν ο κ. Άρτεμιδής μας πει ότι δεν κατάλαβα καλά, και ότι, δηλαδή, το δικαστήριο άλλως μπορεί να άκυρώσει: μέν μίαν ερμηνεία που έδωσε το Γ.Σ.Α., να την άκυρώσει από τη βάση του ότι είναι «νομικά παράλογη και διαστραμμένη», αλλά να μην δώσει άλλην του ερμηνείαν και να... άναπέμψει το θέμα σε ο Γ.Σ.Α. για δεύτερον ερμηνείαν, και τρίτην, και τέταρτην, μέχρι οι αυτοσχέδιοι «ερμηνευτές» να βγάλουν μίαν «ερμηνείαν» που να μην είναι «νομικά παράλογη και διαστραμμένη»!

Αντιφάσεις

Ας δοίμε τώρα (πρώ, από τις αυτοαναιρέσεις του ίδιου και του αυτού απόσπασματος, που είδαμε), και τις αντιφάσεις του προς άλλα απόσπασματα που υπάρχουν σε άλλες σελίδες της άπόφασης. Πάρμε τρεις σελίδες πιο πρίν, στην σελίδα 4, γραμμή 11:

Είναι κοινές παραδεκτά ότι το δικαστήριο ερμηνεύει το καταστατικό μιας εταιρείας, οργανισμού η συντεχνίας με τους συνήθεις κανόνες που εφαρμόζονται στην ερμηνεία εργαζόμενων. Το ζήτημα της ερμηνείας ενός συγγράφου είναι βέβαια νομικό. Έχει όμως κριολογικά καθιερωθεί ότι οι κενονερύτοι που προβαλλόμενται στο καταστατικό μιας συντεχνίας δεν πρέπει να ερμηνεύονται κατά γράμμα ή με την ελαφροσύνη των κανόνων που ισχύουν στην ερμηνεία νόμων. Αντίθετα, να

Ακριβέτερα αποδίδει τέτοια ερμηνεία στο καταστατικό που να είναι εύλογη, έτσι και να εφαρμόζονται εκείνα που αποπόυται και εναγόν: α. συντήχιας του έχοντος υπόψη αυτούς που θα το διαβάζουν.

Έβω λοιπόν, ό κ. Άρτεμιδής της σελίδας 4, διαμειυει τον κ. Άρτεμιδή της σελίδας 7! Στην 4, έβω, ΜΑΣ ΛΕΕΙ ΟΤΙ ΟΝΤΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΜΗΝΕΥΕΙ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑ ΣΥΝΤΕΧΝΙΩΝ! Και μάλιστα μας λέει και τον τρόπο που συμφωνά με την νομολογία πρέπει να ερμηνεύονται το καταστατικά! Και μας λέει ότι το δικαστήριο αποδίδει ερμηνείαν (που να είναι εύλογη). Με δύο λόγους μας λέει ότι το δικαστήριο δεν γίνεται της χείρας του, όπως τας γίνεται στην σελίδα 7! (και υποθέτουμε όμως ότι το δικαστήριο διαφωνεί με την ερμηνεία αυτή, που θα ήταν τότε το αποτέλεσμα στην υπόθεση;) Και «έκαστη την γνώμη μου θεωρούμενου ότι το καταστατικό προνοεί διαδικασία ερμηνείας των προνοιών του από ειδικό σώμα τα μέλη της συντεχνίας θεωρούνται από αυτή.» Και «Το κριτήριο όμως ελέγχου αυτής της ερμηνείας δεν είναι τί θα αποφάσιζε ένα δικαστήριο.» Τώρα λέει ότι το ζήτημα της ερμηνείας ενός συγγράφου είναι νομικό!

(Όσο για το πόσο «εύλογη» είναι ή «ερμηνεία» που έδωσε το Γ.Σ.Α., το είδαμε!

Όσο για το έν οι συντάχτες του Καταστατικού «κακοποιούν» υποσηφιδήτητα χωρίς ύποστηρικτικές υπογραφές, είδαμε ότι και ποτέ ουδέν δεν «κακοποιούν» διότι άν «κακοποιούν» θα ύπάρχε και «εξειδικευμένοι» φόρμα.

Όσο για αυτούς που το διαβάζουν, τόσον όρισμένους τουλάχιστον υπαλλήλους-μέλη της ΕΥΡΗΚ, όσο και όποιους άναγνώστες μας είδα, είναι βέβαιο ότι ούν θέλουν να τους εκπροαλλοηται άνομαρτησίους, ούτε θέλουν να αντικαββονονται το «θακρωνύονται ως απακκώξεμα, εν τό επιθερομένοι» ως ίσοτίμο του «άν έχον άνάγκη ύποστηρικτικών υπογραφών.»

Καλά, θα μου πείτε, είναι δυνατόν ένας δικαστής να είναι τόσο άπροσεκτικός που να μην προσέξει μίαν τέτοιαν διαμετρική αντίφαση μεταξύ δύο άπομαρματων που άπεχουν μεταξύ τους μόνο τρεις σελίδες; Μήπως συμβαίνει; και άλλο που δεν κατάλαβε τί;

ΑΠΑΝΤΩ:

α. Όχι! Δεν ύπάρχει τίποτε που δεν κατάλαβα εγώ! Οι αντιφάσεις είναι εκεί! Ξαναδιαβάστε τις! Όποια και να είναι ή ερμηνεία, έχουμε μπροστά μας ένα γεγονός!

β. Μία άν δεν πρόσθε άντιφάσεις και αυτοαναιρέσεις που κερμινούνται στο ίδιο και το αυτό απόσπασμα, στις ίδιες γραμμές, θα πρόσθε άντιφάσεις των όποιων το ίδιο σκέπη άπόχουν μεταξύ τους τρεις σελίδες, με ένδεικτικό μάλιστα να γραφτηκε το κείμενο της κάθε σελίδας με ξεχωριστές μέρες:

Γκάφες

γ. Προσεξτε και κάτι άλλο! Στο κάθε ένα από τα δύο απόσπασματα, (αυτό της σελίδας 4 και αυτό της σελίδας 7), εξετάζονται διαφορετικά θέματα! (Θυμίζετε και θα κατάλαβατε την άνοια του θαυμαστικού.)

Στο απόσπασμα της σελίδας 4 εξετάζεται το θέμα της ΕΡΘΟΤΗΤΑΣ της ερμηνείας που έδωσε το Γ.Σ.Α. Εκεί, στην σελίδα 4, δεν άρχισε άκόμα να εξετάζοται το θέμα της ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ. (του κοιάς Δηλαδή έχει αρμοδιότητα να ερμηνεύει το Καταστατικό.)

Την άοψη ότι ο αρμοδίας είναι το Γ.Σ.Α., ό κ. Άρτεμιδής την προποαρνει στην σελίδα 7, στο απόσπασμα που περαθόσαμε (στη καταστατικό προνοεί διαδικασία ερμηνείας των προνοιών του από ειδικό σώμα και «εν κριτήριο όμως ελέγχου αυτής της ερμηνείας δεν είναι τί θα αποφάσιζε ένα δικαστήριο»).

Στην σελίδα 4 εξετάζεται άκομη το θέμα της άρθότητας το όποιο άρχισε να κερμινεται τότε στην σελίδα 2: («Το ουσιαστικό ενοχώμενο στην υπόθεση είναι η ερμηνεία του επίδικου άρθρου του καταστατικού της συντεχνίας»).

Η εξέταση του άκόμτος της άρθότητας συνεχίστηκε και στην σελίδα 5: («Κατά την γνώμη μου η εισηγήση ανασφώρα με την εισηγήση του επίδικου άρθρου που έγινε από τον κ. Κωνσταντίνου είναι ορθή.» Και «Είναι άκόμης σπουδώνος ότι ο υποσός των συντακτών του καταστατικού ήταν να κερμινώσιν μια εξειδικευμένη κατώταταί.»)

Στην σελίδα 6 λίγες το θέμα της άρθότητας και άκόμως άρχίζει ή εξέταση του θέματος της αρμοδιότητας ερμηνείας:

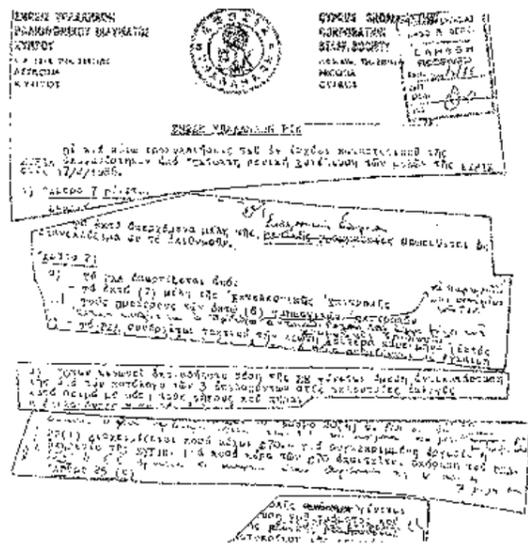
Με βάση την ερμηνεία που έχω δώσει το αποτέλεσμα είναι η απόρριψη της άγωγής. Θα πρέπει όμως να προσκομηώ να επιληφθεί και των άλλων ζητημάτων που έχον αγραθεί στην υπόθεση σε περίπτωση που να Ανάστο δικαστήριο, άν το ζήτημα πληρηκώς, ενέπιον του, αποφασίσει διαφορετικά.

Το άρθρο 31 του καταστατικού προβλέπει πως την εσούθη ερμηνεία του καταστατικού έχει το Γενικό Συμβούλιο Αντιπροσώπων.

Και στην σελίδα 7, μετά από κείμενο εισαγωγικό, ό κ. Άρτεμιδής παίρνει θέση στο θέμα της αρμοδιότητας: («Κατά τη γνώμη μου θεωρούμενου ότι το καταστατικό προνοεί διαδικασία ερμηνείας των προνοιών του από ειδικό σώμα να μέλη της συντεχνίας θεωρούμενου από αυτή.» και «Το κριτήριο όμως ελέγχου αυτής της ερμηνείας δεν είναι τί θα αποφάσιζε ένα δικαστήριο.»)

Λοιπόν, να τί έγινε που κερμινώθηκε τον άντικαση του κ. Άρτεμιδή της σελίδας 4, και του κ. Άρτεμιδή της σελίδας 7.

ΑΚΟΜΑ ΜΙΑ ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Σελίδα 10, γραμμή 16:

Αν η συνταχία ΕΥΡΙΚ είχε παρόμοιο από την σύνθεση του εκτελεστικού της συμβουλίου, γιατί ε' αυτό μετέχει οι αναγκασμένοι ως πρόεδρος και οργανωτικός γραμματέας αντίστοιχος, θα έπρεπε να ήταν η ίδια ανάμεσα και όχι ανισογνώμη.

Τι να πει κανένας γι' αυτό το δάνεισμα, ή εσω γ' αυτή την διαπίκωση, που θυμίζει ζωγραφικόν πίνακα με σχεζοφρενικό θέμα;

Αλλά, κύριοι Άρτεμιδη, συνταχία είναι και η Έλλη Κοραή-Γεροδελμού, και η Έλενη Γιαντελίδου, και ο Άγγελος Κοσιώνης! Ποιόν νά ενδείξει συνταχία; Τούς Κοραή, Γιαντελίδου, και Κοσιώνη; Ή μήπως νά ενδείξει τόν εαυτό της; Αλλά και να θέλει νά ενδείξει τόν εαυτό της, ποιόν οργανόν ή σώμα της συνταχίας θά την προσδιοποιούσε ή εκπροσωπούσε σάν ενάγωνο, και ποιόν σάν ενάγομένον; Ή, μήπως, όλα τα υπόλοιπα μέλη, (καμιά τρακοσορία) νά ενάξουν τούς Κοραή και Γιαντελίδου; Ή μήπως ή συνταχία, διά τών Κοραή και Γιαντελίδου νά ενάξει τούς Κοραή και Γιαντελίδου (μόφο ή Κοραή-Γεροδελμου και η Γιαντελίδου δεν δικαιούνται)

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Χ' ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ V. ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ

Αλλά, ός άρρίσασμε τόν κ. Χ' Κωνσταντίνου, τίν άλλο δικαστή, νά δώσει και α' αυτό τό θέμα μίαν άπάντησιν στόν κ. Άρτεμίδη. Ομιζώμεν ότι ο συνήγορος τών έναγωνόνων, Α. Κωνσταντίνου, διατύπωσε τούς ίδιους ισχυρισμούς και βάσεις, τόσο στην υπό έξι έσει υπόθεσι άσο και στην άγωγή Άγγελου Κοσιώνη εναντίον τών ίδιων έναγωνόνων. Στην άγωγή Κοραή και Γιαντελίδου είδαμε ότι ό κ. Άρτεμίδης συμφώνησε σελύθησιν με τόν σνήγορο, Βισκό, δηλαδή, ή έκκλησι αυτή του κ. Άρτεμίδη, ότι θά έπρεπε ή ΕΥΡΙΚ νά ήταν έναγωνο και όχι έναγομένη, θά πρέπει και πάλι να άνηκει στόν κ. Α. Κωνσταντίνου. Ένα έσει περιπτώσει, ό δικαστής κ. Χ' Κωνσταντίνου άσιν μίαν άπιστομογιικήν άπάντησιν στόν κ. Α. Κωνσταντίνου ή όποια έφαρμόζει θεωρία και σά όσα όσα ό κ. Άρτεμίδης, και βάζει τό πράματα στην θέση τους, με τόν πό τριγωνικό τριών:

Λοιπόν, άπόφασι κ. Χ' Κωνσταντίνου, Σελίδο 17, γραμμή 12, κατά την άκόσωση του προσήκου διάταγματος πού ζήτησε ό Κοσιώνης:

It is not a case where what is complained of is a wrong done to the union, a matter in respect of which the cause of action would primarily and properly belong to the union, it is a case in which certain members of a trade union complain that the union, acting through the delegate meeting and the executive council in breach of the rules by which the union and every member of the union are bound, has invaded the individual rights of the complainant members.

Δηλαδή, (μεταφράζω σ' ό πρόχειρο):

Δέν πρόκειται για υπόθεσι όπου αυτό εναντίον του όποιου υπάρχει παράβαση είναι άδικία που διαπράχθη εναντίον της Συνταχίας, ένα θέμα σε σχέση με τό όποιο ο λόγος άγωγής θά άνηκε πρωτίστως και προπόντως στην Συνταχία. Είναι μία υπόθεσι στην όποια όρισμένα πρόσωπα, μέλη μιας συνταχίας παραπονούνται ότι ή συνταχία ενεργώντας διά του Συμβουλίου Αντιπροσώπων και της Εκτελεστικής Επιτροπής, κατά παράβαση τών κανονισμών με τούς όποιους ή συνταχία και κάθε μέλος της είναι δεσμευμένοι, έχει παραβιάσει τό άτομικά δικαιώματα τών παραπονούμενων μελών.

Το πιο πάνω άποτελούν μέρος ενός μακροσκελούς άποσπάσματος, από τέρσερες και πλέον σελίδες, από μίαν άπόφασι κόποιου JENIGNS, τό όποιο άποσπάσμα ο κ. Χ' Κωνσταντίνου πέταξε σ' ά μούτρα του σνήγορου τών έναγωνόνων γιά τόν ισχυρισμό του τελευταίου ότι ό Άγγελος Κοσιώνης δέν είχε «αγωγήν δικαιοσύνης»!

ΚΑΛΛΗΣ V. ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ

Όέλουμε, τέλος, νά κάνουμε και μίαν άλλην αντίπαροβολή. Μεταξύ της υπό κρίσιν άπόφασης του κ. Άρτεμίδη, ή όποια προάγει, υποβάλλει, και παρίσχει τήν άουδοσία, τήν άουναρτησία, και τήν τσοπιστοσύνη, και αλήθεια, και άριστά όμοια τό άτομικά δικαιώματα, θέλωμε λοιπόν νά τήν αντίπαρόβάσωμε πρής τήν άπόφασι του δικαστή κ. Καλλή, ό όποιος τό άπογευμα του Σαββάτου 16 Μαΐου 1987 έδωσε ένα άγερό χαιτούκι σ' ά μούτρα της άστυνομικής άουδοσίας και άουναρτησίας, άγνούμενος νά εκδώσει τό διάταγμα δικαιομερής κρήτησι της εθέριασ της νεαρής Λίτσας Χαλλούμα πού ζήτησε ή Αστυνομία, ή όποια διαρευνάσσε δέξθεν εναντίον της όποιας υπόθεσις συννορήσις για άποδισιή χρημάτων άλλω... όχι μόνο δέν παρουσίασε τέτοιαν μαρτυρία σ' ό δικαστήριό άνοφορικά με τήν φύσι του καικοργητικού πού υποτίθεται διερευνάσε, άλλω ούτε καν άνόφερε, ή Αστυνομία έπίσης σ' ό δικαστήριό, ότι όποιος περί θανατοφόρων άερίων, διά της άπειλής χρήσεως τών όποιων υποτίσεται ότι ή έπισι ή θά άποσπώσε 15 εκατομμ. δολλόροι!

Ή Αστυνομία φαίνεται ότι θεωρούσε σάν δεδομένο, (πράγμα που υποδέσζε και ό κ. Καλλής), ότι τό δικαστήριό θά λάμβανε ύπ' όψην του αυτό πού μετέδιδαν τά μαζικά μέσα έκικοινωνίας χωρίς έπίσημα νά τό υποβάλλει ή Αστυνομία σ' ό δικαστήριό!

Ο κ. Καλλής δέν δέχτηκε ότι μπορεί νά «ακοπούνται» και νά «εννοούνται» άλλα (σελίδα 4, γραμμή 21, άπόφασις κ. Άρτεμίδη) μέσα σ' όν έγκέραλο τών έσττισιομικών, άλλω όμοια νά διατυπώνονται άλλα μέσα σ' ό δικαστήριό, όμοια δέχτηκε ο κ. Άρτεμίδης ότι (δικαιοσύνη, άκουσόν!) τό «ακοπούνται» ως επανεκκλήριμα, άν τό έπιθυμούν «ακοπούνσε» νά σημαίνει χωρίς έσκεαξη ύποστηρικτικές ύπογρωςές!

Ο κ. Καλλής τόνισε ότι θά ήταν αντίθετο με τις άτομικές έλευθερίες άν έξέδιδε τέτοιο διάταγμα. Αντίθετα, ό κ. Άρτεμίδης, άπεφάνθη ότι οι έναγωνοί δέν είχαν καν τό δικαίωμα νά καταφεύγουν σ' ό δικαστήριό για νά διαφυλάξουν τά άτομικά τους δικαιώματα. (Σελίδο 10, γραμμή 24.)

Η ΕΥΡΙΚ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΠΡΙΤΣΙΑ

Ο κ. Άρτεμίδης, σ' άπένθεση με τόν κ. Καλλή πού δέν άπέδέχη τήν άουναρτησία της Αστυνομίας, άπέδέχη σιλήθησιν τήν άουναρτησία της περιφανώς «έρμηνησίας» του ότου καλούμενου Γενικού Συμβουλίου Αντιπροσώπων της ΕΥΡΙΚ. Ο κ. Άρτεμίδης είπε ότι μόνο στην περίπτωση πού ή άπόφασι της ΕΥΡΙΚ ήταν ένα καπριτσιο, θά μπορούσε νά τήν άνατρέψει!

Αυτά τό είπε διά του άτοματος κόποιου δικαστή ΗΑRMAN (χωρίς νά άναλαμβάνεται ότι άκόμη κι αυτό ήταν ένα μπόιμαρναγκ κατά πάνω του). Σελίδο 7, γραμμή 34:

The Court could make a decision that was so perverse as to be properly described as a mere caprice,

Δηλαδή:

Τό δικαστήριό θά μπορούσε νά άνατρέψει μίαν άπόφασι (πιντεχίλια) ή όποια ύπέρθε τώσε δικαιοφρενική ήσσονε νά μπορεί δικαιοματικά νά περιγραφεί σάν ακέτιο καιρήσιμο.

Αν λοιπόν αυτό τό τερστούσημα της «έρμηνησίας» του Γενικού Συμβουλίου Αντιπροσώπων της ΕΥΡΙΚ δέν είναι ένα καπριτσιο, μιά βίβα, ένα πείσμα, μία ιδιοτροπία, ένας εστιασλισμός, μιά παραχένκα, τότε δέν ξέρω τί είναι. Ούτε ξέρω σ' ό ποιο μέρος του κόσμου άσκαμένοι έχουν τό πρόνομο νά υποβάλλουν τις ύποηρησικότητες τους άλλως με τό να «έκρησσούν τήν επιθύμια τους πού τό» (σελίδα 5, γραμμή 36, άπο τήν άπόφασι του δικαστή της Λευκωσίας «Χριστιού Άρτεμίδη), χωρίς αυτό νά μπορεί δικαιοματικά νά περιγραφεί σάν ακέτιο καιρήσιμο.

ΥΓ. 1: Ού πρόσεξαν οι άνεγνώστες ότι και μετά τήν χαρακτηριστική βολή πού δώσαμε στόν κ. Άρτεμίδη έση από τήν τριπή συνέξεια. (ΒΛΕΠΕ τήν ένόπητα CASE DE QUARE), άσκαλοαυθησσε νά βάλουμε εναντίον του. Λοιπόν, αυτό δέν άφείλεται σ' ά mere caprice άλλω σ' ό γεγονός ότι οι άπερχόμενες βολές θεωρούσαν ως έπακονόξες, άν τό έπιθυμούν.

ΥΓ. 2: Πέρα άπο τις άλλες άποδείξεις και συλλογισμούς πού παρουσίασε για τήν στοιχηθεμένη του ισχυρισμό μου ότι ό κ. Άρτεμίδης έβγαλε τήν άπόφασι του με μίαν πρωθύστερη τεχνική, (πρ' ότα τό πάρισμα, και μετά ή κατασκευή τών συμπέρασμων για νά τό δικαιολογήσουν), υπάρχει και μιά άλλη άποδειξη! Ο κ. Άρτεμίδης τό δήλωσε μέσα στην αίθουσα του δικαστήριου ότι θά έβγαζε τήν άπόφασι πού έβγαζε! Και τό δήλωσε πού τον τελευταίο ή άκροασηκή διαδικασία! Και αυτό μήκη σ' ά Πρακτικά, κατά τήν άποτίθεσις του σνήγορου τών έναγωνόνων, (τής πλευράς δηλαδή πού έχασε), κ. Κική Ταλαρίδη!

Ομιολογώ βέβαια ότι παρά τις άποφορικάς πληροφορήσεις που έχω για τό γεγονός, δέν έχω αυτό τήν εντιμή τό έγγραφο στοιχηθεσήτησις του γεγονότος, ή μάλλον του κατά πληροφόρησιν γεγονότος, δηλαδή δέν έχω τά Πρακτικά τής άκσις. Οί δέσι δικηγοροι τών άπώνων ζήτησε πρής τούτο τήν βοήθεια, μου είπαν, προβάλλοντας διάφορα προσήματα, ότι δήθεν δέν κατάφεραν νά τά πάρουν ή νά άντηρήσουν τουλάχιστον τό καιριο σημείο. Είναι κι αυτό, πιστεύω, ένας ένδεικτης διαφόρων καταστάσεων πού άναφέρονται στην άνάλυσή πού άεσσασε.

ΥΓ. 3: Τό θέμα, τώρα, είναι κατά πόσον αυτή ή άπόφασι θά μείνει στην Ίστορία σάν μιά άπόφασι πού έπρεσε ή σάν μιά άπόφασι πού δέν έπρεσε. Διότι τό ότι θά μείνει στην Νομική και Γλωσσική Ίστορία, είναι δεδομένο. Είπε πόσον κόπεσε σ' ά χερια μου τό Πρακτικό, είπε όχι.

Αντώνης Κοντιμενωτής

Απορατή απείλη

Κώστας Λαριτσίος

Το θρίλερ «Απορατή απείλη» από τό Τίσα για κουκάριστη έκπιδειξη στην κοκισιή Σερραία που διατίπει τήν πολιτική της μοναρχίας του Ν.Ι.Α. και απειλεί, με κάποιες απειλάσεις, φυσικά, μια άποδείξη της τάλης που επεδείκνουν κάποια κοούλια στην Κοπερνή, που φαντασι οι εισαθηθείς της άπ' αγύζουιν τήν περιφερημακή μας παχυδαρία ή εθελουαλία.

Τίνα κα' ό έλοι σύγχρονο σε θεομτο έβλαβία πολιτικό θρίλερ, που εντυπωσιακό βάζε στις μικροαστικές μας αθένας κάποις από τα προβλήματα που χειροποιήσι αντιπροσωπίζουν οι λαοί της Ευρώπης και της συγκεκρήμενη περιπέσι, ή Αγγλία

Μερικός από αυτες τις αρχής είναι το θέμα της πυρηνικής ενέργειας, της χρησις της και τους κινδύνους που εισπερικλείει σ' ατή, όποιος φάνησε από το άτυχημα του Τσερνομπύλ και απ' αυτό που συμβαίνουσιν καθ' ημεραν. Στη ταινία γίνεται λόγος για τήν μεταφορά πυρηνικών καταλοίπων

Τήν στιγμή που ο αστυνόμος Κρέιβεν (Μπόμπ Μπρεκ) στέκεται στη γέφυρα, από κάτω περνά ένα τρένο που κοούλα μισητική κοούλεια.

Τό έσι στην Αγγλία, εδ' και πολύ καιρο, υιόσε δι' ατίο κίνημα για τόν πυρηνικό ασφαλισμό, και τώρα κολλοι κερπηγιώδη, μετ' όσον και ιραιδενοί υε αγέτες της γενέσεως του Διεσπαιμ Φισσιπία, έβρυν στρατοκαείσεσι έξε από πινηνηκόε βασίσις, εμποδίζοντας και ακαθάρτησις κινδύνους τών πούκων του μαζικού θανάτου. Ώπ' όπε ή τοική αυτοάδιοκική πού είθε κοά άνεπτυγμένη σαν θεσμος στην Αγγλία, έχει απυπύσει μισή κοούσι δικαιοφροσύνη ενάντια στην πυρηνική ενεργεια και κοόλοι όμοιο έβρυν κερήθησιν μεροψη τους αποσιτηρησποσημενη ζήνη ενά άλλω με υαχηρικές καμπάνιες προσπαθούν ν' άνοταδέσουν τήν δικαιοφροσύνη των κοούλων κοούλων στη περιφέρεια του έθμου τους. Πρόσφατο παρόδειγμα ή καρμίσις του έθμου του CAMDEN διαβάσαμε τε έξής στη σχετική αίσις πού έχει εκδώσει τό όμοιτικό συμβούλιο του Camden:

«ΠΟΣΟ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΥΡΗΝΙΚΟ ΤΡΕΝΟ»

«Τρένο μεταφέρουν πυρηνική κοούλια μέσα του εσπίεληκθε βδομάδα... ή πρόκειται να γίνει αν κάποις ασοπεί έσι; Αν εδ' ά, διαρήςγει και τό 1/10 της ραδιενέργειας απ' αυτό, αυτό σημαίνει ότι ο κόσμος θα εκκονώσει τα στήθα, σε μια ακτίνα μιλίων γύρω σ' ό σημείο αυτό και πέρασιν για πολλά χρόνια».

Τι από έλα αυτό έχει όσι το φως της δημοσιότητας στην κυπριακή τέτα. Ένα μεγάλο τίσινα. Εκτός από φωτογουφίες του Τσάρλο και της Αθηνής Νη και της βασιλοκρητορο.

Από τήν άλλη θά αποτελέσει πολιτική ασέβεια να πιστέψει κανένας, ότι αυτοί οι

άνθρωποι που αγινίζονται για πυρηνικό ασφαλισμό, είναι πράκτορες ή στην περπάση της ταινίας, τρομοκρασία. Τελικά ριστό, ποιοί είναι οι τρομοκράτες, Ο πολιτικός άποσασπισμός μπορεί να χρησιμοποισι και προβληματισμένες ταινίες με σκοπό να γείσει και να προδισσει για τις «κακές» προθέσεις των εσττισιστών που απειλούν τήν «σησίση» και τήν «τάξη» που θα μας εδασφαλίσει ενσ πυρηνικό ολοκότερομα

Είναι γνωστό ότι η Αγγλία έχει γεμίσει από βάσεις πυρηνικών πυράλων γι' αυτό υπάχει και τέτοις όνομασ κίνημα, ενάντια στα πυρηνικά.

Εξής στην Κύπρο σαν τις σπιν να μας άκρίπηται που τρένο ο θεός, μάση ο άλλος των βόσκων στην Κύπρο είναι τόσο κούσι: Όλοι έβρυν κοό και κού η κοούβων οι σήραγγες πού άκατησείου.

Ένα άλλο θέμα πού δίγει ταινία είναι και ή σπέρια των μεταλλωκρήτων και ή ενάντια άνοαμει πυρηνικών αστυνομικών ενάντια, φυσικά, στα συμφορότα παν κρητότων και η παρακοούσθησι σ' ό δικαιοφροσύνη.

Είναι, τέλος, γνωστή η τεχνική που χρησιμοποισσε ή Σιδηρά Κοούλι, όποιος ενσ κοουρεσε με τήν αστυνομική βία σε κοουσι τών αγώνων των μεταλλωκρήτων χρησιμοποισσε σπερσοσασπιστικους μηχανισμούς και τήν διάσπωση των εργατών, με τήν μέθοδο της πιστήσις ψηφοφροσις και τών καλικών κοούλις, κοού που δέν είναι έξένο προς τήν μακροφροσύνη του Κυπριακού έθμούσας ή δε νόθια σ' αυτός τις ψηφοφροσις θίγεται όμοια, μέσα από τους δικαίνους της ταινίας.

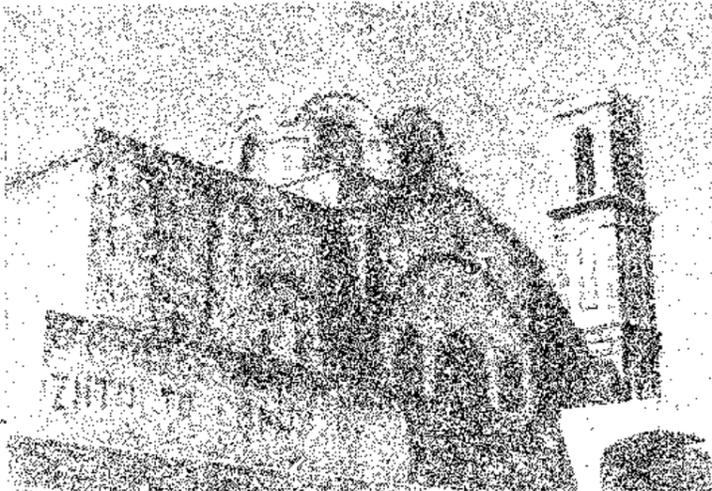
Επίσης και τό θέμα της Ε Ιρλανδίας όπου ο Κρέιβεν οπώκει τήν παρουσία πολλών μουσικών κρητόρων της Μ.15

Θε αξίσε να ανασέσουμε και τήν μουσική παρουσία στη ταινία που αγέραστου και πάντα αναγνωμένου μουσικού Ένιο Clapton.

Αυτά τό λίγα, με μια μικρή διέθεσι προβληματισμού που θγαινει μέσα σ' ό τήν σύγκριση με τα δικά μας πράγματα, σ' ά Μ.Μ.Ε. που μοιόζουν νάναι εντελής διαφορετικά.

ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥ ΓΑΛΑΖΙΟΥ ΥΑΚΙΝΘΟΥ

Σαπονοποιείο από το ομώνυμο προς έκθεση
ρυθμιστήριμ του Χαρήτσιου Ματζητάκη

Ο θείος (Πέτρος) χτυπημένος στις πόλε-
μο. Μένει με σφαίρα και άλλα κακά στο νο-
σοκομείο για 2 μήνες.

Η αδελφή του - γραμματικόρη - τα μεγάλα
μαρτύρια της οικογένειας - έφυγε για ένα
καινούριο στο εξωτερικό.

Ευτέρη - υψοκόμα που τον βρήκανε
καλά κατά τη διάρκεια της αργασίας του.

Η σκηνή - φεύγει σχεδόν ακινητός από το
νοσοκομείο για να πάει στην ιηθεία του γέ-
ρου - πατέρα του.

Αν ήθελε να συγκλωθιστεί ξανά στο
νοσοκομείο. Ένα ολοκληρωμένο κενό
σεργύταν με τα δεκανίκια μέσα στους
δρόμους της πόλης, χωρίς να λαβαίνει
μια απόφαση κατά πού να τραβήξει...
Θα 'ταν κι αλήθινο να στείλουν να το
συλλύθουν. Άλλωστε οι άνθρωποι του
χάρισαν τη ζωή, αυτήν που μπορούσαν
κι αυτός δραπέτευσε με δυο ξύλα στη
μασχάλη. Δεν θα ήταν επιόμενο λοιπόν
να τον κυνηγήσουν εκείνοι.

Στη Λεμεσό πήγε να δει μια θεία του,
που ογαθήκε πάντα παιδική μαζί του.
Όταν ήταν στο γυμνάσιο, περνούσε
στις γιορτές του Πάσχα και των Χρι-
στογενών να της συζητάει ενώ εκείνη
επινοούσε πάντα με αβροπότη μια χει-
ρονομία για να του χάσει το φιλοδώρη-
μα στη γέφυρα. Που συχνά ήταν πιο υπο-
λογισμο από το χαρτζιλίκι που του 'δινε
ο πατέρας για το μεσοδιάστημα μέχρι
τις άλλες διακοπές. Περίστανε καμιά
φορά και για μπροδελο, γιατί κυρίως
ήταν αδής πόρος. Σαν όμως θράφηκε
στη βάση της στρουγγόλης σκάλας, κοι-
τάζε προς το πάνω. Καλύτερα... μια άλλη
φορά... σκόπευε.

Σ' ένα άλιε θείο, που όλο εκκλίσσε
στην κηδεία κι είχε μεγάλο κατάστημα
είδών υγιεινής, πορσελάνες και ούχιες,
πήγε κατά το μεσημέρι. Του ζήτησε λίγα
λεφτά να μπορεί να κινείται... Να κινείται
δηλαδή, το εννοούσε ακριβώς έτσι, να
κινείται με τα δεκανίκια. Τού 'χανε παι-
πως υπήρχαν στην αγορά και πιο ελα-
φρά με ελατήρια, που σε σηκώνουν ανά-
λαφρα ψηλά, λες και δρασκελίζεις σε
αραιωμένη ατμόσφαιρα.

- Δεν το ήξερα πως υπάρχουν τότσια,
είπε ο θείος. Και μετά από ένα λαμπόβ-

λημα στα μικρά μάτια του, μήπως ξέρεις
επί πού να εισάγουν;

- Δεν ξέρω, μα ελπίζω πως κάπου θα
βρω. Άλλωστε αυτό θα πρέπει να το
παραδώσω στο νοσοκομείο.

- Άκου μαρτ τους αχρείους. Και δε-
σας τα χαρίζουν αυτή; Κι ύστερα πόλεμα
εσύ για την πατρίδα... Άσε να κάνω ένα
ηλεκφόνημα. Ήρεις ο διευθυντής
Υγείας; Είναι επιστήθιος φίλος μου
Τους άνοιξε, τ' αλαδαστρο, τους καθρέ-
πτους, όλα εγώ του τα προμήθεισα... Αλή-
θεις είδες τους νέους μας καθρέφτες;
Χάνεις, είναι Ιταλική πρώτης ποιότη-
τας, Μιλάνου.

- Θείε είχα μαζέψει κάτι λεφτά που
τα φύλαγα για την αδελφή μου, μα ξε-
ρεϊς πώς είναι, τι να κανουμε...

- Όχι, εκείνη είναι η καλύτερη απ'
όλους μας.

- Ήρεις είναι κατατεθειμένα στην
Κερύνεια και διερωτώμαι κατά πόσο θα
μπορούσα να τα πάρω...

- Σε ποια τράπεζα;

- Κύπρου. Αυτή με το «Καιόν Κυ-
πριών» στο έμβλημα...

Αυτή είναι, αυτή. Ένα λεπτό... ση-
κωσε το τηλέφωνο κι άρχισε να βάζει
ένα στίλο στις τρύπες των αριθμών. Ου-
μάσει τον αριθμό λογαριασμού: Έχεις
μαζ' σου κανένα δευτεράκι;

- Πώς να έπαρνα δευτεράκι; Θείε, ξε-
ρεϊς πώς φύγαμε απ' εκεί.

- Όσο για τον αριθμό θα προσπαθήσω
να το θυμηθώ... Ναι, ναι 5963 4724 -
00731, αυτός ήταν.

- Μπράβε, μήνημ! Κι εγώ είχα την εν-
τύπωση πως υπέστη κάποια θλαστή η μνή-
μη σου.

- Όχι θείε, η μνήμη μου είναι γερη.
Μπορώ να πω μάλιστα πως μ' αυτό που
έγινε, συνέθηκε κάτι πολύ παράδοξα με
τη μνήμη. Διηγήσεως αφάνταστε. Είναι
στη διάθεση σου να το ελέξεις κιόλας.
Γράψε μου για παραπάνω τρεις δεκα-
ψηφίους αριθμούς κι εγώ...

- Καλά, πώς το ελιγγάς αυτό;

- Νομίζω, με την απλή λογική μου θα-
βαια, γιατί δεν είμαι κανένας επιστήμο-
νας, η σφαίρα πέρασε δίπλα από το νεύ-
ρο της μνήμης. Έυστα που λέμε, χωρίς

όμως να καταστραφεί το ίδιο το νεύρο.
Έτσι, γύρω σταός σινάμα προκίλεσε
υπεραιμία κι επομένως, όπως θ' αντι-
λαμβάνωσαι, πιο ψηλή θερμοκρασία.
Αυτή η υπεραιμία εντατικοποιεί τις λει-
τουργίες που απαιτούνται του νεύρου... Θα
συνέχιζε έτσι την ημεροπνημονική θε-
ωρία του για την ουρση της μνήμης, αν
δεν τον διέκοπτε το καυχαστικό νεύλο
μασο στο σύμμα.

- Φίλε μου, άνθρωπος του εμπιστού
εσύ, πως μπόρεσες; Είναι δυνατόν να
υπάρχει ένας τέτοιος αριθμός... Πρώτα,
πρώτα...

- Ναι, έχεις δίκαιο, πώς ναλαστικά.
Απόλυτο δίκαιο, ναι, ναι, είπε ο θείος και
τον κοιτάζε με αποτροπασμο.

- Θείε, ένα ασταίο ήταν. Πως μπο-
ρούσε να θυμάμαι έναν αριθμό, που δεν
έθεσα ποτέ μου για σκοπό να τον απο-
μνημονεύσω. Αν ήξερα πως έτσι θα έρ-
χονταν τα πράγματα, θα μπορούσα
ισως. Όμως τα άλλα για την ενισχυμέ-
νη μνήμη και τους αριθμούς δεν είναι
πέρα. Και μ' όλο τούτο, θα 'θελα να το
ρωτήσετε, αν σαν αστή, έχουν υπήγη-
τους να δώσουν ειλά τα λεφτά στους
δικαιούχους;

Σηκώσε ξανά το τηλέφωνο κι άρχισε
τόρα μ' αιδήμοσύνη να λέει στο φίλο
του, πως πρόκειται για ένα ταλαίφωρο
ανωτάκι, που ο θεός δε βρήκε άλλο σε
παιδί μου, είναι ανήτηρος κι είχε γύρω
στις δυο χιλιάδες λίρες οικονομίας, που
κόψαν σπινάξ απ' εκεί «Λη. κ.λ.λ.

- Όχι δυο χιλιάδες θείε, προσπαθού-
σε να επέμβει ψιθυρίστα και τραυλιζόν-
τας ο Πέτρος, διακόσιες, διακόσιες.
Όχι είχα αποφάσει κι εκείνες τις δεκά
για τα παντελόνι, νοσολογούσε σχεδόν
από μέσα του, εκατόν εννήνητα, θείε
είπε δυνατό στο τέλος. Χάμπως την ίδια
στηνή είχε δεχτεί την επιροίτηση κά-
ποιου αδέρτσι του τραπεζίτη που του σιο-
τονόθουζε γλυκά στ' αυτή πως, δεν είναι
παιδί μου καθόλου ντροπή, να 'χεις
εστω μικρές καταθέσεις στην τράπεζα.
Κι αν θες να ξέρεις βεις συμπάσαμε
τους μικροκαταθέτες... Εκατόν εννήνη-
τα, είπε τώρα ξεθαρραίνοντας. Ήρεις,
τον τελευταίο καιρό, είχα μείνει από
παντελόνια, μονο από παντελόνια... άλλα

ρούχα είχα. Έμεινε τελικά κι αυτό στο
ράφτι.

Ο θείος ακούγοντας για δεύτερη φο-
ρά το μίζερο αριθμό, διαβε σαν κάτι να
τον είχε πειράξει και μόνο πού 'θελε να
εξορκίσει το ενόχλημα με γέλιο, έμεινε
να κοιτά το τηλέφωνο σαν κάποιο που
του είχε φταιξει αναπιδιόρθωτα.

- Κοίτα είναι θέμα κυβερνητικής συ-
λητικής. Ήδη έχουν μπλοκάρει την ελεύ-
θερη κυκλοφορία της λίρας μας στο
εξωτερικό, προφανώς γι' αυτό το σκο-
πό. Γιατί αλλιώς θα τις παρουν οι τουρ-
κολάδες, και αντιλαμβάνωσαι...

Απ' όλη την ευσχημη δικαιολογία,
συγκράτησε αποτυπωματικά κείνο το
«λίρα μας», πιο πολύ το «μας», μα δεν το
σκόλισσε. Είπε μόνο: Αντιλαμβάνομαι.

Μόλις τώρα είχε προσεξει τις δυο κο-
πέλες που κάθονταν δίπλα μέσα σ' ένα
κλουβί από τζαμαρία και γελούσαν.

- Όλο όσα είπαμε, τι λες θείε, τά
'κουσαν.

- Δεν ξέρω Πιθανό. Γιατί πειράζει σε
τίποτα;

- Όχι, τι να πειράξει. Από περιέργεια
μόνο...

Ξαφνικά σα να σηκώθηκε αναμης άρ-
χισαν τα τηλεφώνηματα το ένα μετά το
άλλο. Ο θείος έπειρε το άσπρο, μετά το
πράσινο από τα χέρια του κοριτσιών,
κίμαζε μέσα στην ευδαιμονία της
δουλειάς, αλλά η συμφορά ήταν συμ-
φόρηση κι αυτό το αντιλαμβάνονταν ο
Πέτρος.

- Ωρα αιχμής, είπε κιόλας σε κάποιο
διακενο και σηκώθηκε να του δίνει.

Ο θείος σηκώθηκε κι εκείνος. Τυαλά-
κωσε νευρικά ένα δεκάλιτρο και του το
'χεσε όσο πιο βαθειά μπορούσε στην
πρώτη τζέπη του αντάμασαν να χερια
του και θα τηλεφωνήσω, είπε, στο Διευ-
θυντή Υγείας, είναι απαράδεχτο το κρά-
τος να μη χορηγεί τα δεκανίκια δωρεάν.
Θα τα κανόνισω, μείνε ήσυχος, αλλά όχι
τώρα. Γιατί, όπως πολύ εύστοχα είπες,
είναι ώρα αιχμής... είπε

- Κανονίστε τα θείε. Για.

- Όχι, μείνε ήσυχος.
Λίγα θήματα πιο κάτω μπήκε σ' ένα
ζαχαροπλαστείο στην Αγίου Αντρέου.
Εκεί που έκλειναν τα φανταστού τους με
το φίλο του το Χάρη όταν ήταν μαζί
στρατιώτες στο Κάστρα. Με καμιά πα-
λητριούλα των γύρω μαγαζιών, καμια
ανεσχόμενη γραμματέα, ότι τέλος λά-
χαινε να πιασεί στ' αγκιστρο τους,
Αθήνα πράγματα κι επήμερα, να ζηγου-
μαυτε, επίπωση του χεριού και της κό-
μης, το πολύ κανένα φίλι στον αέρα κατά
το σύμμαπο, χειρονομίες τέλος πάντων
χωρίς την αδύσταχη δεσμευτικότητα
επιουλώσιμες συγκινήσεις.

Έφαγε μια πούστα, παράγγειλε ένα με-
τριο και ταγάρα. Είχε να κινίσει απ'
εκείνη την ώρα που ούρλιαζε ο λοχαγός
να θιασούν, μερικά δευτεράλεπτα πριν
εκτραγει ο όλμος, τού 'χε πετάξει ο Σω-
τήρης το τελευταίο του ταγάρα...

Τό 'σβυσε σχεδόν στην πρώτη μου-
φηξία γιατί τού 'φερε διαπεραυστική ζέ-
λη... Ίδρωσε, σφάλισε ασυναίσθητα με
τις παλάμες του τα μάτια.

Όταν τα άνοιξε είδε μπροστά του τις
κοπέλες της τζαμαρίας.
- Έχουμε μιοή ώρα για ξεκούραση,
είπε η μια.

- Δε γελώσαμε για σένα, είπε η άλλη,
η πιο μεγάλη. Καμιά τριανταριά χρόνων
και τώρα που την προσέχει, είναι η παλιά
υπάλληλος του θείου του. Από τότε που
ήταν ακόμη μαθητής ο ίδιος και αήγισσε,
καθόταν ώρες στο καμαρίνι «με κλιμα-
τισμό» έγραφε απ' έξω, χωρίς ποτέ να
καταλαθεί γιατί σώνει και καλά έηρεπε
να γράφει «με κλιματισμό». Ο θείος θύ-
μωσε όταν το ανωτάκι του παρήλασε να
περάσει από κοντά του τις διακοπές. Σε
κάποια φάση, επαναλαμβανόμενη συ-
νομοτέλεια, τού 'δινε ένα ποσό, όχι ευ-
καταφρόνητο για τον καιρό των ισχνών
αγρολάδων που διάκωσε όχι εφτά, αλλά
έξι βέβαια, όσα και τα χρόνια του γυμνα-
σίου. Ωρες ταπεινώσης, καρφωνότανε

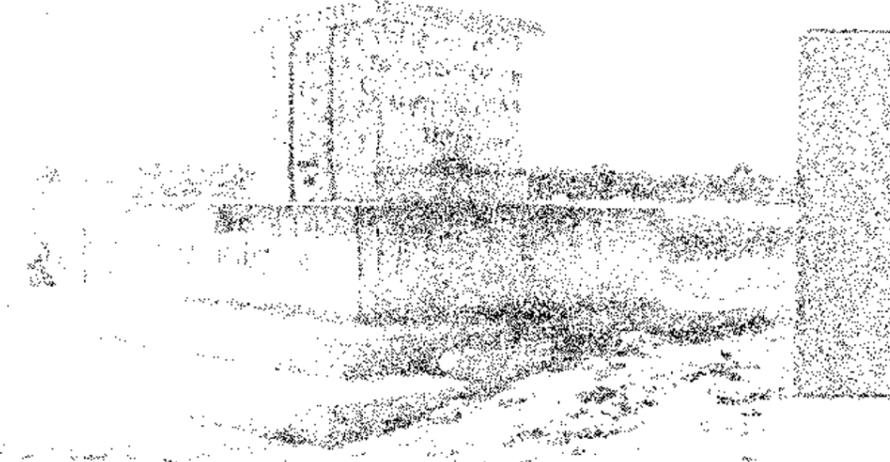
σε μια βαθειά δερμάτινη πολυθρόνα
απέναντι, που σαν ιδρώνει με την πρώτη
κίνηση που έκανε για να ξεμουδιάσει,
αποκολλούνταν απ' αυτήν θόρυβοι θε-
λούδινοι, έμοιαζαν σα να έκλανε στο
θείο του. Εκείνος όμως πολυάσχολος
έκανε πως δεν τους πρόσεχε.

Στο τέλος σηκωνόταν, ευχαριστώ,
έλεγε και ξεκουμπίζονταν για να μπει,
μόνος πια κι ελεύθερος από κάθε συμ-
βατικότητα, σ' ένα λεωφορείο για τη
Λευκωσία κι απ' εκεί στη Λάρνακα.
Όσο το λεωφορείο απομακρυνόταν,
αλλά τόσο αλάργυαν μέσα του οι πι-
κροπηγές της καταγωγής του. Έμοιαζε
η καρδιά του μ' ένα ζερμπίλι γεμάτο
φρούτα, σκεπασμένο με τρυφερά κή-
ματόφυλλα, κανίσι στολμένο από το γε-
ρο του με συγγενείς και «φίλους». Το
ξεσκεπάζε, το αδειάζε μέσα στην κοιλιά
τους κι έτσι αναλαφρο πια, με ξεπληρω-
μένο χρέος, το ανέμιζε φεύγοντας, την
ψυχή του.

- Επεις ότι θ' ανόραζες σκεπασίσα,
διακοψε τη σκέψη του η μικρή που είχε
με γλυκεία, όσα κι επιφθονη αμορφιά.
Τού 'δαλε στο χέρι δεκαπέντε λίρες, δε
φτάνουν δέβαια, συμπλήρωσε, απτά εί-
χαμε μαζί μας.

Φεύγοντας μπήκε σε μια καρέτα της
Αγίου Αντρέου, να μη στρω-ώχεται με-
σα στο στρεβιλισμό των τροχοφθων,
της αγοράς και της πώλησης. Πιο πάνω η
μύτη του έπιασε μια αμιά ευαδιά γυναι-
κας κι έτσι πέρισε μπροστά από της
πουτένας που 'χε κοποτε πιάει δυο φο-
ρές μαζί της μέσα σε μιοή ώρα. Άλλαξε
κι αυτή, σκόπευε, σαν την είδε να ζα-
ρώνει στο κεφαλόσκαλο, άμορφος
αγρευτήρας αγοράιου έρωτα. Κρεμά-
στηκαν τα κρέατα μέσα στα σκέλια της,
είπε και προχώρησε να βγει από κείνους
τους δρόμους που έδεχναν προφυλα-
χτικό, γιατί έπιασε την ακροβυστία του
επρόθυμη να φουσκώσει πια από τήτοι-
ες παραίνεσεις.

Μπήκε στο εστιατόριο λίγο πιο πέρα

απ' την Πλατεία Ηρώων. Εκεί που εξαργύρωναν τα κουπόνια του Χάρη με φαγητά, εις χορήγηση της ομάδας όπου έπαιζε δεξιός μιας ο φτωχός στρατιώτης. Παράγγειλε μακαρόνια με κνικό κι αρνάκι στο φούρνο. Αρνάκι αν δεν κάνει λάθος, έχει να γευτεί από τη μέρα που χώρισαν με τη Μαρία. Όταν τα φέρανε, μόλις που άγγιξε λίγο τον κυκό, σα να 'τανε πολυσυμμένος και τά'σπρωξε στην άκρη. Ηνέ ένα ποτήρι μπύρα και πήρε να ζαλιζεται. Ο μαγειρας αρνήθηκε να πληρωθεί και του τά'φρησε κάτω από το πιάτο.

Σίμωσ τα ταξί να κρατήσει μια θέση για τη Λευκωσία, με του ανάδοξε - αλλάσε γνώμη, δηλαδή - και πισωβημάτισε. Δεν ήθελε να πάει πίσω στο νοσοκομείο, όσο κι αν η συνουσιότης του Ευτέρπη τον εξόρκισε πως έπρεπε να στραφεί πίσω το πολύ ως σήμερα το πρωί. Μόνο για λίγες μέρες και τελειώνει το θάσανο του, του υποσχέθηκε.

Την ίδια ώρα έβλεπε τη φτέρνα του να κολλά, τον αστράγαλο του να ζουμίζει. Σήκωσε το παντελόνι. Ένα μελντζανάκι υνρό, μάλλον όχι, με το χρώμα του γαλάζιου υάκινθου, στο διάολο, ένας θεός ξέρει από που εξοβελίστηκε στη σκευή του. τούτο το χρώμα του διαβόλου, να του κερώνει την κλίση.

Καλή, θα πάω... Αν είναι για λίγες μέρες θα πάω... έκανε. Όμως μιας που είμαι εδώ κοντά θέλω να δω και το Χάρη

του Κάστρου. Γέλασε, έτσι που του ήρθε. Ο Χάρης δεν ήταν του Κάστρου, τι σημαίνει δηλαδή - του Κάστρου. Απλώς κάνανε τη θητεία τους κει πάνω, για μήνες μαζί, σα Βενετσιάνοι μεσαιας τζής, ο ένας ανθυπολοχαγός, ο άλλος επιλοχίας, σ' ένα στενό δωμάτιο του Φρουρίου. Με τριανταριά ευκολοπιστους «υπηρέτες» κι ένα σαχίνη λοχαγό, που τον έφερνε ως εκεί μόνο η κακόβουλη υποψία του, πως πίσω απ' τη θαρεία πόρτα, κάτω στους λαβύρινθους της σιγοειστιάς, κάποια Αριάδνη τους ζετύλαγε το μίτο της προς τη χαρμόσυνη ματαιότητα του φυσικού έρωτα. Οι αντιδράσεις του αστάθμητες πάντα, μιας και δεν κατάφερε ποτέ να τους τσακώσει, παρά την παράφρονη δεξιότητα και την ζηλότυπη αδεξιότητά του. Τώρα πια θά'χει περιπέσει σε απλαχνική λήθη, γιατί στα τελευταία του, μη αντέχοντας στις πιέσεις, μεταγύρισε πραξικοπηματίας, διώχτηκε ένα μήνα πριν τη μεγάλη κι ανόητη ουμφορά. Χτες, προχτές μια εφημερίδα, είχε τη φωτογραφία του πονεμένου αυτοχείρα στην πρώτη σελίδα.

Λαπόν, στο Χάρη τώρα. Διάβασαν εκεί, το μίνιμουμ σαραντατρία βιβλία επιπέδου από το μέσο και πάνω, φάγανε εικοσιτέσσερις φορές σουβλάκια που σιγήθως κερνούσε ο Χάρης σαν πιο εύπορος έναν αέρα, κατάπιανε δώδεκα μπουκάλια ουζο Χριστοδουλόπουας γιατί

το εργοστάσιο ήτανε κάπου κοντά και τους χάρισε τα μισά εκατόν σαρανταέξι κόκα-κόλα. Κάνανε όλες κι όλες δυο φορές έρωτα με «καλλισθενίδες» του καμπαρέ από το Λίδανο, με το πρωτοχρονιάτικο φιλοδώρημα του Χάρη από την ομάδα του. Αυνανήστηκαν, ο καθένας ξεχωριστά θεθεία, από σαρανταρία τουλάχιστο φορές κι όλα αυτά πριν τρία χρόνια και οχτώ μήνες περίπου.

Κι ο ίδιος καταλάβαινε πως με το μελντζανάκι υνρό στην κάλσα δεν θά'ταν σωστό να περπατήσει ως εκεί, γι' αυτό πήρε ένα ταξί.

Δεν χρειάστηκε να κατέβει από τ'αμάξι. Εκεί που έβαζε μισρό το δεκανίκι για να ακολουθήσει το ομπουμένο του πόδι, είδε τη μαύρη αγγελία στην πόρτα:

Ο ΧΑΡΗΣ ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ
ετών 23

ΕΠΕΣΕ ΜΑΧΟΜΕΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΤΙΚΟΥ
ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑΤΟΣ
ΤΗΝ 16ην ΜΑΪΟΥ 1974
ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥ Η ΜΝΗΜΗ

Κατά του φασιστικού πραξικοπηματός... είπε ο ταξιδιτζής, για τη δημοκρατία... είπε ξανά, στρίβοντας το μπιτό τσιγγέλι κάτω από τη μύτη του.

«ΤΟ ΨΕΜΜΟ»

γυναίκα: (Καθαρίζει το τραπέζι ενώ ακόμα κάθεται).....
Εν' να πάρουμε το μαρό στην παρέλαση αύριο; Να χαρούν..... θα χαρούν τζιαι λίγον στο πάρκο ύστερα.....
Α; Εσπάσαν τα νεύρα τους δαμάσι.
(Ο άνδρας σηκώνεται.)

γυναίκα: Α;
άνδρας: Α;
γυναίκα: Τα μαρό λολώ.....
Στην παρέλαση..... (Παίρνει το δίσκο, σηκώνεται. Ενώ θγαινει): Να τα πάρουμεν.....

Ο άνδρας θγαινει στη θερράντα. Τον χάνουμε. Αρχίζει να βρέχει. Απαλά στην αρχή, πιο δυνατά στη συνέχεια. Μπαίνει η γυναίκα. Αργά, δι-ασχίζει τη σκηνή και ακουμπά στην πόρτα της θερράντας. Ενώ ηγαινει, μαζεύει κι ένα παιδικό παιχνίδι που διέφυγε της προσοχής του άνδρα. Το κρατάει.)

γυναίκα: Αρέσκει μου όμα θρέσει..... Ηρεμώ. (Παύση.)
Εν θυμούμαι άλλη φορά να θρέσει την πρώτη τ' Απρίλη..... Α. Μόνον μια φορά. Το εβδομήντα τρία;..... Το εβδομήντα τέσσερα.
(Μικρή παύση.)

Παραπάνω εντύπωση, ξέρεις τι μου έκανεν..... Που μαρόν, ξέρεις τι μου έκανεν παραπάνω εντύπωση στες παρέλασεις; Οι παλαιά πολεμιστες..... Τζιενος με το έναν πόδιν τζιαι τα δεκανίκια, πάντα αρκούσαν..... Εν επρολάβαινε τους άλλους, έκοφκεν πίσω.....

γυναίκα: Έλα μέρα.....
Εν να κρυώσεις. (Κάθεται. Μπαίνει ο άνδρας. Στέκεται πίσω, σε μια απόσταση.)
άνδρας: Εθυμηθήκα τον σπημιό μου..... Εν ηξέρω γιατί, εθυμηθήκα τον.....
γυναίκα: Κάτσικ.....

άνδρας: Εκραταν πάντα ένα μασιέρην τζιαι..... έριωκεν το. Ασταμάτηγα.....
"I went to fuck you πουτάνα Αγγλία....."..... Τζι έριφκεν το. Εκάρφωκεν τραπέζια..... παράθυρα, οτιδήποτε.....

γυναίκα:..... Τον καυμένον τζιαι τούτον.....
άνδρας: «Για να καταλάβεις πόσον παρσπόντες εν οι Εγγλέζοι, άνοιξε, λαλεί μου, τον χάρτη τζιαι δε. Έναν τόσον νησί τζι εκυθέρναν την μισήν υφλίον!».....

γυναίκα:..... θυμούμαι τους Εγγλέζους. Καλά.....
Τα «κέρφιοι»..... Όταν θα κρεμμόζαν κάποιον εκάμιναν «κέρφιοι».....
Με τα μαρό όμως ήταν καλοί.....
Εδιούσαν μας μισκόττα, κουφέττες, σικολάτες.....

άνδρας:..... Πότ' εν' νάρτες στην Κύπρο; λαλώ του..... Σημαθικάζει την φωτογραφίαν της μανας του. "I went to fuck you Αγγλία....."..... τζιαι.....
Εμοίρασαν της το γελιον της.....
«Εκατάλαδες;»..... λαλεί μου. «Α, Εκατάλαδες; Πότ' εν' νάρτω».....
Τζιαι πιάνει την αύριγγα.....
Τα γαίματα, εν θα ξεχάσω τα γαίματα..... «Μεν φύεις;»..... λαλεί μου, «Κατσε»..... Αντεξα. (Παύση). Δαρέσα, ελάλεν μου ο θεός μου, εν μεγάλες πατρίδες. Έσεις τσιάνε!

γυναίκα:..... Αίσιον, σκέφτουμαι..... σκέφτουμαι να..... όσπρια. Θα μασιέρνω φασόλια.....
Να μασιέρνω φασόλια.....
Α;.....
(Παύση.)

Όταν αισθάνουμαι απελταμένη, ξέρεις τι σκέφτουμαι..... Τα μαρό. Σκέφτουμαι τα μαρό τζιαι.....
θωρώ πως υπάρχει κάτι να..... παλέμω, να να..... αντζώ, να.....
(Μικρή παύση.)

Τζιείνοι πού..... φτάνουν τα πενήντα, τα εξήντα τζιαι εν έχουν μαρό.....
Φαντάσου τι δύστυχία, η μόναζιά.....
Είμαστε.....
εμείς, είμαστεν ταχέροι,

πολλά ταχέροι. Έλα κοντά μου..... Έλα.....
(Ο άνδρας σηκώνεται. Πηγαίνει κοντά της, αργά.) Κατσε. (Ο άνδρας κάθεται.) Αγκάλιασε.....
(Ο άνδρας την αγκαλιάζει)..... Φίλα με.....
Φίλα με! (Ο άνδρας την φιλάει). Τζι άλλο. (Ο άνδρας την ξαναφιλάει. Κάνει να σηκωθεί). Μείνε. (Ο άνδρας μένει. Σιωπή. Ακούγονται πυροβολισμοί. Μακρινοί στην αρχή και κατά διαστήματα. Σιγά-σιγά πυκνώνουν και δυναμώνουν, σβήνοντας με τις θροντές και τη βροχή που συνεχίζεται).

γυναίκα: Οι Τούρτζιοι.....
Ασκήσεις, νυχτερινές ασκήσεις, είπεν το στες ειδήσεις.....
Εν δέκα.....
Η ώρα δέκα είπεν, ως το πρωί.....
(Παύση.)

Το παράθυρον της κουζίνας έκλεισα το;.....
Εν αθυμούμαι, έκλεισα το;.....
Κρυώνω, εσύ;
άνδρας: (Σηκώνεται).
γυναίκα: Εν' να κοιτάξεις;

άνδρας: Πάω να δω. (Ο άνδρας θγαινει.)
(Παύση)

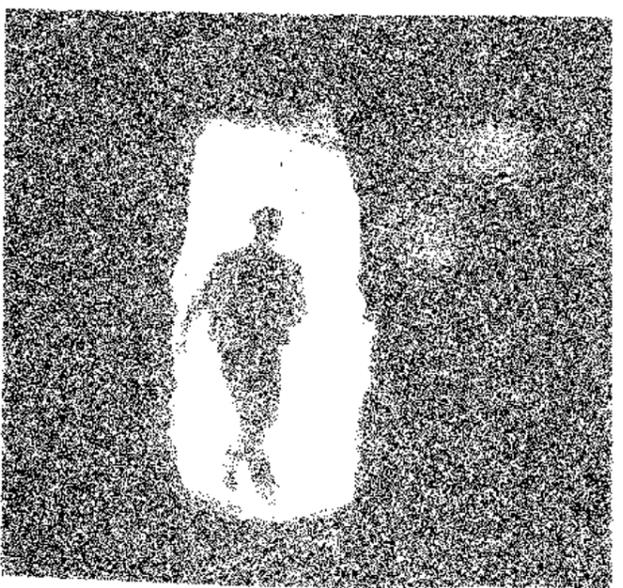
γυναίκα: Εν κλειστό;
άνδρας: Κλειστό.
γυναίκα: Τα μαρό; εν σιεπασμένα;..... εν σιεπασμένα τα μαρό;.....
Εσιέπασες τα καλά;
άνδρας: Ναι.

γυναίκα: Καλά; (Με την είσοδο του άνδρα ακούγεται ριπή πολυβόλου. Δυνατά,

επειλητικό;) Ο άνδρας ακουμπά στην πόρτα της θερράντας.)
άνδρας: Η έρωσή θυμίζει μου τον στρατόν.....
Πόντα.....
Να έρκεται ο θαλασφύλακας η ώρα μια, παρσ είκοσι... επάγωνα κάθε ψεράν.....
..... μες τα νερά, όπως τον ποθαμένο.....
Γρούς έρκετουν ο άλλος. Εκατε-θαίνες, ώσπου να θρέσει λίγον, εγερούριον. Η έρω πέντε.....
Σύνταξη ομάδας.....
..... σύνταξη διμοιρίας, επιθεώρηση δολύμου.....
..... σύνταξη μόναδος.....
..... Εχτυπούσαμεν το πόδι μας κάτω. Έχω μια αδελφή, ετρουδούσαμεν.....
..... έχω μια αδελφή, κοικλίτσα αλήθινή.....
..... Γην λένε Βόρειο Ήπειρο, την αγαπά πολύ.....
..... Τζι εχτυπούσαμεν το πόδι μας κάτω. (Παύση.)

γυναίκα: «Οι Τούρτζιοι, λαλεί μου το πρωί ο Αλέξης.....
«Εν κακό».....
Οϊ, λαλώ του.....
Τότε, γιατί μας εικοτώσαν; Μπορούν να έρτουν δομαί; Σπίτη μας;.....
Οϊ, λαλώ του.....
«Γιατί» λαλεί μου.....
Εν θα τους αφήκουν οι στρατιώτες μας. «Ναι, αλλά η Βηρυτός μπορεί.....
Τζιείνοι εν δυνατοί. Ένει;.....
..... δυνατοί!.....»
λαλεί μου.....
(Παύση.)

άνδρας: Εν ωραία η Λευκωσία.
γυναίκα: Γράσινη.
(Απότομο σκοτάδι. Φως.)

Επιστροφή στη μεσημβρία β' (ποιήματα)

Θεσσαλονίκη, Τετράδια του Ρήγα, 1985, σελ. 76*

Πρόκειται για το πέμπτο ποιητικό βιβλίο του Μεσεβρινου, όπως είναι το ψεύδωνυμο του γνωστού δάσκαλου Αντώνη Μυστακίδη. Είναι το δεύτερο μέρος της προηγούμενης ποιητικής-του συλλογής **Επιστροφή στη Μεσημβρία** (Θεσσαλονίκη 1983), τον χώρο που του ζεσταίνει την ψυχή, τη μνήμη, όλο-του το είναι. Και εκεί, στο πρώτο μέρος, σε συναρπάζει το επικό στοιχείο, αυτό που φέρνει μέσω της ποιητικής μνήμης έναν ολόκληρο κόσμο μπροστά-μας. Και όταν αυτό γίνει, ο κόσμος αυτός δεν ανήκει πια μόνο στον ποιητή, παρα γίνεται μεμιας και δικός-μας, ο οριζοντάς-μας ευρύνεται.

Το στρατηγείο αυτής της μνήμης, πρέπει να τονιστεί, βρίσκεται στην πόλη Μάλμø, στη νότια Σουηδία. Εδώ και πολλά χρόνια, πάρα πολλά χρόνια, αιώνες κάποτε νομίζει κανείς διαβάζοντας την ποίηση που παράγεται σ' αυτόν το χώρο. Στρατηγικό όπλο η γλώσσα, η γλώσσα σαν λόγος και σαν πατρίδα, αυτό που μας θρέφει και το θρέφουμε. Από εδώ ο ποιητής ξεκινά, ανοίγεται.

Το πρώτο μέρος της ποιητικής Μεσημβρίας ήταν χωρισμένο σε τρεις ενότητες, σε τρεις κόσμους, τρία επεισόδια: Μεσημβρία, Σκυθία, Κύπρος. Το δεύτερο μέρος είναι πολυπλοκότερο. Θα τολμούσα να πω ότι πλησιάζει την οργάνωση της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας, γιατί εκτός από τα τρία επεισόδια, τα οποία εμφανίζονται εδώ (με την Αίγυπτο όμως στη θέση της Κύπρου), έχουμε δύο ακόμη μέρη: τα «προεισόδια» της αρχής (που μας παραπέμπουν στον τραγικό πρόλογο ή στην πάροδο) και τους «αποχαιρετισμούς» (οι οποίοι ασφαλώς παραπέμπουν στην τραγική έξοδο). Τι λείπει; όπως θα ρωτούσε ο Γρύπαρης. Η λύπη. Λείπει η λύπη που είτε εξυμνούν τα χορικά μέρη της τραγωδίας, είτε την εξορκίζουν. Εδώ, στα χορικά, ο λυρισμός είναι ένα μέρος, είναι ιδίωμα των επεισοδίων. Αφτα με τη σειρά-τους χωρίζονται σε σκηνες που και αφτες χωρίζονται σε μικρότερες ενότητες. Παρατηρεί κανείς αμέσως πως ο μόχθος που κατέβαλε ο ποιητής στη δομική παρουσία της δουλειας-του είναι μεγαλύτερος εδώ.

Μίλησα για τραγωδία, αλλά το επικό στοιχείο της ποίησης του Μεσεβρινου και η περιπέτεια που αφηγείται ή αναγγέλλει μας οδηγεί ακόμα και στον Ομηρο. Τέλος πάντων, σύμφωνα με τα ίδια τα λόγια του ποιητή, επιτελούνται εδώ τομές στην Ιστορία και υπογράμμιση της πορείας της ελληνικής φύσης. Όλα είναι βιωμένα. Ιστορικά βιωμένα. Χώρος και χρόνος σε μεγάλες διαστάσεις. Και τιμότης. Πάνω απ' όλα πρόκειται για τίμιο βιβλίο. Τίμια ενσωματώνεται ο χώρος του σώματος του ποιητή και ο χρόνος της ψυχής-του στο χώρο και στο χρόνο της κοσμολογίας. Καμία ψευδαίσθηση, καμία προσπάθεια εξωραιοποίησης, καμία εξυπηρευτική ηθικολογία. Απλώς, και δεν είναι τόσο απλο, καταμαρτυρεί, καταθέτει κυρίως, διαπιστώνει, περιγράφει, τετελεσμένες πράξεις, οι οποίες ωστόσο συνιστούν, ορίζουν αφτες που επιτελούνται τώρα και οι οποίες με τη σειρά-τους λίγο ή πολύ θα ορίσουν και το μέλλον.

Παραθέτω μια «σκηνή» από το «χορικό» Συναπάντημα με τη Μαρίνα Τσβετάγιεβα

Εκτίνα τα χρόνια που σε είχε ο Βόλγας νοσταλγήσει
όταν στις κόκκινες πλατείες ο Βλαδήμηρος έπαιζε με τις
φλογες
στο Παρίσι είχες κατεβδώσει τον αντρα-σου για το ματωμένο
γάμο της Ισπανίας -
αγκαλία φορτωμένη πασχαλιές με βαστούσες από το χέρι κι
αγνάντεβες τη θάλασσα που φούσκωνε
ακόμα δεν έφτανε το πελαγίο βλέμμα-σου
όμως θυμάμαι σαν νά'ταν σήμερα
από τις εξαντλητικές προέλασες στην Αλμυρα χώρα σου
φώναζα, το θυμάμαι καλά
«Μαρίνα Τσβετάγιεβα, ο κόσμος είναι γεμάτος από τους
κήπους-σου» -
δεν έβλεπα παρα μόνο εκείνο που λαχταρούσες.

Δρ. Βασίλης Παπαγεωργίου

* Το κείμενο αυτό μεταδόθηκε από το Ελληνικό πρόγραμμα της Σουηδικής ραδιοφωνίας στις 17 του Γενάρη 1986.

Τέρμα στο κυνήγι

Ο άνθρωπος που γελα
δεν πυροβολεί ποτε
K. Loventz

Σταυρινός

Φανταστείτε μιά σύγχρονη εικόνα συγχρόνου κυνηγιού:

Ένας κυνηγός αραγμένος με όλη του την άνεση σε ένα πέραςμα τρυγονιών. Ένα τόπο δηλ. που περνούν για αιώνες τώρα αποδημητικά πουλιά κατά χιλιάδες και εξαντλημένα προσπαθούν να πάρουν μια ανάσα κι' αυτός που θέλει να λέγεται "sportsman", στέλλει με το νεωτατου τύπου δίκαννο του βολές με δεκάδες σκάγια που σαρώνουν κυριολεκτικά τα ανυπεράσιστα πουλιά.

Επειδή τελευταία πυκνώνουν τα δημοσιεύματα στον τύπο με φιλοκυνηγετικό περιεχόμενο αποφάσισα να μεταφέρω στο χαρτί μερικά ερωτήματα και μερικούς μύθους γύρω από το όλο θέμα.

— Πώς μπορεί να επιτρέπεται σ' ένα κυνήγι να σκοτώνει ένα ζώο ή πουλί τη στιγμή που αυτό ανήκει σ' όλους τους πολίτες της χώρας, πολλοί από τους οποίους θα προτιμούσαν για παράδειγμα να το παρακολουθούν ζωντανό μέσα στη φύση;

— Πώς μπορεί να χαρακτηρίζεται μια περιοχή σαν κυνηγετική τη στιγμή που δεν είναι κυνηγοί όλοι οι κάτοικοι;

— Κατά την γνώμη μου, το κυνήγι σε τοπικό επίπεδο, σαν δευτερεύουσα δραστηριότητα (π.χ. κάτοικοι απομακρυσμένων χωριών) δεν αποτελεί οικολογική καταστροφή, όμως ποιά είναι τα δικαιώματα σ' αυτόν τον ίδιο χώρο του κάτοικου-κυνηγού του αστικού κέντρου που συχνά διανύει δεκάδες χιλιόμετρα με κύριο σκοπό να σκοτώσει κάτι που δεν του ανήκει;

— Πώς μπορεί να δημιουργούνται εκτροφεία θηραμάτων όπου ζουν και αναπαράγονται ζώα με μόνο σκοπό τη μελλοντική εξόντωσή τους; Το όλο θέμα είναι απαράδεκτο γιατί σε μια φύση «υπό διωγμό» το πρώτο πράγμα που θα περιμένα κανείς πως θα γινόταν θα ήταν να μειωθούν, έστω, οι δίκτες και όχι να συνεχιστεί «τεχνικά και ελεγχόμενα» η αναπαραγωγή τους για να μη λειψει το θήραμα.

— Πώς μπορεί να χαρακτηριστεί διαφορετικά, εκτός από αυθαιρεσία ότι, όπου επιτρέπεται το κυνήγι υποτίθεται ότι γίνεται υπό έλεγχο και δεν επιτρέπεται σε κάθε κυνήγι να σκοτώνει απεριόριστο αριθμό θηραμάτων, αλλά επιτρέπεται η ύπαρξη απεριόριστου αριθμού κυνηγών;

Από κοινωνική άποψη επιβάλλεται η αναλογία κυνηγού-κάτοικου να μην είναι μεγαλύτερη από 1 κυνήγι ανά 100-150 κατοίκους. Θεωρείται ότι:

(α) Υπάρχει έλλειψη ισορροπίας όταν η σχέση αυτή κυμαίνεται μεταξύ

1 κυνηγού : 100 κατοίκους ως
1 κυνηγού : 50 κατοίκους και

(β) Η κατάσταση είναι «κρίσιμη» όταν η αναλογία κυνηγού-κάτοικου είναι μεγαλύτερη του 1 κυνηγού ανά 50 κατοίκους.

Τι να πούμε για την Κύπρο με το παγκόσμιο ρεκόρ που κατέχει: 1 κυνηγός ανά 15 κατοίκους!!!

Ένα σύστημα που λειτουργεί με το νόμο του κέρδους μας οδηγεί στο ότι κάθε οικολογική συνέπεια μιάς ενέργειας δεν πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη γιατί είναι άμεσα κερδοφόρα (Σεβέζο, Μπομπάλ, Τσιέρνομπιλ...).

Οι ευθύνες δεν βαραινουν αποκλειστικά «κάποιους κακούς κυνηγούς» ή «κάποια ανεύθυνα άτομα» αλλά την κοινωνία που τους παράγει και τους διατηρεί.

«Είμαστε φυσιολάτρες, είμαστε ορειβάτες», λένε οι κυνηγοί. Μα πώς μπορεί ένας να είναι φυσιολάτρης, αφού βγαίνει να σκοτώσει ό,τι πιο ακριβό έχει η φύση;

Ένας μύθος διαδεδομένος πλατεία είναι: «Χωρίς τους κυνηγούς ο μεγάλος αριθμός αρπαχτικών θα είχε εξολοθρευτεί σε τα μικρότερα είδη στη φύση».

Φαίνεται ότι οι κυνηγοί ξεχνούν ότι κάθε ζώο στη φύση παίζει το ρόλο του θύματος και του θύτη και ελέγχει μόνο του τους πληθυσμούς του σε συνάρτηση με την υπάρχουσα τροφή.

Αυτά βέβαια σ' ένα οικοσύστημα που δεν έχει διαταραχτεί και όπου οι τροφικές αλυσίδες δεν έχουν διασπαστεί με την δράση των κυνηγών.

Τελευταία άρχισε να γίνεται έντονο το πρόβλημα των ποντικών στην Κύπρο. Για να τεκμηριώσω το επιχείρημα μου θα δώσω ένα παράδειγμα από τη Γαλλία (Αρδέννες) όπου το 1967 και 1968 είχαν 2271 και 3069 εξολοθρεύσεις αλεπούδων («επιβλαβούς θηράματος»).

Σε αναλύσεις που έγιναν σε 476 αλεπούδες βρέθηκαν 445 ποντίκια, 7 λαγοί και 8 πουλιά. Και αν σκεφτεί κανείς ότι ημερήσια τροφή μιάς αλεπούς είναι 20-30 ποντίκια δηλ. ότι μπορεί να εξολοθρεύει γύρω στα 10.000 ποντίκια τον χρόνο, τίποτε δεν δικαιολογεί πια το κυνήγι τους.

Ένας άλλος μύθος που ακούγεται συχνά είναι ότι μια πιθανή κατάργηση του κυνηγιού θα επιφέρει μια σοβαρή μείωση των εισοδημάτων της Κυπριακής οικονομίας. Η εμπορευματοποίηση της φύσης στο φόρτε της δηλαδή.

Η εικόνα που παρουσιάζεται είναι εικόνα γενικού ξεπουλήματος. Τίποτα για το ηθικό και κοινωνικό κόστος. Όλα εκφράζονται στην ψυχρή γλώσσα των αριθμών.

Αλλά για να απαντήσω στο ίδιο πνεύμα, μήπως ξεχνούν: Τα έξοδα των σχετικών με το κυνήγι υπηρεσιών; Το συνάλλαγμα που χάνει η χώρα από την εισαγωγή κυνηγετικών όπλων, τις εισαγωγές θηραμάτων από το εξωτερικό; Τα έξοδα λειτουργίας εκτροφείων; κ.λπ.

Είναι καιρός να πούμε τέρμα στο κυνήγι, στο κυνήγι που δεν εξυπηρετεί τίποτα παραπάνω από μια εγωιστική διάθεση καταστροφής.

«ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΠΩΛΕΙΟΝ» THE OLD CURIOSITY SHOP

* ΟΘΕΛΛΟΥ 1 πλησίον Πύλης Αμμοχώστου
ΤΗΛ.: 438052

ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

ΚΑΦΕ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ Η ΠΙΑΤΣΑ

Δνότια της πρασίνης γραμμής στη πλατεία της Λαϊκής γειτονίας Σερβίρουμε

- Όλα τα είδη σάχαρης φανήτα του φούρνου σαλάτες φρούτα διαφόρων ειδών, κακόλα τα ποτά
Τιμές πραγματικής λαϊκής γειτονιάς

Ταβέρνα Αξιοθέα

Οδός Αξιοθέας - 9 τηλ. 430787
Αγίος Κασσιανός.

- Περάστε τη δραδυά σας στο κλασσικό παραδοσιακό δρομάκο με τα γεράνια.

Μαζί με τ' όμορφο και δροσερό υπάρχει και η αντίστοιχη κουζίνα ποιότητας.

- Επίσης Σουβλάκια σιεφταλιό ττέικ αγουέι με δέκα (10) σελίνια τη πίττα.

*Κοντσε
Σημοκριτσος
τηλ 453208
τραγουδάν:
Ζιανναϊνς - Κουχης*

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΡΚΩΤΗΣ

Στα Θεοδουλιδη (δίπλα στο παλιό δημαρχείο) τηλ. 465329
465085

- Το πρώτο γραφείο μεταφορών της Δευκωσίας με την ανάλογη πείρα, γρήγορη εξυπηρέτηση τζιαι ζαμηλές τιμές

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Μ + Γ Περικλέους
Πειραιώς - 19 τηλ. 475996-7

Μεταφέρω, κουβαλώ ότι θέλετε - που μιτούν ως μιάλο. Άψε σβήσε.

- Φκιερώνω τζιαι βάρους.

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ ΜΑΤΘΑΙΟΣ

δίπλα από τη Φανερωμένη
και τη Τζαμούδα

- Ανοίγουμε στις 4.00 το πρωί και κλείνουμε στις 17.00 μ.μ.
- Σερβίρουμε όλων των ειδών σούπες και προγεύματα από το πρωί και όλα τα είδη κυπριακών φαγητών στη διάρκεια της ημέρας.
- Τραπεζάκια έξω στην πλατειούλλα.

Άγγειοπλαστείο Άγγειοπωλείο

Γ. Κοντού στη Λαϊκή γειτονιά,
τηλ. 456977.

- Όλα τα προϊόντα μας κατασκευάζονται από μας.
- Μια αντιπροσωπική συλλογή της κυπριακής αγγειοπλαστικής η οποία ενσωματώνει πνεύμα έρευνας και ανανέωσης με σεβασμό της παράδοσης.

ΜΑΕΙΡΚΟ ΠΩΡΓΟΣ ΛΑΚΗΣ

Γερασίου 10 τηλ. 476420

Απεναντι που το παρκι του παλιου δημαρχιου

Μαειρκο για όσους βασιουν τζιαι για όσους εββασιουν

Οτι φαι πεθυμά ο κηθενάς

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΕΟΝΤΙΑΔΗΣ

Λήδρας 52-54 Τηλ. 450762

- Ταπέλλες και τέντες κάθε είδους.
- Μεταξοτυπία σπέμαλ.
- Το γοργόν και χάριν έχει κι όποιος βιάζεται σκοντάφτει.

αρχοντικό

λαϊκή - γειτονία: τηλ. 450080